507

Szatmárnémeti tankerület.

A NYÍREGYHÁZI KÖZSÉGI GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN KERESKEDELMI KÖZÉPISKOLA

(III.—IV. évfolyama felső kereskedelmi iskola.)

XXIV.

és a vele kapcsolatos községi női kereskedelmi szaktanfolyam

XXXII.

ÉVKÖNYVE

az 1941/42. iskolai évről.

Nyíregyházi Állami Levéltár

Szerkesztette:

TARNAY KÁLMÁN

igazgató.

Szatmárnémeti tankerület.

A NYÍREGYHÁZI
KÖZSÉGI
GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN
KERESKEDELMI KÖZÉPISKOLA
(III.—IV. évfolyama felső kereskedelmi iskola.)

XXIV.

és a vele kapcsolatos községi női kereskedelmi szaktanfolyam

XXXII.

ÉVKÖNYVE

az 1941/42. iskolai évről.

Nyíregyházai Állami Levéltár
18/1957

Szerkesztette:

TARNAY KÁLMÁN

igazgató.

OROSZ KÁROLY NYOMDAÜZEME NYIREGYHÁZA, BERCSÉNYI-UTCA 3. SZÁM

I.

Gróf Széchenyi István és legkedvesebb magyar költője: Berzsenyi Dániel.

Irta: *dr. Merényi Oszkár* egyetemi magántanár.

A nemzetvezető ismertetőjeleit kutató szellemtudomány főbb eredményeit a következőkben foglalhatjuk össze. A nemzetvezető legkiválóbb jellemvonása az ösztönös, szinte *mágikus hivatástudat*, amely minden akadály és minden megpróbáltatás ellenére is kiirthatatlanul él a nagy, vezető egyéniségek lelkének mélyében; ez a hivatástudat csatolja a nemzetvezetőt mély szeretettel a földhöz, a fajhoz és néphez, amelyhez tántoríthatatlan hűséggel ragaszkodik, egészen az önfeláldozásig. A hivatástudat mágikus erején kívül a *lelki nagyság* a nemzetvezető másik nagy tulajdonsága. A vezető valóban „egész nemzetét hordja lelkében". Vagyis népe jellemének, lelkének kifejezője és mintegy közvetítő népe és annak sorsa között. Érzi nemzetének minden bűnét és erényét és tökéletesedését munkálja. Tudja azt, hogy mit és mikor kell tennie, mert áttekinti nemzetének helyzetét, érzi és tudja, hogy nemzete benne él és vele él vagy bukik. Éppen ezért érzi roppant felelősségét, amelyet csak erős, hősi lélek képes elviselni és diadalmasan átélni. És végül a nemzetvezető nemzetének *nagy nevelője*, ösztöneinek, bűneinek, erényeinek, egész sorsának nagy tudatosítója, akinek minden tette, minden szava jelképesen függ össze nemzete életével, sorsával, multjával, jelenével, jövőjével.

Ebben a hősies nagy életben, amelyet a nemzetvezető átél, segítőtársakra van szüksége, akiktől ösztönzést nyer s akikre ő is hat lelkének és tetteinek messzesugárzó hatásain át. A vezető-lélek elfogadó is, de amit kap, azt százszorosan adja vissza. Mindenkinek, aki az ő korában él, valamilyen viszonyba kell kerülnie vele. Ennek a viszonynak a kutatása a legérdekesebb feladatok egyike.

Mindezeket jól látjuk Széchenyi korában. Széchenyinek, mint nemzetvezetőnek a szerepe egyik legérdekesebb problémánk. A nemzetnek valóban egyik legkiválóbb vezetője. Nincs kortársa, aki ne érezte volna szellemének hatását, diadalmas sugárzását. Ő is átvett hatásokat, eszméket másoktól. De mindent a nemzet sorsának és jövőjének szempontjából élt át.

Egyik legérdekesebb és számunkra legvonzóbb kérdés a közte és kortársai között fennálló viszony szempontjából legkedvesebb költőjéhez, Berzsenyi Dánielhez fűződő kapcsola-

tainak problémája. Ebben mindkettőjük életsorsának kifejezését kell látnunk.

Már maga az a tény, hogy Széchenyi szerette Berzsenyit, nagy távlatokat nyit előttünk. Az íróknak egymás közötti viszonya, amelyet ma az irodalomszociológia teljes jelentőségében lát, nem a véletlen következménye. Nem véletlen az, hogy Széchenyi Berzsenyit szerette, sem nem puszta kedvtelés; ebben a viszonyban szellemi sors nyilvánul meg.

Berzsenyi Széchenyi számára olyasféle jelenség lehetett, mint a pusztaságon haladó számára egy hirtelen felbukkanó fenséges hegy. Tudjuk, hogy Széchenyi legkedvesebb Berzsenyi-verse a *Romlásnak indult hajdan erős magyar* volt. Ez a csodálatos költemény végigkíséri Széchenyit egész életpályáján, az 1820-as évek nyugtalanságától kezdve a Crescence iránt érzett szerelmi szenvedély évein, a *Kelet népe* kétségein keresztül a döblingi évek sötét éjszakájába és megdöbbentő dantei szomorúságába. E közben a két nagy szellem viszonya különböző kapcsolatokat mutat, de mindíg lényeges és fontos életmozzanatok nyomában látjuk e kapcsolatokat.

A legmélyebb ezek között a kapcsolatok között mindjárt kezdetben jelentkezik. Berzsenyi *Széchenyi magyarságát* erősíti, olyan értelemben, hogy a nemzete létében, jövőjében és életerejében sokáig komolyan kételkedő Széchenyi olyan hatalmas erőt érez Berzsenyi költészetében, amely nem jelentkezhetik fáradt, hálálra ítélt népek irodalmában, hanem csak olyanokéban, amelyek meg-megifjulnak és új, sőt örök életre érdemesek. Ez az első feljegyzések értelme Széchenyi naplóinak III. kötetében, az 1828—29-es évekből. 1828 júl. 21-ről származik az első naplójegyzet, amely Berzsenyit említi. Ekkor már állandó lelki útitársa Széchenyinek a nagy magyar költő. Minél többet olvassa, annál inkább sajnálja, hogy Berzsenyit olyan kevesen ismerik. És sajnálja, hogy Crescence nem olvassa . . .

És itt van a másik érzelemkör, amely szintén kapcsolatba kerül Széchenyinek Berzsenyi-élményével. Crescence, „Széchenyi Nemtője“ *nem tud magyarul.* Crescence-nek pedig meg kell szeretnie a magyarságot. Nem lassan, lépésről lépésre, de *villámszerűen,* égi kegyelemszerűen, úgy ahogy Széchenyi önmagára döbbent a nyugtalanság nehéz esztendeiben. Széchenyi Berzsenyitől várta a csodát, hogy Crescence, legalább lelkileg magyarrá lesz. Lefordítja neki Berzsenyi verseit prózában, német prózában, s így hozza közelebb Crescencehez Berzsenyit. Hadd érezze legalább halványan e versek szépségét. Ez a fordítás elveszett, de töredékeit megtalálhatjuk Széchenyi utolsó művében, a „Zűrzavar és Vakság“-ban.

Azt fogja talán valaki mondani, hogy Széchenyinek ez az eljárása naív kísérlet volt. Hogy lehet néhány prózai versfordításon keresztül remélni, hogy valakit egy nemzet ügyének

megnyerjünk? Hogy azonban ez a csoda megtörtént, azt jól láthattuk Crescence későbbi fejlődésében. Hiszen, mikor a *Hitel* megjelent német fordításban, Crescence értette meg legjobban csodálatos ösztönével Széchenyi sorsát, amint azt a Hitel elárulja. Szokjunk le arról, hogy lelki dolgokban csupán a logika útját lássuk. Megvan az ösztönöknek és az érzéseknek az útja is, amely csodálatos átváltozásokat hoz létre. Széchenyi Berzsenyi-rajongásának kétségtelenül része volt benne, hogy Crescence az lett, amivé a sors szánta: Széchenyi Múzsája. Ha Crescence lelke *hideg* marad a magyarság iránt, sohasem lehetett volna Széchenyi számára az, aki volt.

De nemcsak ezeket az érzelmi húrokat remegteti meg Széchenyi lelkében Berzsenyi verseivel való találkozása. *Két magyar ismer itten egymásra,* két magyarabb magyar, két magyar, aki a magyar sors minden gyászát átérzi s akinek reménye nem könnyelmű és büszkesége nem felületes. Ezt a magyarabb magyart keltette fel mindíg új életre Berzsenyi Széchenyi lelkében. Széchenyi természetesen önmagát, saját lelkét, vágyait, fájdalmát és szándékait olvasta ki Berzsenyi verseiből. Míg sokan kétségbeesést éreztek ki Berzsenyi soraiból, pl. *A magyarokhoz* c. ódából, addig Széchenyi a maga számára azt a leglényegesebb eszmét olvasta ki belőle, amely a *Hitel*-nek később alapeszméje lett: *A mult elesett hatalmunkból, de a jövő urai leszünk.* Semmi sem tárta fel Széchenyi előtt annyira azt a mélységet, amely a jelen és a mult között van, mint Berzsenyinek ez a verse. De Széchenyi nem temetkezett a fájdalomba, mint édes apja, Széchenyi Ferenc, akinek szomorú arca egész életén át kísérte őt, hanem merész hidat épített a multból a jelenen át a jövőbe. A többiek vissza-visszafordultak a multba, Széchenyi egyenesen maga elé nézett. Merész pillantással, mint aki a napba néz, úgy nézett ekkor a jövőbe. Széchenyi sorsánál Orpheus végzete jut az ember eszébe. Orpheus míg előrenézett, nem vesztette el kedvesét, akit oly nehezen nyert vissza az alvilágból. Mihelyt visszafordult, bekövetkezett a fájdalmas csapás és Euridiké eltűnt. Ilyen fájdalmas visszafordulás lesz majd Széchenyi számára az 1848. év, amikor az előretörő Kossuth mellett hátranéz majd és aggódik nemzetéért a megtett út miatt. Ekkor úgy látszott, elveszti a nemzetet és hogy végzete őt is eléri. Pedig Széchenyinek ez a mozdulata nem Orpheus mohó visszafordulása volt, hanem egy a magyarság multját, jelenét, jövőjét csodálatos ösztönszerűséggel érző magyar félelme és aggodalma a magyar sors miatt. Széchenyi azután visszanyeri, amit elvesztett és mi is visszanyertük őt, amikor elveszettnek látszott.

A magyar sorsérzésen kívül még más tekintetben is nagy visszhangot ver fel Széchenyi lelkében Berzsenyi költészete. Különösen a benne megnyilatkozó *erkölcs-kultusz* miatt. Széchenyi a felébresztett erényeken át akarta vezetni nemzetét. Ber-

zsenyi elsiratja a régi erényeket, Széchenyi új erényeket akart kelteni bennünk. Berzsenyi inkább katonai erényekről beszél, míg Széchenyi a polgárerények kultuszától várta a nemzet újjáéledését. Berzsenyi a katonai erényekben a dicsőség zálogát, Széchenyi ezekben az új erényekben a haladás feltételeit látta és érezte. Az erényeknek ez a fejlesztése olyan programmpont Széchenyi számára, mint a nyelv művelése, a közlekedés javítása, a közszellem kifejtése vagy a Lánchíd. Berzsenyi heroikus erényekre, Széchenyi a munkára, az önmérsékletre, az önmagunkhoz való hűségre és az ernyedetlen szorgalomra gondol.. A kettőjük közti viszony szempontjából ismét nemcsak az a fontos számunkra, hogy mit gondolt és érzett Berzsenyi, hanem az, ahogyan Széchenyi Berzsenyi szavait és eszméit átérezte. Berzsenyi verse Széchenyi lelkében viharrá lett, amely ellenállhatatlanul sodorta magával az eredeti dallamot, Berzsenyi versének lelkét is.

Ebből is látszik, hogy *magyarság-élményünk* különböző volt. Berzsenyi magyarsága tele van mély faji sejtelmekkel és olthatatlan büszkeséggel. Széchenyi Berzsenyi számára a magyar faj nagyszerű megnyilatkozása volt. De Széchenyi a magyarságot *európai szempontból*, az *összehasonlítás* élményén keresztül szemléli és éli át. Ha Széchenyi arra a nagy európai kultúrára gondolt, amelyet szomjas lélekkel szívott magába Nyugaton, akkor a magyarságot nagyon elmaradottnak látta. De ezen túl azután megkísérelte a faji büszkeségnek és az elmaradottság lesújtó tudatának egy csodálatos szintézisét, amelyet a mindinkább bizonyossá vált sejtelem hat át, hogy a magyar fiatal nép, nem kiélt nép s előtte nyitva a jövő, az élet kapuja. Berzsenyi ezt az érzést nem így élte át. Számára a magyarság büszke végzetesség, szinte gőgös finitizmus, elháríthatatlan véglegesség volt, amelynek egyszeriségét és különvalóságát néha fájdalmasan, máskor büszkén, ujjongva érezte át és fejezte ki. Berzsenyi számára a magyar a világ első népe. Szerinte a magyar nyelv a legősibb nyelv, amelynek gyermeke a latin is. Berzsenyi halálsejtelmekből indult ki és merész szárnyalással örök magaslatokra jutott el, ahol örökös a fény, a plátói eszmék fénye és a csillagok zenéje hangzik. Széchenyi többet vergődött a porban és a sárban, a valóság porában és sarában és boldog volt, ha Anteusként érintette a valóság földjét. Berzsenyi költő volt, aki a halál közelségéből indult ki, de mintegy megborzongva a halál lehelletétől feltört szépség és hősiség magasságába. Széchenyi államférfiú, aki a valóság talaján küzdött, benne mozgott és nem háta mögött, hanem maga előtt és maga mellett látta a halált és a pusztulást. A halál érzése nála a hősiség érzésével egyesül. Berzsenyi szemlélő, aki szép káprázatokban, látomásokban szellemült át, Széchenyi vezető, aki érezte a valóságért való felelősséget. Ezért reálisabb Széchenyi magyarság-érzése is, mert érezte a magyarság

európai misszióját, érezte, hogy nemzetünk sorsát az európai sorstól nem lehet elválasztani.

Kiindulásukban azonban találkoztak. S ez a találkozás olyan mély volt, hogy egy életre sem tudtak elszakadni egymástól. Mély volt ez a találkozás, mert olyan élmény volt az alapja, amely mindkét magyart felriasztotta magányából és mindegyiket a maga módján cselekvésre késztette. Ez az élmény az *idő* élménye volt. De sokszor eszébe jutnak Széchenyinek Berzsenyi sorai, amelyekben a változásról, a sorsnak az időben való megnyilatkozásáról szól:

Haj, csak minden így jár az ég alatt,
Forgó viszontság járma alatt nyögünk . . .

Vagy az *Amathus* csodálatos sorai:

. . . egymást
Váltja örök romlás s teremtés.

Hogy az idő élményének milyen csodálatos hatása volt Széchenyi gondolkozására, arról sokat lehetne beszélni. Persze mindkét magyar mást lát az időben. Berzsenyi az időben a halált látja. A fiatal költő nemzete sorsának megpecsételődését érzi a változás örvényében, amely a dicsőséget eltemeti. Széchenyi számára az idő az örök reménység. Szerinte a részek támadnak, minden forogva mozog, újból vén, vénből új lesz — de az egyetemes életakarat örök. Hogy a magyar megmaradjon, fel kell emelni az egyetemesség, az örökkévalóság fokára: erkölcsisége, szellemisége, alkotóerejének kifejlesztése és kifejtése által.

Berzsenyinek a halállal szemben való megállásához, Széchenyi nagyszerű lendületéhez hatalmas *hitre, Istenérzésre* volt szüksége. Nem csoda, hogy ebben is összetalálkoznak. A *Fohászkodás* sorai is soká visszhangoznak Széchenyi lelkében. Neki is marad ránk egy csodálatos fohászkodása, amely hangban és alapeszmében rokon a Berzsenyiével.

A *Kelet népében* is idézi Széchenyi a *Fohászkodást,* ezt a csodálatos költeményt, de saját céljainak megfelelően — bizonyos túlzással —, Kossuthra vonatkoztatva. Az emberiség és a nemzetek előkelőinek, vezetőinek lépteit szerinte mindenkinek kötelessége volna követnie, mindenkinek haladnia kellene a nemes és nehéz úton:

A jobb s nemesb lelkeknek útján, amerre erőnk s inaink vihetnek. Ezt avval kapcsolatban hozza fel Széchenyi, hogy az igazi nagy lelkek nem hajhásszák a népszerűséget. A nagy lelkekben meg kell lennie az elszánásnak arra, hogy különváljanak az emberektől, elszakadjanak tőlük, kilépjenek fénykörükből, talán éppen akkor, amikor az emberek legnagyobb csodálattal néznek rájuk, s népszerűtlenek legyenek inkább, mintsem hivatásukhoz legyenek hűtlenek. A jobb és nemesebb lelkeknek útja sokszor nem a népszerűség, sem pedig a hatalom útja, hanem szenvedésen, az áldozaton és a lemondáson át vezet a legnagyobb magasságokba.

Ezért csodálatos és megindító, hogy Széchenyinek Berzsenyi-élményéhez saját sorsának a megsejtése is fűződik. Crescencenek úgy ír a napló III. kötetében Berzsenyiről, mint egy magányos vadról, mely Somogy erdeiben bujdosik. A költőnek ez az életsorsa és *végzetes elnémulása* szinte mindennél jobban vonzza Széchenyit. Mintha sejtette volna, hogy ő is ilyen magányos vadként fog majd egyszer élni a magyar élet vadonában. A nagy magány, amely Berzsenyit körülvette, majd körülveszi őt, Széchenyit is, amikor a nemzet egy része kigúnyolja, a kormány pedig kémeket tart körülötte. Berzsenyi is arról panaszkodik, hogy azért lett magányos, mert egyik párthoz sem akart csatlakozni, hanem megtartotta önállóságát a korírói pártjai és klikkjei között. Széchenyi is az ég és a föld között lebeg, mint maga is tréfásan mondja, mint Mohamed koporsója. Sorsuknak ez a mély rokonsága, társtalanságuk beszédes tanuja lelkük rokonságának és annak a mély összefüggésnek, amely kettőjük sorsa között van. A teremtő emberek magánya veszi körül őket. Kényszerű elszigeteltségében (1841—1860-ig) is küzd gr. Széchenyi a jobb jövőért a legnagyobb akadályok között és a lehető legkedvezőtlenebb helyzetben. De Berzsenyit a nagy magány meggyógyította, mert nagy prózai műveit e magányban írja, Széchenyit pedig felőrölte elszigeteltsége.

De mint általában, sorsukban sok rokon vonás van, lelkük is rokon egymással. Ők érezték ezt minden távolságon keresztül is. De *megértették-e egymást?* A teremtő erő, amely mindkettőjükben működött, e tekintetben is érezteti hatását. Széchenyi Berzsenyiben látnokot lát. Ezt úgy kell értenünk, hogy Berzsenyi valóban látnok volt, faja sorsának, lelkének, aggodalmának és reménységeinek kinyilatkoztatója. Azt, ami a magyarban sajátos, nemes, rendkívüli, látta és fejezte ki. A *Magyarokhoz,* a *Felkölt nemességhez,* a *Táncok* és a *Prózai művek* Berzsenyije valóban látnok ebben az értelemben. Így Széchenyi ítélete valóban helyes, helyesebb, mint azoké az irodalomtörténészeké, akik Berzsenyiben egyszerűen Horatius-tanítványt láttak. Hála Isten, hogy Berzsenyi Horatiust választotta mesterül, nem pedig Höltyt vagy Matthissont, mert így legalább méltó eszközöket választott és talált ahhoz, hogy tökéletes művésszé váljék, a magyar irodalom egyik legtökéletesebb művészévé. De Horátius csupán eszköz volt Berzsenyi számára, hogy kifejezze magát. Ezt ma már tisztán látjuk.

Berzsenyi viszont megértette Széchenyi nagyságát és csatlakozott hozzá. Eleinte Széchenyi azt hitte, hogy Berzsenyi félreérti őt. Ismeretes Berzsenyinek *Mailáth Jánoshoz* írt szép verse. Ennek megváltoztatását kérte Széchenyi. Túlzott dicsőítést látott benne, mert Széchenyit „a diadal fiának“ nevezte Berzsenyi. Nyilván túlzásnak érezhette Széchenyi Berzsenyinek a lópálya, a lóversenyek ügyében hozzá intézett levelét

is. Ebben Berzsenyi a lóversenyeket olyan ünnepségekkel szeretné kapcsolatba hozni, mint amilyenek a régi görögöknél voltak a Saturnaliák alkalmából. A versenyek, pályanapok nemzeti ünnepek legyenek Berzsenyi szerint, gimnasztikával, muzsikával, tánccal egybekötve. Új olympiai játékok álma elevenedik meg a költő szeme előtt. De e játékoknak a jelképe nem a leszálló delphin és a fölemelkedő sas, hanem a fölszálló galamb, a szeretet kifejezése legyen. Kétségtelen: Berzsenyi félreérti és klasszikus olvasmányain át félreértve idealizálja itt Széchenyi szándékat. A lényeget azonban helyesen látja. Látja, hogy Széchenyi fel akarja emelni nemzetünket olyan nagy szellemi és anyagi magaslatra, amilyenen a nagy népek éltek és élnek.

S ne gondoljuk azt, mintha Széchenyi talán a felvilágosodás és nyugati céljainak hatása alatt elfordult attól az ideáltól, amelyet Berzsenyi emleget a *Magyarokhoz* c. versében. A katonás magyar, az ércbuzogányos magyar ideálja a *Kelet népében* is visszatér, amikor Széchenyi rámutat arra a változásra, amelyet az ő fellépése okozott a magyarság történetében. Régebben, a tespedés éveiben, a XVIII. sz. hajporos magyarja elfeledkezett a régi katonai nagyságról, de az ő, Széchenyi korában a szerencsésebb születésű ivadék igenis újra visszagondolhat, vissza mer gondolni a régi nagyságra és pedig most már pirulás nélkül. S ennek az az oka, hogy Széchenyi a hazafiság érzésével igyekezett egyesíteni az ország minden lakosát. Így a magyarság megerősödött. Már az országnak az a lakossága is, amely „a kényuraság undok hatalma“ alatt nyögött, részesülni kezd Széchenyi korában az emberiség legszentebb jogaiban. Az erő jelei mutatkoznak, az erő jelei, amelynek megtestesítőjét az ércbuzogányt forgató magyarban látja Széchenyi is Berzsenyi szép költeménye után.

De Széchenyi nemcsak törekvéseinek ideáljait, hanem akadályait is Berzsenyi verseivel hozza kapcsolatba. Különösen a súlyos 1829. évben, amikor Széchenyi úgy látja, hogy igen nehéz feladatot vállalt magára: annak a viperafajnak a kiirtását, melyről Berzsenyi beszél az említett s általa annyira csodált *A magyarokhoz* c. költeményben. És Széchenyi ekkor is, Berzsenyire gondolva, a maga módján magyarázza Berzsenyinek ezt a célzását a „viperafajzatokról“. Ebben a kifejezésben látja Széchenyi mindazt egyesítve ami művének, alkotó munkásságának akadálya: a lustaságot, a gyűlöletet, a hidegséget, a bűnt, a rothadást. Ezzel a Berzsenyi-kifejezéssel világít bele Széchenyi kora lelkébe. Ennek világánál látja saját helyzetét Crescencehez írt híres levelében is, mint a kor egyik regényhőséét, akinek romlott emberek között kell életét leélnie, folyton megtagadva önmagát, folyton ködbe burkolva szándékait, mintegy a komédiás szerepét játszva, aki az embereket kijátssza, hogy használhasson hekik. És evvel a „viperafajzattal“

való küzdelmében más segítséget nem lát, mint Crescence segítő kezét, aki mint egy angyal fogja őt keresztülvezetni a nehézségeken és akadályokon, amelyek eléje tornyosulnak.

Az „ércbuzogány" mellett Berzsenyi másik kedvenc képe, a „tölgy" is vissza-visszatér Széchenyi képzeletében még a döblingi években is, amikor az *Önismeretről* szóló nagy munkáját írja. Az *Önismeretben* rapszódikus módon az egyéni és a nemzetnevelés kérdéseivel foglalkozik. Itt Széchenyi az ő sajátságos módján Berzsenyi fenséges képét oly értelemben használja, hogy még a legerősebb ember, mégha olyan erős „tölgy" lenne is, mint a magyar-Berzsenyi költeményében — tönkremegy a helytelen életmód következtében. Ugyanebben a munkájában újra visszatér arra, hogy mit jelentett neki a magyar költészet és elsősorban a Berzsenyi-élmény. A nemzet fiatalkorának örök tanuját látta Berzsenyi költészetében, azt a költőt látta benne, aki a nemzet fiatalságát, erejét talán a legmaradéktalanabbul fejezte ki. Kijelentette ugyan, hogy nem a költő az ő emberideálja, hanem az okos „kalkulista", az okos számító, kiben a nemzeti élet sarkalatját, sarkpontját látja. A nemzetnek fiatalkorában költőnek kell lennie, mert a kalkulista, számítótehetség csak későbbi korban fejlődik ki. Itt tárul fel a különbség is, amely az államférfi és a költő felfogása között mutatkozik. De láthatjuk azt is, hogy Széchenyi a Berzsenyi-féle jelenségekben a nemzet örök fiatalságának zálogát látta s így Berzsenyivel való lelki találkozása a nemzetbe vetett hitének egyik igen fontos tényezője volt. Később is a legritkább jelenségek közé sorolja Berzsenyit. Olyan nagy tehetségnek tartja — Vörösmartyval együtt —, amely ritkán fordul elő egy nemzet életében. Ilyeneket nevelni, idomítani nem lehet — mint iróniikusan mondja —: „Még a Bach kormány minisztere, gr. Thun Leó, sem lenne képes ilyesmire" — ilyenek csak születnek. Kettő egyesül az ilyen lelkekben: méláznak, mint a látók és álmodnak, mint a költők. Mily kitűnően érezteti ez a megállapítás Berzsenyi költői magatartását, azt a mélázó látást, amely Berzsenyi legszebb költeményeiben mutatkozik.

De a Széchenyivel való találkozás Berzsenyire is mélyen és termékenyítően hatott.

Leginkább *A mezei szorgalomról* írt gazdasági művében. A mű megírását kétségtelenül a Széchenyi-ihlet segítette elő. Széchenyi váltja meg költőnket az 1820 és 30-as évek szomorú magányából, ő rázza fel jobban az ismét éledő költőt. Berzsenyi is beáll Széchenyi seregébe. Beleviszi ebbe a seregbe az ő patriarchális gondolkozásmódját, keserű józanság és rajongó álmodozás között hányódó lelkiállapotát, égő lelkiismeretét és nagy szeretetét hazája iránt. Vizsgálódásait át és átszövi az a boldogságvágy, amely annyira jellemzi azt a kort: „Mert az aranykor" — mondják e kor filozófusai — „nem mögöttünk, hanem előttünk van." A költőt is megindítja ez a küzdelem a jobb ma-

gyar jövőért, s úgy látszik, utolsó ihletköre — elhagyva a tiszta szépség eliziumi tájait — ugyancsak Széchenyi hatása alatt a Nép- és Nemzetboldogság lett volna. Erre mutat az az ismeretlen töredék is, amely élete utolsó éveiből a *Polgári rendtartás*ról (utolsó művéből) maradt ránk. A mű hajtóereje a nemzeti erények felébresztésébe vetett hit. Már ez a gondolat is kapcsolatba hozza Berzsenyi művét a *Hitel*lel.

A *Hitel* eszméi fel-felbukkannak a *Mezei szorgalom*-ban kifejezett gondolatok között. Így közös gondolatuk, hogy a műveltség emelése és a nemzetnevelés feltétlenül szükséges a nemzet felemelkedéséhez. Berzsenyi is elismeri a hitel fontosságát és szerepét a termelésben és pedig nemcsak a nemesség, hanem Széchenyin túlmenvén, a jobbágyság anyagi felemelkedésében is. Mint Széchenyi, ő is felemeli szavát a fényűzés ellen, amely eladósodásunk oka. Széchenyi is kiemeli a kőépületek fontosságát és a tűz pusztító erejét. A magyar külsőség, ruha, öltözet stb. fontosságát Széchenyi is hangsúlyozza. A betyárságot a Hitel is épúgy támadja — bár más vonatkozásban —, mint *A mezei szorgalom*. A *Hitel* is felszólal az ellen, hogy a vásárok — sok más egyébbel együtt — sok munkanapot vesznek el a magyarságtól. Széchenyi is kevesli a magyarság „mezei“ tudományát. Mindketten egyformán kárhoztatják a fiatal birtokosok tudatlanságát és hangsúlyozzák a takarékosság fontosságát. De egyetértésük különösen három kérdésben jelentős. Először abban, hogy a *Hitel* is, *A mezei szorgalom* is megmarad a rendiség keretei között. Mindkettő a rendi nacionalizmus erkölcsi tartalmával akarja eltölteni a nem nemesi rétegeket is. Másodszor egyetértenek az egyesülés fontosságának hangoztatásában is. Egyformán hangsúlyozzák ennek a jelentőségét, sőt ehhez azután Berzsenyi igen érdekes javaslatokat fűz, amilyenekre Széchenyi nem igen gondolt. De éppen ez a különbség, a jobbágyságra vonatkozó tervek és az emberi melegség, amely ezekben megnyilvánul, hozza olyan közel a mai olvasóhoz *A mezei szorgalom* fejezeteit, amelyek ezzel a kérdéssel kapcsolatban vannak. És végül a földesúr és a jobbágy viszonyának lényegében is egyetértenek. Ez a viszony nem olyan, mint két kártyásé, akik közül az egyiknek vesztenie kell, hanem kölcsönös jólétük kölcsönös jó következményekkel jár.

Befejezésül még egy eddig figyelembe nem vett Széchenyi—Berzenyi-vonatkozást kell kiemelnem, amely a legérdekesebbek egyike. Széchenyi utolsó művében, a *Zűrzavar és vakságban* van egy rész (VIII. fejezet), amely ismét visszatér A magyarokhoz c. versre. Ebben idézi e versnek azt a versszakát, amely így hangzik:

Nézd, a kevély tölgy, mellyet az éjszaki
Szélvész le nem dönt, benne termő
Férgek erős gyökerit megőrlik.

Mivel Széchenyi a művet németül írta, német közönség, illetve Európa politikai nyilvánossága számára, németül idézi a Berzsenyi-verset is valószínűleg a szerint a szöveg szerint, amelyet Crescencenek küldött el annakidején:

Die ungarische Eiche, die Jahrhunderte den heftigsten Stürmen trotzend wiederstand — ist in der Gefahr, durch ekliche Gewürme im Innern zernagt — und zum Fall gebracht zu werden!

Az, amit Széchenyi ehhez a három verssorhoz s a „belső féreg" képzetéhez fűz, a legjobb és legmélyebb kommentár Berzsenyinek e verséhez. Azt kérdezi: Mitől félnek az egyes nemzetek? Az angol a szegénységtől fél, a spanyol az ördögtől, az olasz az osztrák rendőrtől, az oroszok az orosz cártól, a magyarok ellenben semmitől sem irtóznak annyira, mint egy elfajult magyartól, aki hűtlen lett nemzetéhez. Ezek a hűtlenek a „nemes tölgy férgei", ezek azok, akik többet ártottak a nemzetnek, mint minden más csapás. Ezt mint magyar mondja Széchenyi ebben, az európai közösségnek írt művében s hozzáteszi, igen jellemzően:

Ezt mint magyar írom, aki büszke vagyok magyarságomra és *most még* szerencsétlen vagyok ezért . . .

Ez a sor is bizonyítja, hogy Széchenyi jobb jövőt remélt a magyarság számára, tehát nem a nemzet jövője fölött érzett aggodalom adta kezébe a fegyvert, hanem az osztrák rendőrség üldözése és az ő egyéni idegkimerültsége, amely azonban a nemzetért folyó munka következménye volt.

Ezután, mint egy ilyen elfajzott magyarnak, ilven magyar „féregnek" a bemutatása következik: gr. Nádasdy Ferencnek, a Rechberg kormányban a magyar ügyek főreferensének az arcképe. Pokoli arckép, amelynek szenvedélytől remegő vonalaiban van valami Dante arcképeiből, amelyeket a nagy olasz költő a Pokolban mutat be rossz firenzei államférfiakról, vagy kora egyéb romlott nagy urakról. Gr. Nádasdy, ez a legnemesebb magyar származású ember, Széchenyi szerint, nemzetének Judása lett. Ördögi gondolat volt a bécsi kormánytól, hogy a magyar nemzetet, a magyarságot egy magyar által kínozzák és gyötretik. Mint az állati szenvedélyű zsarnokok a szülőket, apákat és anyákat saját gyermekeikkel kínoztatják és fojtatják meg, úgy tesz az osztrák kormány is. Nádasdy lelke olyan mint egy mérgezett forrás, amely mindent elpusztít, ahová ér. Hízelgés, hazugság, egyesül ebben a lélekben kegyetlenséggel. Nádasdy, ha nemzetéről van szó, akkor gőgös és kegyetlen, a császár előtt pedig térden csúszik alázatában. Lefelé villámokat szór, felfelé pedig hasonlít a bercholdsgadeni hólyaghoz, amely ha megnyomják, mindenre egyforma hangot ad. Nádasdy is azt mondja mindenre, amit a zsarnok akar, hogy „igen" és ismét „igen", a végtelenségig, akkor is, ha a legnagyobb esztelenségről van szó.

Berzsenyi, amikor versében kirohan az elidegenedő főurak ellen, nem gondolta, hogy versének sorai nyomán olyan megragadó arckép elevenedik meg majd több mint egy félszázad mulva Széchenyi tallából. De amit Berzsenyi érzett, Széchenyi hűen fejezte ki: a gyűlöletet a hazafiatlanok ellen olyan prózában, amelynek szenvedélyességében van valami *A magyarokhoz* mennyköveiből.

De éppen Széchenyinek Berzsenyire lett hatása és a viszony közöttük ismertet meg bennünket azal, hogy Berzsenyiben nemcsak az elmúlt erényeket dicsőítő s a jelent ostorozó „mennyköves magyart" kell látnunk. Ez a „mennyköves magyarság" Berzsenyi lelkiségének csupán egy része, bár kifejezésben ez is halhatatlan. Lelkében ennél mélyebb és termékenyebb vágyak is fakadtak: a prduktív magyarság és a boldogító szeretet vágyai, amelyeknek egyik leghűségesebb tanúja éppen a Széchenyi hatása alatt *A mezei szorgalom akadályairól* írt könyve. S ebben van — a szubjektív vonáson kívül — a könyv legnagyobb objektív értéke: mert a költő, akárcsak Széchenyi, a megtartó magyarság és a boldogító szeretet hirdetésével az igazi keresztény magyar embereszmény szolgálatában áll. Lelkük ebben a szent dallamban csendül össze és egyesül örök barátsággal és szeretettel.

II.

Az 1941|42. iskolai év története.

A tanév megnyitása. A tanévet az iskolaépületnek átépítési és bővítési munkálatai miatt kis késéssel nyitottuk meg. A megnyitó ünnepséget szeptember 11-én tartottuk.

Az igazgató megnyitó beszédében utalt arra, hogy súlyos időben nyílnak meg az iskola kapui: amikor még az új honfoglalás nem fejeződött be! Újjászervezett nagyszerű honvédségünk még alighogy visszaszerezte azokat a magyar vérrel sokszor áztatott elszakított részeket, amelyekre a Legfelsőbb Hadúrtól parancsot kapott s máris sokkal nagyobb feladatot kellett megoldania.: útjába kellett állania és feltartóztatnia azt a hatalmas támadást, amelyet az egész földkerekség egyik legnagyobb hatalma akart ránk zúdítani, hogy eltörölje a föld színéről azt a keresztény kultúrát, amit az európai népek keserves erőfeszítéssel és majdnem két évezredes munkával építettek fel maguknak. De a magyarság most is, mint a mult századokban annyiszor, vállalta a rettenetes feladatot, mert tudta, hogy a magyar sors ismét közös az európai sorssal és azzal áll vagy bukik. Így most háborús tanévet kezdünk.

És ebből az ifjúságnak is le kell vonnia a következményeket. Majd a következő szavakat intézte az igazgató az ifjúsághoz:

„Kedves Fiúk! A ti kötelességetek az, hogy minden pillanatban gondolnotok kell azokra a sorsdöntő napokra, amelyeket most átélünk s gondolnotok kell azokra a hősökre, akik távol hazánktól a harctéren minden elképzelhető szenvedést és fáradalmat elviselnek és minden áldozatot meghoznak azért, hogy ti otthon nyugodtan beszélhessetek azon a nyelven, amelyet édes Anyátoktól elsajátítottatok s nyugodtan imádhassátok az Istent, ahogy szüleitektől tanultátok!

És ha katonáinkra gondoltok s van bennetek egy szikrányi kötelességérzet, egy csöppnyi hazafias érzés, akkor minden ifjú egész erejének megfeszítésével arra fog törekedni, hogy minél hasznosabb tagja legyen e Hazának! Ebben a tanévben minden iskolában több és alaposabb munkát kell végezni, mint máskor! A mai ifjúságra vár még az a szerep is, hogy az ezeréves Magyarország elveszett és újra megtalált darabjait ismét eggyé kovácsolja és minden visszatért magyar és nem magyar ajkú honfitársunkkal megértesse, hogy érdemes magyarnak lenni!

E sorsdöntő napokban, mikor az egész Európában új életforma van kialakulóban, minden ifjúnak nagyobb komolysággal és sokkal több felelősségérzettel kell munkáját végeznie.

Tanulóifjúságunk minden tagjától elvárom, hogy ebben a tanévben a történelmi időkhöz mérten nagyobb fegyelmezettséget, több szorgalmat, pontosabb kötelességteljesítést fog tanúsítani, s így fog felkészülni eljövendő, nagy feladatára.“

Az igazgató megnyitó beszéde után az iskolába elsőízben beiratkozott tanulók fogadalmat tettek az iskola zászlajára.

Másnap megkezdődött a tanítás munkája és a rendtartás megszabta szünetektől eltkintve, megszakítás nélkül, zavartalanul folyt a június 25-én tartott záróünnepély napjáig.

Változások a tanári karban. A tanári testületben a mult tanévi évkönyvben már közölt változásokon kívül még újabb változások történtek. A tanévet megelőző nyári szünetben lemondott Kovács Béla rendes tanár, mivel a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr állami ker. középiskolai rendes tanárrá nevezte ki. Kovács Béla ebben az iskolában szerzett érettségi bizonyítványt és tanári pályafutása is innen indult el. Kitűnő képzettségű, magát állandóan művelő, kiváló és sokoldalú tanár és nevelő volt, aki 7 évi itteni működése alatt tantársai és tanítványai megbecsülését és szeretetét szerezte meg magának. Kovács Béla távozása nemcsak újabb áldozathozatal iskolánk részéről a megnagyobbodott országért, hanem nagy veszteség is iskolánkra, mert nemcsak iskolai munkáját végezte példaadóan, hanem társadalmi szereplése is emelte az iskola és a tanártestület tekintélyét.

A másik eltávozott tanár Szabó Kálmán, aki a mult tanév végén tényleges katonai szolgálatra vonult be, bár csak két hónapot működött együtt a tantestülettel, szerény magatartásával valamennyiünk szeretetét megszerezte magának.

Véglegesen búcsút mondott iskolánknak dr. Kovács János helyettes tanár, aki 1941. év kezdetétől szabadságon volt a miniszterelnökségre történt berendelése folytán. Mult év októberében állami helyettes tanári kinevezést kapott és így október 1-vel itteni állásáról lemondott. Jóképességű, kötelességtudó, szép jövő elé néző tanár volt, akit az 1940 február 1-től ugyanaz év végéig terjedő rövid itteni működése alatt tanártársai és tanítványai szeretetükbe fogadtak.

Mindhárom kedves kartársunk működését új állomáshelyükön kísérje az Isten áldása!

A négy megüresedett tanszéket a felügyelő bizottság a tanév elején töltötte be. Az egyik tanszékre meghívta dr. Merényi Oszkár egyetemi m. tanárt, volt kaposvári községi kereskedelmi középiskolai r. tanárt. Benne iskolánk kiválóan értékes, nagy tudású, bámulatos munkabírású, nagy pedagógiai tapasztalatokkal rendelkező tanárt, az igazgató pedig olyan munkatársat kapott, ki nemcsak tud, hanem akar is dolgozni.

A ker. számtan-mennyiségtani tanszékre a felügyelő bizottság Márkus Jenő okl. középiskolai r. tanárt választotta meg segélydíjas, illetve 1941 november 1-től helyettes tanári minőségben. A Kovács Béla lemondása folytán megüresedett tanszéket férfi pályázó hiányában Tarján Béláné Palitz Rózsa dr., a Kovács János dr. tanszékét pedig Kádár Tihamér okl. középiskolai tanárokkal töltötte be a felügyelő bizottság. Mind a három tanárban jóindulatú, igyekvő, szép reményekre jogosító kartársat kaptunk. Nagy hálára kötelezte iskolánkat Tarjánné Palitz Rózsa dr., hogy vállalkozott a szokatlan feladatra, amelyet egyébként a legkifogástalanabb módon oldott meg a felettes tanügyi hatóság megállapítása szerint is.

A hitoktatói karban is volt változás. Szabó Sándor r. kat. hitoktató-lelkész harctéri katonai szolgálatra való behívását kérte. Kérését a katonai hatóságok teljesítették és május elejétől Fojtik Viktor és Sándor Imre hitoktató-lelkész vette át a r. kat. tanulók hitoktatását. A magyarok Istene áldja és vezérelje Szabó Sándort áldozatos munkájában!

Hivatalos látogatások. A folyó tanévben egy hivatalos látogatásban volt részünk. Meglátogatta iskolánkat vitéz Tereh Géza tanügyi tanácsos, helyettes-főigazgató és novemberi 12—15-ig tartó alapos, mindenre kiterjedő látogatása során a fele részben új tagokból álló tantestület munkájával meg volt elégedve. Az iskolalátogatás során szerzett tapasztalatai alapján értékes útbaigazításokkal és tanácsokkal látta el a tantestületet. Az iskolalátogatás nagy örömet szerzett nekünk, mert helyettes-főigazgatónk három évtizedes

tanári és igazgatói működése kereskedelmi iskolában folyt le s így egyrészt tökéletesen ismeri ennek az iskolafajnak minden gondját és baját, másrészt pedig nagy tapasztalat birtokában könnyen tud a hibák és hiányok megszüntetésére célravezető tanácsokat adni.

Nevelő és oktatómunka. A tanári testület a Rendtartás és a Tanítástervi Útmutatások szigorú szemmel tartásával igyekezett nevelő és oktató munkáját végezni. Különösen ügyeltünk a magyar nyelv ápolására valamennyi tantárgy tanítása közben, de kiváltképpen gondot fordított erre az önképzőkör, amely egész munkásságát ennek a célnak a szolgálatába állította.

Az egyes osztályokban a tanév folyamán megemlékeztünk a finn—ugor testvériségről, a takarékosság jelentőségéről, a limanovai ütközetről, az anyák tiszteletéről, a természetvédelemről, továbbá önképzőköri ülés keretében Kőrösi Csoma Sándorról halálának százéves fordulója alkalmából. Gróf Széchenyi Istvánról nemcsak megemlékeztünk, hanem nagyszabású Széchenyi-emlékünnepet is rendeztünk iskolánk névadója születésének 150 éves fordulóján.

Nevelő- és oktatómunkánk eredményesebbé tétele céljából igénybe vettük az oktatófilmek bemutatásával együttjáró előnyöket, bár az iskolaépület építkezési munkálatai miatt nem volt módunkban annyi filmet bemutatni, amennyit szerettünk volna.

Megragadtunk ezenfelül minden alkalmat, ami a vallásos és hazafias érzés ápolására vagy erősítésére alkalmasnak látszott. Az egész ifjúság a teljes tanári kar vezetésével résztvett a keleti harctérről hazatérő lovasdandár fogadási ünnepélyén, és ezzel rótta le háláját sokat szenvedett és érettünk harcolt hős katonáink előtt. Örömtől csillogó szemmel szemlélte az ifjúság a Kormányzó Úr Őfőméltósága előtt díszmenetben elvonuló honvédcsapatokat és azok nagyszerű felszerelését. Résztvett a katolikus ifjúság a Bíboros Hercegprímás Úr Őeminenciájának városunkba érkezésekor rendezett ünnepségen és hódolt az egyházfejedelem előtt.

A helybeli iskolák által rendezett Széchenyi-ünnepélyeken küldöttségekkel képviseltette magát az iskola. Előfordult, hogy vasárnap a tantestület minden tagja egy-egy küldöttség élén képviselte az iskolát. Nem feledkeztünk meg iskolánk gyakorlati célkitűzéséről sem és a BIOSZ által rendezett matinén nagyobb számú küldöttséggel vettünk részt.

Hazafias ünnepélyeink. Hazafias ünnepélyeink sorát az *október 6-iki* kegyeletes ünnepély vezette be. Az ünnepély szónoka dr. Marssó József tanár volt, aki lendületes beszédben méltatta a gyásznap jelentőségét és annak tanulságait a mai helyzetre vonatkoztatta.

Nyíregyházi
Állami Levéltár

December 5-én az ifj. Önképzőkör *Vöröskereszt-ünnepélyt* rendezett azzal a céllal, hogy felhívja az iskola tanulóinak és az iskolával kapcsolatban álló közönségnek figyelmét a nemes és áldozatos egyesület célkitűzéseire és arra a körülményre, hogy a mai háborús időkben a Vöröskereszt feladatának csak úgy tud kellőképpen megfelelni, ha a közönség is fokozottabb mértékben támogatja. Az ünnepélyen begyült 122.20 P összegű adományt a Vöröskereszt helyi szervéhez juttattuk el.

Ünnepélyeink sorában kimagasló helyet foglalt el a február 21. és 22-én tartott *Széchenyi-emlékünnepély*. Mind a középiskolák ifjúsága részére rendezett főpróba, mind a felnőttek részére rendezett előadás kitűnően sikerült. Mindkét alkalommal teljesen megtelt a tornacsarnok és a hallgatóság feszült figyelemmel és rendkívüli érdeklődéssel hallgatta végig a kétórás műsort, amelynek prózai részét teljes egészében az ifj. Önképzőkör vezetőtanára, dr. Merényi Oszkár állította össze. A legnagyobb köszönet illeti dr. Merényi Oszkárt, a fáradságot nem kímélő, nagy munkáért és a gyorsan pergő, simán lebonyolított rendezésért. De köszönet illeti az ifjúsági szereplőket is, akik szintén fáradságot nem kímélve tanulták be nem mindig könnyű szerepüket. Örömmel láttuk a hallgatóság soraiban az Angolkisasszonyok r. k. kereskedelmi leányiskolájának nagyszámú küldöttségét M. Tauffer Ilona igazgató vezetésével és a Kálvineum ref. liceum és tanítónőképző-intézet ugyancsak szépszámú küldöttségét Porzsolt István igazgató vezetésével, valamint a többi iskolák kiküldötteit. Egyébként dr. Marssó Józsefnek az ünnepélyről írt és a Nyírvidék-Szabolcsi Hírlapban megjelent beszámoló cikkéből közöljük a következőket:

„A Széchenyi emlékév alatt számtalanszor hallottuk és olvastuk, hogy Széchenyi gondolatai, eszméi, tanításai menynyire időszerűek ma is, mennyire iránytmutatóak korunk nagy kérdéseinek megoldása számára is. Csak mai köntösben kellene Széchenyi tanításait és gondolatait közönségünk elé állítani s a bennük rejlő, hatalmas erő azonnal meghódítaná a lelkeket, hangzott a kívánság innen is, onnan is.

Elevenítsük meg Széchenyi alakját tehát, ezzel az alapgondolattal látott hozzá városunk kereskedelmi középiskolájának ifjúsága, hogy megünnepelje az iskola névadójának, gróf Széchenyi Istvánnak emlékét. Állapítsuk meg mindjárt előljáróban, hogy ennek a pompás alapgondolatnak megvalósítása remekül sikerült, az iskola ünnepélyén ott állt előttünk a megújhodott Széchenyi. S magyar büszkeséggel kell megállapítanunk azt is, hogy az előbbi kívánságnak jóslatszerű része is beteljesült, a megelevenült Széchenyi valóban meghódította a mai idők gyermekeinek és felnőtteinek lelkét. — Az a feszült figyelem, az a szakadatlan érdeklődés mutatja ezt a legjobban, amellyel a nagyszámú közönség végighallgatta az

iskola Széchenyi-ünnepélyét. — Az ünnepélyen lényegében jeleneteket láttunk Széchenyi életéből oly módon, hogy e jelenetekből elénk állott Széchenyi élete, lelkivilága, egész belső fejlődése a pályára készülő, Erdélyben szolgáló Széchenyitől egészen Döblingig; de elénk állott a gazdasági szakember, a társadalmi újító és nemzetének nagy nevelője is. Megszólaltak Széchenyi kortársai is, és vagy versben, mint Czuczor, Garay, Arany, Vörösmarty vagy prózában, vagy dalban jellemezték Széchenyi alakját és lelkét. Mindezek fölött pedig megszólaltak Széchenyi művei, hogy a tömör, gondolatnehéz, őserejű Széchenyi-igékkel teljessé tegyék azt a varázst, amelyet a megelevenült Széchenyi a közönségben keltett. Ez a tartalomgazdag műsor gyorsiramban pereg le a megkapott lelkű hallgatóság előtt: nagy mélységek tárulnak fel revüszerű képgazdagságban, súlyos igazságok hangzanak el filmszerű elevenségben. — A két órát betöltő műsor összeállítása és az ünnepély rendezése dr. Merényi Oszkár egyetemi m. tanárt, a kereskedelmi középiskola új, tudós tanárát dícséri. Az elhangzott jelenetek közül a legtöbbnek egyúttal a szerzője is: ezek a jelenetek nemcsak költői erejűek, hanem egyúttal a tudós búvár alkotásai is. Széchenyi naplóinak és iratainak ismerője a Széchenyi szájába adott szavakban gyakran felismerhette a naplóknak, vagy más Széchenyi műveknek egy-egy kitűnően kiválasztott mondatát. Nyugodtan megállapíthatjuk, Merényi Oszkárban városunk kiváló Széchenyi-szakembert kapott. Bizonyára ezután is hozzá fog járulni, hogy a városunkban mindig eleven Széchenyi-szellem tovább virágozzék.

Az ünnepély gazdag műsorából három jelenet tetszett különösképpen: Széchenyi és Crescence, Széchenyi és Kossuth páros jelenete és a döblingi kép. Ezzel már ki is emeltük a sok jónál jobb szereplő közül a legkiválóbbakat: a Széchenyi alakját férfias erővel bemutató Nagy Bertalant, az egyszerre fínom és kedves Szabó Margitot, Sorosi Gyula eleven és tüzes Kossuthját és Török János jóságos, szelíd Lonovich püspök alakítását. — A kitűnően sikerült ünnepélynek a lelkekbe vésődött élményen kívül még egy maradandó emléke lesz. Az ünnepély alkalmával az iskolához eljuttatott, önkéntes adományokból kiadásra kerülnek Széchenyinek és néhány nagy kortársának egymással váltott levelei többíves kötetben, dr. Merényi Oszkár szerkesztésében. — Az eddig ismeretlen levelek kiadása újabb áldozat lesz a Széchenyi-szellem ünnepi oltárán."

A cikkben említett célra fog szolgálni az emlékünnepély 300 pengőt meghaladó jövedelme.

A március 15-iki ünnepélyt szűkített keretben tartottuk meg az iskolában és ekkor osztotta ki az igazgató a kitűzött pályatételek jutalmát. Az iskolán kívül a leventék közös márciusi ünnepélyt rendeztek és ezen az egész tanári testület résztvett.

A IV. évfolyam tanulóinak búcsúja. Bensőséges, meleg ünnepség színhelye volt az iskola május 15-én, amikor a IV. évf. tanulói búcsúztak az iskolától.

A búcsúzó tanulók nevében Ubrizsy Ferenc IV. évf. tanuló, az Önképzőkör ifjúsági elnöke beszélt és adta át a zászlót a III. évfolyamnak. Emlékeztetett az iskolában hallott bölcs tanításokra és hasznos ismeretekre, és felhívta társait, hogy ezekhez a tanításokhoz mindig hívek maradjanak, mert csak így becsülik meg igazán az iskola emlékét. Katonai szolgálatra önként jelentkezett társaikkal együtt meg fogják mutatni, hogy olyan jó hazafiak lesznek, amilyen jó hazafiakká az iskola nevelte őket.

Azután Meilinger István III. évf. átvette az iskola zászlóját a távozóktól és kérte a búcsúzókat, hogy méltóak legyenek az iskolához és annak tanításaihoz.

Végül az igazgató búcsúztatta a végzett tanulókat. Párhuzamot vont az iskolai élet és az élet iskolája között és figyelmeztette őket, hogy az életben elbukó emberre sokkal keményebb sors vár, mint amilyen az iskolai bukással érte egyikmásik társukat. Az iskolában lehet javító vizsgát tenni, de az életben a legtöbbször nem lehet javítani! Kemény küzdelemben kell ezért megállani a helyüket, és ehhez a legerősebb eszközöket éppen az iskola adta: a tudást, a hazafias érzést és a vallásos hitet. A kereskedelmi iskolából kikerülő mai keresztény ifjúságra ezenfelül még olyan kiváltságos szerep vár, amilyen kevés kor ifjúságának jutott osztályrészül: őrségváltást kell vállalniok a magyar gazdasági élet egész területén, és pedig egy borzalmas és méreteiben egyedülálló háború nehézségei és megpróbáltatásai között. Az iskolából kikerülő mai ifjúságnak könnyű lesz elhelyezkedni, mert az államhatalom bőven gondoskodott üres munkahelyekről! De óva int attól, hogy a könnyű szerrel megszerzett őrhelyeket azzal a gondolattal foglalják el egyesek, hogy ott komoly munka nélkül, gondtalanul és kényelmesen fognak élni! Ha ez a felfogás általánossá lenne, úgy Magyarországra a szebb jövő helyett a pusztulás várna! Az igazgató annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a most távozók között ilyen nem lesz, hanem mindenik méltó lesz a kettős feladathoz és hivatását becsülettel és legjobb tudásával fogja betölteni.

A búcsúztatás után a szokásos ballagás következett, majd az országzászló és a hősök szobra előtt rótta le az ifjúság hálás kegyeletét.

Műsoros estet rendeztünk még a Sóstógyógyfürdőn május 23-án ismét szépszámú érdeklődő jelenlétében. Az est 300 pengőt meghaladó jövedelmét a Széchenyi-könyv kiadására fordítottuk.

Szülői értekezletek. A tanév folyamán kétízben, november 19-én és április 25-én tartottunk szülői értekezletet. A

résztvevő szülők és szálásadók száma mind a két értekezleten százznál több volt és így az érdeklődés igen kedvezőnek mondható.

A novemberi értekezleten az igazgató „A keresk. középiskola főcélja a nevelés“ és Hargitai István „Mit vár a szülő az iskolától és az iskola a szülőtől“ címmel tartott élénk érdeklődéssel kísért előadást. Az igazgató előadásában rámutatott arra, hogy ma minden iskola a legnagyobb gondot nem az oktatásra. hanem a nevelésre fordítja és így akarja az ifjúságot egységes, vallásos és hazafias szellemben nevelni. Ez a cél lebeg ma nemcsak az ifjúság vezetői, a pedagógusok előtt, hanem a felnőttek vezetői előtt is. Ennek igazolására hivatkozott a város polgármesterének egyik beszédére, amelyben a harctérről hazatérő lovasdandár fogadási ünnepélyére és Serédi Jusztinián bíboros hercegprimás Őeminenciája nyíregyházi látogatására utalva, ezeket mondotta: „Harcosokat ünnepeltünk és ez az ünnep a hazaszeretet szent szimboluma volt és ünnepeltük az egyházfejedelmet, amely manifesztáció a vallásos érzést jelképezte. Ez a két érzelem, *a vallásosság és a nemzeti érzés a magyar ég kettős vezércsillaga,* amely a győzelem útjára igazítja a ma öntudatra ébredt magyarságot“.

Megemlítette még az igazgató, hogy gr. Széchenyi István látnoki szeme már egy évszázaddal előbb meglátta, hogy a nevelésnek milyen útra kell térnie, mert életének alapigazsága és törekvése egy teljesen lelki, általánosan emberi gondolat: *az ember egész erkölcsi lényének kiművelése.* Az igazgató kérte még a szülőket, hogy a második szülői értekezlet előtt közöljék vele írásban, hogy milyen kérdésekre szeretnének felvilágosítást kapni.

A második szülői értekezleten dr. Merényi Oszkár igazgatóhelyettes „A kereskedői lélek nevelése“ címmel tartott előadást. Előadásában részben a hirtelen megbetegedett igazgató gondolatait fejtegetve, szembeszállt azzal az elavult felfogással, hogy a magyar nem való kereskedőnek. Történeti példákat hozott fel ennek a megcáfolására és azt fejtegette, hogy a magyarság csupán elszokott a kereskedelmi pályától, de újra hozzá kell szoknia, mert ez a nemzet létérdeke. Majd a kereskedői lélek egyes tulajdonságaival foglalkozott és sorra vette az értelmesség és aktivitás, a gyakorlatiasság, a megfigyelőképesség, a tájékozódás, a szilárd jellem feltételeit és megnyilvánulásait s azokat az eszközöket, amelyek ezeknek a tulajdonságoknak a fejlesztéséhez szükségesek. Végül a nemzeti gondolkozás és valláserkölcsi érzés fontosságát hangsúlyozta és felhívta a szülőket, hogy fiaikat ne az íróasztal mellé küldjék, hanem gyakorlati kereskedelmi pályákra buzdítsák. Rámutatott e pályák mostani anyagi lehetőségére is.

Majd dr. Marssó József r. tanár tartotta meg előadását „A szegény ember gyermekének útja“ címen. Azt fejtegette,

hogy a szegény szülők ne szoktassák ahhoz a gondolathoz gyermekeiket, hogy kényelmes, jó életük lesz, ha az érettségi bizonyítványt megkapják, hanem készítsék elő őket az élet komoly küzdelmeire, veszedelmeire, megpróbáltatásaira. A magyar nemzetnek nem úrhatnám, élvezetrevágyó és kényelmes ifjúságra van szüksége, hanem komoly, kötelességtudó, munkabíró és önfeláldozó ifjúságra, amely teljesíteni tudja feladatát a nemzet jövője érdekében.

Az igazgató az első szülői értekezlet határozatának megfelelően írásban megkereste a szülőket, hogy közöljék felvilágosításra váró kérdéseiket, de erre — sajnos — egyetlen válasz sem érkezett.

Tanulóink magaviselete, szorgalma és előmenetele általában kielégítőnek mondható. Súlyosabb fegyelmi vétség csak igen kis számban fordult elő. Gondot okozott a tanári testületnek néhány tanuló a dohányzási tilalom megszegésével. Reméljük azonban, hogy ennek az egészségre káros, rossz szokásnak és fegyelmi vétségnek megtaláltuk az ellenszerét. A tanulók szorgalma nem mindig ütötte meg a kívánt mértéket és ez több esetben kedvezőtlenül befolyásolta a tanulmányi eredményt is. A háborús ellátási viszonyok nehézségei miatt megszaporodott a bejáró tanulók száma, mert az iskola a mai helyzetben a bejárás tekintetében engedményekre kényszerül, hacsak nem akarja a vidéki szegényebb néprétegek fiai részére a közgazdasági pályára való előkészülést lehetetlenné tenni.

Az egészségi állapot mind a tanárok, mind a tanulók körében kielégítő volt. Járványos betegségek nem fordultak elő, néhány tanulónk azonban kénytelen volt betegeskedése miatt hosszabb ideig mulasztani. Sajnos, még mindig túlsok azoknak a tanulóknak a száma, akiket iskolaorvosi vélemény alapján fel kellett menteni a testgyakorlás alól.

A leventefoglalkozás idejét a folyó tanévben első ízben a délelőtti órákra osztottuk be. Csütörtökön csak 8—11 óráig tanítottunk és 11—14 óráig tartott a leventefoglalkozás. Csütörtök délutánját teljesen szabaddá tettük valamennyi tanulónk számára. Ennek a beosztásnak természetszerű kellemetlen következménye, hogy a többi napokon 13—14 óráig is be kellett osztani a tanítási órát. Kívánatos lenne, hogy a leventeparancsnokság a különböző rendkívüli foglalkozások idejét a helybeli összes iskolák igazgatóival a tanév egész tartamára még augusztus hóban közölje, hogy az iskolák órarendje ennek figyelembevételével legyen elkészíthető. Indokolatlannak vélem, hogy a leventeparancsnokság és az iskolák közti kellő együttműködés folyamányaként egyes tanulókat az igazgató tanrend szerint beosztott órákról kénytelen legyen elengedni csak azért, hogy a tanuló az iskolai elfoglaltságához közvetlenül csatlakozó

rendkívüli leventefoglalkozás miatt ebéd nélkül ne maradjon. A városi leventeparancsnokság és az iskola igazgatója között nagyobb surlódások ugyan nem voltak, de azért nem volna felesleges a két hatóság rendelkezési jogát pontosabban körülhatárolni.

A kereskedelmi középiskolává való átszervezés e tanévben már az I. és II. osztályra terjedt ki. Az új Rendtartásban megállapított korhatárok hatása már érezhető, az I. osztályba iratkozó tanulók szemmelláthatóan testileg fejletlenebbek, fiatalabbak, mint régebben. Ezenkívül a folyó iskolai évben az I. osztályba beiratkozott tanulók előképzettségében örvendetes eltolódást állapíthatunk meg: a gimnáziumból jött tanulók száma növekedett, a polgári iskolából pedig 10 tanuló jött jelesrendű bizonyítvánnyal a mult évi hárommal szemben. Ha ez a jelenség nemcsak a mi iskolánkban, hanem az ország többi kereskedelmi iskolájában is megállapítható lenne, a gazdasági pályák iránt megnyivánuló érdeklődés növekedésének következményeként, akkor a legszebb reményekkel nézhetnénk hazánk közgazdasági helyzetének erőteljes javulása és a kereskedelmi középiskolák biztató jövője elé.

Az iskolaépület kibővítése. Már az előző tanévi évkönyvben jelentettem, hogy a vallás: és közoktatásügyi miniszter úr 10.000 pengő államsegélyt folyósított az iskola kibővítésére. Az iskolafenntartó város kb. 40.000 pengő összeget irányozott elő e célra. Az építkezés 1941. év nyarán megkezdődött, de anyaghiány és egyéb okok miatt az új épületrész csak 1942. év tavaszán került tető alá. Előreláthatóan a nyár folyamán teljesen elkészül, úgyhogy az 1942—43. tanévben már használatba vehető lesz. A helyiségek száma ugyan nem változik, legfeljebb egy kisméretű szertárhelyiséggel szaporodik, de lényegesen növekedni fog a férőhely. A főépület régi részének alapterülete 375 négyzetméter volt, az új rész területe pedig 187 négyzetméter, vagyis az épület alapterületének növekedése 50 százaléka. Az iskola zsufoltsága tehát lényegesen enyhülni fog.

Az évzáró ünnepélyt a rendtartás előírta időben, június 25-én tartottuk. Az I. és II. osztály tanulói még június 26. és 27-én keresk. üzemi gyakorlatokon vettek részt és csak jún. 27-én délben fejezték be az iskolai évet.

III.

Az iskola hatóságai és tanári testülete.

A) *AZ ISKOLA FELETTES HATÓSÁGAI:*

1. A Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. minisztérium.

Miniszter: Hóman Bálint m. kir. titkos tanácsos.

Államtitkár: fáji Fáy István m. kir. titkos tanácsos.

A nevelés- és oktatásügyi csoport főnöke: dr. Kósa Kálmán miniszteri osztályfőnök.

Az V/2. ügyosztály főnöke: dr. Loczka Alajos tanügyi főtanácsos, egyetemi m. tanár.

Előadó: Strobel Ernő, tanügyi főtanácsos.

2. A szatmárnémeti tankerületi kir. főigazgató. Főigazgató: Gáspár Gyula tankerületi kir. főigazgató, helyettes-főigazgató és középiskolai szakelőadó: vitéz Tereh Géza tanügyi tanácsos.

B) *AZ ISKOLA FENNTARTÓJA:*

Nyíregyháza m. város. Az iskola felügyelő bizottsága:

a) a város részéről Szohor Pál polgármester, a bizottság elnöke, dr. Polinszky Pál városi tanácsnok és a városi képviselőtestület által választott 10 tag: Babicz József, Cservenyák-Schóber Károly, Häuffel Lajos, Lakner Béla, Maurer Károly, Orbán Sándor, Szánthó József, vitéz Tornay István, dr. Vietórisz József, Zsák Emil.

b) az iskola részéről Tarnay Kálmán igazgató, a bizottság előadója és dr. Merényi Oszkár igazgató-helyettes, a bizottság jegyzője.

C) *AZ ISKOLA TANÁRI TESTÜLETE:*

Külön kimutatáson.

D) *A TANÁRI TESTÜLET ELHÚNYT TAGJA:*

Bacskai József igazgató-helyettes. Iskolánknál tanított 1919 szeptember 1-től 1934 március 30-án bekövetkezett haláláig. Szolgált összesen 31 évig.

E) *A TANÁRI TESTÜLET NYUGALMAZOTT TAGJAI:*

Margócsy Emil c. kir. főigazgató, az iskola első igazgatója 1941 január 1-én vonult nyugalomba 35 és fél évi kiválóan eredményes szolgálat után, amelyből 22 és fél évet ebben az iskolában töltött.

Domány Sándor igazgató-helyettes. Iskolánknál tanított az iskola alapításától kezdve 1941 április 1-ig, amikor 39 évi eredményes tanári szolgálat után vonult nyugalomba.

F) *ISKOLAORVOS:*

Dr. Demjén József városi tiszti főorvos.

G) *AZ IGAZGATÓI IRODA KEZELŐJE:*

Takács Julia közép- és ker. iskolákra képesített okl. gépírástanító, a női szaktanfolyam óraadója. Működik 10 éve.

H) *ISKOLASZOLGA:*

Gregory László kisegítő szolga. Működik 6 éve.

c) A tanári testület névjegyzéke és iskolai munkaköre.

Folyószám	A tanár neve	Minősége	Képesítése, szaktárgyai	Szolgálati éve: összesen	Szolgálati éve: ennél az intézetnél	Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	I.	II.	III.	IV.	Heti óraszáma	Jegyzet
1	**TARNAY KÁLMÁN** tanulmányi felügyelő	igazgató	F. ker. isk. és közép isk. ker. és polg. számtan· mennyiségtan-természettan	33*)	23	ker. számtan				3	3	*Ebből 5½ év katonai szolgálat. Tandíjkezelő.
2	**GARANVÖLGYI VILMOS**	r. tanár	Felső keresk. iskolai könyvvitel, magyar és német ker. levelezés, ker. ismeretek	16	12	könyvvitel keresk. levelezés jogi ismeretek gépírás		 2 3	3 2 2 3	 3	18	A III. évf. főnöke. A II. o. ker. üzemi gyakorlatainak vezetője. Az ifj. segítőegylet elnöke. Értekezleti jegyző.
3	**HARGITAI ISTVÁN**	r. tanár	Felső keresk. iskolai A. szakcsoport	8	4	könyvvitel gyakorló iroda közgazdaság gyorsírás testnevelés	 2	2 2	 1 2	 4 4 1	18	A IV. évf. főnöke. Cserkész parancsnok. Gyorsírókör és sportkör vezetője. Levente főoktató.
4	**KÁDÁR TIHAMÉR**	h. tanár	Középiskolai magyar-francia	3	1	magyar francia gépírás	3 2 4	 2	2 3	 4	20	A diákkaptár vezetője. A bejáró tanulók felügyelője, a folyóiratok kezelője.
5	**Dr. MARSSÓ JÓZSEF**	r. tanár	Középiskolai magyar-német-bölcsészet bölcsészdoktor	19	19	magyar német történet	 3 2	3 5	 2	 3	18	A II. o. főnöke. A tanári könyvtár őre.
6	**MÁRKUS JENŐ**	h. tanár	Középiskolai mennyiségtan-természettan	2	1	számtan pol. számtan természettan keresk. ismeretek testnevelés	6 2 2	4 2 2	 2	 	20	Az I. o. főnöke és ker. üzemi gyakorlatainak vezetője. A fizikai szertár őre. A sakkkör vezetője.

Folyószám	A tanár neve	Minősége	Képesítése, szaktárgyai	Szolgálati éve: összesen	Szolgálati éve: ennél az intézetnél	Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	I.	II.	III.	IV.	Heti óraszáma	Jegyzet
7	**Dr. MERÉNYI OSZKÁR** egyetemi m. tanár tanulmányi felügyelő	r. tanár	Középiskolai magyar-német bölcsészdoktor	24	1	magyar német történet gépírás német társ. gyak.	5 2	3 2	3 2	3 2	22	Igazgatóhelyettes. Az önképzőkör vezetője A Reménysugár irányítója.
8	**TARJÁN BÉLÁNÉ** **Dr. PALITZ RÓZSA**	h. tanár	Középiskolai vegytan-term.-rajz-földrajz bölcsészdoktor	3	1	földrajz vegytan-áruismeret	4	3	2 3	2 2	16	A vegytan-áruismereti és földrajzi szertár őre.
9	**BÁRSONY SÁNDOR**	óraadó	Középiskolai testnevelés	9	7	testnevelés				2	2	
10	**HEINRICH VILMOS**	óraadó	Felső ker. iskolai B. szakcsoport	12	2	ker. számtan			3		3	
11	**LÜDERS ÁGOSTON**	óraadó		1½	1½	angol			3	4	7	
12	**BATTA LÁSZLÓ**	óraadó hitoktató	Vallástanári oklevél	8	4	ref. hittan	2	2	2	2	8	
13	**SIMON GYÖRGY**	óraadó hitoktató	Vallástanári oklevél	4	4	g. kat. hittan	1	1	1	1	4	
14	**SÓLYI GÉZA**	óraadó hitoktató	Lelkészi oklevél	2	2	ev. hittan	1	1	1	1	4	
15	**SZABÓ SÁNDOR**	óraadó hitoktató	R. kat. lelkész	6	2	r. kat. hittan	2	2	2	2	8	
16	**Dr. WAX ALADÁR**	óraadó hitoktató	Rabbi oklevél	7	4	izr. hittan	1	1	1	1	4	

IV.

A tanárok iskolánkivüli, irodalmi és társadalmi munkássága.

A tanári testület, amely a tanév elején több új taggal bővült, igyekezett az iskolánkívül tudományos, egyházi és társadalmi téren is munkálkodni. Gondot fordított arra is, hogy a helybeli középiskolák között a barátságos szellemet ápolja és ennek elérése végett a tanév folyamán, amikor csak erre alkalom kínálkozott, a tanártestület gyakran képviseltette magát más iskolák ünnepségein. A tanári kar egyébként súlyos feladatot vállal magára azzal, hogy a tanári munkát nemcsak a kereskedelmi középiskolában látja el, hanem ellátja teljesen a női kereskedelmi szaktanfolyamot és részben a kereskedő tanonciskolát is.

Tarnay Kálmán: emléklappal ellátott tartalékos főhadnagy, a ker. tanonciskola igazgatója, a szatmárnémeti tankerület kereskedelmi középiskoláinak és ker. szaktanfolyamainak tanulmányi felügyelője a B. szakcsoportban, a Ker. Szakiskolai Tanárok Orsz. Egyesületének választmányi tagja, a MOVE-Szabolcs Társ. Sportegyesület alelnöke, a Vöröskereszt nyíregyházi városi csoportja intézőbizottságának tagja, ref. iskolaszéki tag, az Orsz. Tűzharcos Szövetség nyíregyházi csoportjának, a cserkészkerület intézőbizottságának és a nyíregyházi leventeegyesületnek tagja.

Dr. Merényi Oszkár: a pécsi Erzsébet Tudományegyetem és a debreceni Tisza István Tudományegyetem magántanára, a Berzsenyi Társaság társelnöke, a Városok Kulturális Szövetségének alelnöke, a Kereskedelmi Szakiskolai Tanárok Egyesületének és a Bessenyei Társaságnak választmányi tagja. Tudományos munkássága az 1941—42. isk. évben: 1. Életrajzi tanulmányok és adalékok: Kozma Andor. 1941. A Somogy-Csurgói könyvtár kiadása. *Kiadások:* Berzsenyi Dániel Prózai Művei. 1941. A Magyar Tudományos Akadémia támogatásával. Berzsenyi Dániel levelei Kazinczy Ferenchez. 1942. Nyíregyháza. A nyíregyházi községi gr. Széchenyi István kereskedelmi középiskola ifjúságának közreműködésével. *Szerkesztés:* Szerkesztette a „Reménysugár"-t, a magyar kereskedelmi középiskolai ifjúság országos folyóiratát. Ugyancsak ő szerkesztette „A legnagyobb magyar" c. kiadványt, a magyar kereskedelmi középiskolai ifjúság emlékkönyvét Széchenyi születésének 150. éves évfordulója alkalmából. Egyetemi ma-

gántanárrá habilitálták a debreceni Tisza István Tudományegyetemen 1942 januárjában. Egyetemi előadásokat tartott Debrecenben a II. félévben: „Berzsenyi-problémák“ címen. Sajtó alatt van „Magyar legendák“ c. műve a Palladis kiadásában. Előadást tartott még a Magyar Rádióban *gróf Széchenyi Istvánról* és a Szabolcsvármegyei Népművelési Bizottság felkérésére *gróf Széchenyi István magyar öntudatáról és annak forrásairól.*

Dr. Marssó József: a Keresk. Szakiskolai Tanárok Orsz. Egyesületének, a Keresk. Oktatásügyi Nemzetközi Egyesületnek és a Volt Eötvös Collégiumi Tagok Szövetségének tagja, résztvett a Ferences Rendház által rendezett vallásos összejöveteleken, a Könyvbarátok Ifjúsági Könyvei sorozatában megjelent „A titokzatos alagut“ c. ifjúsági regénye.

aranvölgy Vilmos: a Keresk. Szakiskolai Tanárok Orsz. Egyesületének tagja, többízben közreműködött a helybeli evangélikus egyház által rendezett ünnepélyeken önálló orgonaszámokkal, ezenkívül előadást tartott az ev. egyletekben. A dbreceni tanker. kir. főigazgató megbizásából egy alkalommal tanulmányi felügyeletet végzett a debreceni keresk. középiskolákban.

Hargitai István: a Keresk. Szakiskolai Tanárok Orsz. Egyesületének, az Americana Társadalmi Egyesületnek tagja, a Nyíregyházi Gyorsíróegyesület ügyvezető-igazgatója. Résztvett a gyorsíróverseny rendezésében, a pénzügyigazgatóság megbizásából hathetes továbbképző tanfolyamot tartott a forg. adóhivatali tisztviselők részére.

Tarján Béláné Palitz Rózs dr.: az Egyetemet Végzett Nők Egyesületének, az Evangélikus Papnék Egyesületének, a Nyíregyházi Evangélikus Nőegyletnek tagja. Előadásokat tartott az Ev. Papnék egyesületében Budapesten és Rozsnyón és a Nyházi „Kie“-ben.

V.

Jelentés a kereskedelmi üzemi gyakorlatokról és tanulmányi kirándulásokról.

Kereskedelmi üzemi gyakorlatok. Az I. osztály üzemi gyakorlatairól *Márkus Jenő* vezetőtanár jelenti: Az üzemi gyakorlatok célja, hogy a tanuló-ifjúság már az iskolai évek alatt kapcsolatba kerüljön a gazdasági élettel és ezáltal gyakorlati ismereteket szerezzen. Az üzemi gyakorlatokon városunk nagyobb ipari és kereskedelmi vállalatait, vagy közérdekű üzemeit látogattuk meg s igyekeztünk megismerni azok munkáját és menetét. A gyakorlati megismerés rögzítésére szolgáltak

azok az előadások, melyeket a látogatások után az iskolában tartottunk. Ezek egyrészt közvetlenül a látottakhoz kapcsolódtak, másrészt olyan elméleti kérdésekkel foglalkoztak, melyek szorosan ugyan nem kapcsolódtak a meglátogatott üzemekhez, de azoknak valamilyen munkarészletét foglalták magukban. Így a MÁV teherpályaudvar meglátogatásához kapcsolódott a szállítással kapcsolatos iratok kitöltése, a postaközpont meglátogatásához a postai kamatszámítás és postai nyomtatványok ismertetése. Az év folyamán a következő látogatásokat tettük: Első alkalommal sétát tettünk a városban és ennek keretében a nagyobb cégek cégtábláit tanulmányoztuk. A kereskedő jó üzletmenetét nagyban elősegíti a reklám. Ezért ismerkedtek meg tanulóink e gyakorlatokon a reklám alapelemeivel, majd bemutató-előadást láttunk a fényreklámról, mint a reklám egyik legújabb alakjáról a Nyíregyházi Villamossági Rt. bemutatótermében. Hogy a kereskedő könnyen és gyorsan tudja vevőit kiszolgálni, törekednie kell üzletében az áruk jó elrendezésére. Ennek tanulmányozására látogattuk meg az Ujságbolt könyv-, papír- és játékkereskedést, ahol alkalmuk volt tapasztalni a vevők fennakadás nélküli és gyors kiszolgálását. Az O. M. T. K. meglátogatásával megismertük vármegyénk egyik tej- és tejtermék-feldolgozó üzemét. Láttuk a tej ellenőrzését, paszteurőzését és a vaj készítését. A Hangya szövetkezet kirendeltségének meglátogatásakor értékes előadást hallottunk a szövetkezeti gondolat fejlődéséről és a Hangya Szövetkezet munkásságáról.

A mai háborús viszonyok között a kereskedőnek sok nehézséget okoz az áruk beszerzése. Erről kaptunk felvilágosítást az Ungár-féle áruház meglátogatásakor. Itt egyúttal tájékozódtunk a mostani idők eladási kalkulációjáról. E látogatásunkhoz kapcsolódó iskolai előadáson, melyet az áruház egyik alkalmazottja tartott, tapasztalatokból merített adatok alapján értékes felvilágosítást kaptunk arra vonatkozóan, hogyan kell a jó kereskedőnek megfigyelni a különböző vevőtípusokat és milyen módon kell azokat kiszolgálni? A Köztisztviselők Szövetkezetének nyíregyházi fiókjában a jó fűszer- és csemegeüzlet helyes elrendezését és felszerelését láttuk. A kereskedelemmel szoros kapcsolatban áll a szállítás. Ezért tekintettük meg a teherpályaudvart, ahol értékes előadást hallottunk a vasúti szállításról, a különböző kocsitípusokról, szerelvények nagyságáról, megterhelésről, stb. Végezetül a postaközpontot látogattuk meg és ott tanulmányoztuk a postai levél- és csomagszétosztást és szállításra való előkészítést és a postai pénzközvetítést. A tanévvégi hét napos üzemi gyakorlatot a tanítástervnek megfelelően az iskola épületében tartottuk.

Végezetül hálás köszönetet mondok e helyen is mindazoknak, akik az üzemi gyakorlatokkal kapcsolatosan az ifjúság gyakorlati irányú nevelésében segítségünkre voltak.

A II. osztály gyakorlatairól *Garanvölgyi Vilmos* vezetőtanár jelenti: A folyó tanévben az üzemi gyakorlatok során a II. osztály valamennyi tanulója, tanári felügyelet alatt meglátogatta az Ujságboltot, egy helybeli fatelepet, a Telekkönyvi Hivatalt, a Nyíregyházi Takarékpénztár-Egyesületet, a Mértékhitelesítő Hivatalt, az Országos Társadalombiztosító Intézetet, a Nyíregyházi Termény- és Áruraktár Rt. irodáját, végül a Nemzeti Hitelintézet Rt. helybeli fiókját.

A felkeresett intézetek, üzemek és vállalatok városunk kereskedelmi, valamint közgazdasági és szociális életében fontos és előkelő helyet foglalnak el és mint ilyenek, a legkiválóbban alkalmasak arra, hogy meglátogatásuk révén az iskolai elméleti oktatást és tanítást gazdag gyakorlati ismeretek nyujtásával tegyük maradandóbb értékűvé a tanulóifjúság számára.

Az említett helyek mindegyikén szíves készséggel fogadták tanulóinkat és a kereskedelmi szakoktatás irányító szerveinek azt a törekvését, hogy az elmélet mellett kellő gyakorlati útmutatást is kapjanak a gazdasági pályákra készülő ifjak, nagy megértéssel támogatták a vállalatok vezetői. Ennek egyik hatásos bizonyítéka, hogy mindenütt kiváló szakférfiakat bocsátottak rendelkezésünkre, akik — sokszor a nagy dologidő közepette is, — türelemmel, gyakran apró részletességekbe menően is adták meg a megkívánt gyakorlati felvilágosításokat tanulóinknak.

A látogatásokat részint nyomon követték, részint megelőzték a vonatkozó elméleti tanítások is, amelyek vezetői és irányítói, az intézet tanárain kívül, több esetben szintén a gyakorlati élet szakférfiaiból kerültek ki.

Mindazoknak, akik az üzemi gyakorlatok végzésében az iskola segítségére voltak, ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki, különösen Batta Sándor, Báthory István, Farkas Sándor, Kéler Gyula, Kölcsey Márton, dr. Lévay Miklós, dr. Molnár Emil, Prékopa András, vitéz Soltész Gyula és Zsák Emil uraknak. Kérjük őket, hogy segítő készségüket és gazdag gyakorlati tapasztalataikat a jövőben is bocsássák az iskola rendelkezésére.

Tanulmányi kirándulások. A közlekedési nehézségek miatt városunkon kívül eső helyekre tanulmányi kirándulást nem rendezhettünk, hanem csak a helybeli üzemek meglátogatására kellett szorítkoznunk. Ezekről *Tarjánné Palitz Rózsa dr.* a következőkben számol be:

A IV. évfolyam 39 növendékével a Júlia gőzmalmot tekintettük meg. Utunk a fűtőházon keresztül a gépházba vezetett, itt megcsodáltuk a munkában levő hatalmas gőzgép szerkezetét. Innen a tulajdonképpeni malomba jutottunk, ahol megfigyelhettük a búzaszem útját a tisztítógéptől az őrlő hengerpárokon át a nedvesség elvonó szerkezeten keresztül a liszt

raktározásáig. Láttuk a „pekározást“ is, amivel a liszt minőségét határozzák meg. Elméletben megismerkedtünk a dupla nullás liszt készítésétől a 12-es számú liszt készítéséig minden fajta őrléssel, azonban csak az egységes liszt készítését szemlélhettük meg.

A modern kenyérsütéssel a Lakner-féle, villanyerőre berendezett kenyérgyárban ismerkedett meg a IV. évfolyam 38 tanulója. Érdeklődéssel álltuk körül a nagyméretű dagasztógépet, amely igen rövid idő alatt likacsos tésztává gyúrta az előbb még széthúlló lisztet. Ezután a kenyér készítését, kiszakítását, mérését, formálását és kelesztő kosarakba való elhelyezését láttuk. Majd a sütőkemence hőmérsékletének szabályozásával és a sütés technikájával ismerkedtünk meg. Végül láttuk működésben a zsemlye-elosztógépet, amely a nyerstésztát egyforma súlyú és nagyságú darabokra adagolja a zsemlyekészítéshez.

A III. évfolyam 55 tanulójával vitéz Nagy Péter ecetgyárát néztük meg. A tulajdonos szakszerű magyarázatot adott az ecetes erjedésről, gyakorlati és elméleti alapon. Megismertetett az eceteskádak rendes és rendellenes működésével: a baktérium-túltengéssel és hiánnyal, az ecetsav erősségi fokának titrálással való meghatározásával és az ecet zamatanyagaival. Végül az ecetgyártás történetének ismertetésével fejezte be számunkra értékes előadását.

Tanulmányi kirándulásaink során meglátogattuk a Battaféle tésztagyárat is a II. évfolyam 41 tanulójával. E villanyerőre berendezett tésztafeldolgozó üzem naponta 3—4 q lisztet dolgoz fel különféle száraz tésztává. Láttuk működésben a gyúró- és a formálógépet, amely 6-féle tészta készítését mutatta be. Megismerkedtünk a fehér- és sárgaárú készítésével, majd pedig a raktározás és csomagolás munkálataival.

Megtekintettük még a III. évfolyam 52 tanulójával a Pappféle vegytisztító üzemet. A korszerűen berendezett üzemben először a vegytisztítógépek szerkezetével és működésével, majd a festések szerkezetével és a különböző festési eljárásokkal ismerkedtünk meg. Végül néhány érdekes kísérletet láttunk a szines kelmék elszintelenítésére.

VI.

Könyvtárak, szertárak gyarapodása.

A tanári és ifjúsági könyvtár gyarapodásáról *dr. Marssó József* könyvtárőr jelenti: Iskolánk könyvtára az elmult tanévben erőteljesen fejlődött. A fejlődés szépen mutatja kicsinyben is az elmult év uralkodó szellemi áramlatait és lelki szükségleteit. L egnagyobb arányban talán magyarságtudományi könyvek kerültek könyvtárunkba: nemzetünk önmagára esz-

méltetésének szükséges folyamatát akartuk ezzel a magunk kis körében szolgálni. Iskolai munkánkban egyre nagyobb tért hódít a szoros értelemben vett nevelői tevékenység, ennek a folyamatnak könyvtári lecsapódása beszerzéseinknek másik népesebb csoportja: a neveléstudományi könyvek. A visszacsatolt Erdély iránt egyre fokozódó érdeklődés jele könyvtárunkban az erdélyi tárgyú könyvek beszerzése. A Széchenyi-emlékév termékei természetesen teljes számban bekerültek Széchenyi könyvgyűjteményünk értékei sorába. A világháború gazdasági vonatkozásai okozták, hogy a világgazdaság nyersanyagkérdéseit tárgyaló könyveket is vásároltunk. E kiemelkedőbb szempontok mellett arra is törekedtünk, hogy lehetőleg minden szaktárgy részére beszerezzük a legfontosabb irodalmi ujdonságot.

A tudományos- és szakirodalom termékeinek bevásárlásán kívül ifjúságunkat is elláttuk megfelelő, értékes olvasmányok beszerzésével. Iskolánk átszervezésével kapcsolatban főleg a második osztály könyvtárának újjászervezésére költöttünk, de a lehetőséghez képest előkészítettük a jövőre induló, harmadik középiskolai osztálynak könyvanyagát is.

A könyvtár belső életéből megemlítjük az állami iskolák számára előírt Könyvtári Szakleltárnak bevezetését. E Könyvtári Szakleltár a maga kiforrott alakjával igen használhatónak és célszerűnek bizonyult nálunk is.

Hálás köszönettel adózunk e helyütt is mindazoknak az intézményeknek, hivataloknak, bankoknak, társiskoláknak és magánosoknak, akik a folyó tanévben is szíves könyvadományaikkal gazdagították könyvtárunkat.

A folyóirtokról azok kezelője, *Kádár Tihamér* jelenti: Előfizetés útján e tanévben a következő folyóiratok jártak iskolánknak: A Földgömb, Budapesti Közlöny, Földrajzi Közlemények, Diárium, Közgazdasági Szemle, Magyarosan, Magyar Pedagógia, Magyar Statisztikai Szemle, Magyar Szárnyak, Magyar Torna, Oktatófilm Hivatalos Közleményei, Pester Lloyd, Századok, Természettudományi Közlöny. A Kamarai Közlönyt a Budapesti ker. Kereskedelmi és Iparkamara, a Magyar Gyáripart a Gyáriparosok Orsz. Szövetsége, az OMKÉ-t a kiadója, míg Stud-ot és Gazdaságkutató helyzetjelentéseit dr. Éber Antal áldozatkészségéből kaptuk. Az adományozóknak e helyen is hálás köszönetet mondunk.

Folyóiratgyüjteményünk a tanárok továbbképzésének és az ifjúság tudományos érdeklődése felkeltésének a célját szolgálja. Az ujságok mind a tanári kar, mind a növendékeink körében nagy népszerűségnek örvendenek, amit bizonyít a kiolvasott lapok nagy száma.

Szertárak. Az építkezés miatt átmenetileg az egyik szertárhelyiséget nélkülözni voltunk kénytelenek és ennek anya-

gát a rendelkezésünkre megmaradt többi helyiségben kellett elhelyeznünk. Így a szertárak zsufoltsága, illetve helyhiánya miatt nagyobb beszerzéseket nem tehettünk, és a szertárak anyaga ez évben csak kis mértékben gyarapodott.

VII.

Ifjusági körök és egyesületek.

Dr. Sásdy-Schack Béla Önképzőkör. Az Önképzőkör a tanév elején megalakult; ifj. elnök *Ubrizsy Ferenc* IV. évf. tanuló, főtitkár *Gleviczky Béla,* főjegyző *Kósa András* IV. évf. tanuló lett. — Az egész éven át tíz rendes és ünnepélyes ülést tartottunk, amelyen 24 szavalat, 12 felolvasás, 40 bírálat, 20 tanulmány, 10 énekszám, 18 előadás hangzott el. Irodalmi, gazdasági tárgyú előadások voltak a legnagyobb számban, de kiterjedt a tanulóifjúság figyelme néprajzi, magyarságtudományi és nevelésügyi kérdésekre is. Ezenkívül sokat foglalkoztunk a magyarosság kérdésével is és sikerült a tanulóifjúságot a magyartalanságok, idegenszerűségek elleni küzdelemre buzdítani. A természetvédelem, a madarak, fák védelme is szerepelt műsorunkon. De nem volt talán ülés, amelyen a magyar hősök kultuszának nem szenteltünk volna időt és figyelmet. A tudomány magyar hősei közül Kőrösi Csoma Sándorról külön emlékeztünk meg.

Az év folyamán nagyobbszabású nyilvános programmot is lebonyolítottunk. Az októberi és a márciusi hivatalos hazafias ünnepélyeken kívül rendeztünk egy nagyobb Vörös-Kereszt ünnepélyt is, ugyancsak a felsőbb hatóságok rendeletére. Ünnepélyeink sorában a legnagyobbszabású volt a febr-21-iki Széchenyi-ünnepélyünk, amelynek kétórás műsorában legjobb erőinkkel vettünk részt. E munkánkat az egybegyült közönség osztatlan tetszéssel fogadta. Ugyanilyen elismerés kísérte május 23-iki majálisunk műsorát is.

Önképzőkörünk arra törekedett, hogy a Széchenyi-jubileum évében a „legnagyobb magyar" emlékének is méltóan hódoljon, annál inkább, mert hiszen iskolánk gróf Széchenyi István nevét viseli. Ezért elhatároztuk, hogy Széchenyi legkedvesebb magyar költőjének, Berzsenyi Dánielnek szöveghűen kötetben még össze nem gyűjtött leveleit Széchenyi-ünnepélyünk jövedelméből kiadjuk. Ez a tervünk sikerült is és a mű május közpén valóban meg is jelent. — Másik tervünk az volt, hogy teljes erővel résztveszünk a „Reménysugár" jubileumi Széchenyi-könyvének szellemi megszerkesztésében és kiadásában. E célból rendeztük a majálist is, a „Reménysugár" javára. Ez a tervünk is sikerült: a Széchenyi-könyv ugyancsak májusban megjelent.

Így mindenképpen munkában és sikerekben gazdag évre tekinthetünk vissza. Hogy ez lehetséges volt, azt az Önképző-kör szorgalmas tagjainak köszönhetjük, akik lankadatlan szorgalommal és buzgósággal vetek részt a munkában. Közülük kiemeljük *Ubrizsy Ferenc* ifj. elnököt szép beszédeiért, *Nagy Bertalan* IV. évf. tanulót a Széchenyi-ünnepélyen való nehéz és fontos szerepének kifogástalan előadásáért, *Mónus Albert* IV. évf. tanulót szép énekszámaiért, *Lőrincz Lajos* IV. évf. tanulót gazdasági beszámolóiért, *Sorosi Gyula* III. o. tanulót Kossuth szerepének kitűnő megelevenítéséért, *Török János* III. o. tanulót Lonovich érsek szerepének szép előadásáért, *Zombory József* II. o. tanulót sok szép szavalatáért, *Török Miklós, Hajdu András* II. o. tanulókat, *Bánszky András, Horváth Menyhért, Vargha Tamás* és *Molnár Győző* I. o. tanulókat színészi vagy előadói tehetségükért, *Meilinger István* III. évf. tanulót sok szép beszédéért és szavalatáért. — Berzsenyi leveleinek leírásában segédkeztek: *Szala Lajos, Cserági András, Oszvald Ferenc, Frieder Gyula, Osváth Kálmán, Vargha János, Tóth József* és *Erdélyi László* III. o. tanulók. — Ilyen tanulókkal sikerre lehetett vinni azt a nehéz feladatot, amit sokszor magunkra vállaltunk. Legyen munkájuk példa a jövőre !

Dr. Merényi Oszkár, tanárelnök.

Dr. Dengl János Gyorsírókör. Körünk 1941. szeptember 15-én tartotta alakuló gyűlését, amelyen a következő ifjúsági tisztikart választották meg: Ifj. elnök: Kósa András IV. évf., alelnök: Molnár István III. évf., titkár: Lőrincz Lajos IV. évf., jegyző: Veszelyi István III. évf., és háznagy: Vékey Zoltán IV. évf. tanulók. A kör tagjai a hetenként tartott gyakorló órákan megfelelő irányítás mellett képezték magukat a gyorsírás gyakorlati és leméleti részében.

A tanév végén házi gyorsíróverseny keretében rendeztük meg az iskola- és osztálybajnokságot. Az iskolabajnokságban az új versenyszabályzat alapján 200-as fokon versenyeztek a tanulók. Az első három helyezést a következő tanulók szerezték meg: 1. Molnár István III. évf. 182 pont, 2. Seres Géza III. évf. 161 pont, 3. Ujváry Imre III. évf. 158 pont. A IV. évf. osztálybajnoka (200-as fok) Kósa András 81 ponttal, a III. évf. osztálybajnoka (200-as fok) Molnár István 182 ponttal, a II. évfolyam osztálybajnoka (120-as fok) Váradi Jenő 72 ponttal és az I. évfolyam osztálybajnoka (100-as fok) Kovácsvölgyi Sándor 50 ponttal. A győztesek, valamint az igen jól szerepelt versenyzők pénzjutalomban részesültek, amelyeket a jutalmazások között sorolunk fel.

A kör tagjai közül a helyben rendezett körzeti gyorsíróversenyen a 150-es fokon 21-en, a 120 fokon 38-an és a 100-as fokon 24-en vettek részt. A körzeti verseny eredményéről beszámolót nem adhatunk, mert a Gyorsíró Szövetségtől még

nem érkezett meg a hivatalos kimutatás, de reméljük, hogy a fiúk ezévi szorgalmas munkájának most is meglesz az eredménye és iskoláink országos viszonylatban ismét az elsők között foglal helyet.

Hargitai István, vezetőtanár.

Ifjúsági Egyesület. Az egyesület az 1941—42. iskolai év folyamán részben a tandíjak fizetésére, részben pedig másjellegű anyagi nehézségek ellensúlyozására nyujtott a tanulóknak segélyek, illetve kölcsönök címén kisebb-nagyobb összegeket. Az arra ráutalt tanulókat az egyesület kölcsön-tankönyvekkel látta el. Amikor a tél folyamán a vasuti forgalomban zavarok álltak elő, szintén az egyesület gondoskodott arról, hogy a városban rekedt bejáró tanulók megfelelő élelemhez jussanak. Ebben az egyesületet — az igazgatóval az élen — a tanári kar több tagja is támogatta.

Rendes bevétel tanulónként 1.— P, a felvételi díjakból és az érettségiző jelöltektől egyenként 2.— P.

Adomány címén a Nyíregyházi Takarékpénztár Egyesülettől 50.— P folyt be, ezenkívül 1-1 pengőt adtak Balla Gyula, Bory Csaba, Czimer Béla, Hajdu András, Som Imre, Szücs Sándor, Tivadar György és Tóth Ferenc tanulók, valamint 1.02 P-t Szabó Irén volt növendék. Az adományokért köszönetet mondunk.

A tanulók segélyezésére az iskolai év folyamán 187.50 P-t, kamatmentes kölcsönök nyujtására 468.50 P-t fordítottunk.

A segélyek összege — a régebbi tanévekhez képest — csekélyebb. Ennek főoka az, hogy az iskola átszervezésével kapcsolatban már a tanév elején a II. évfolyam minden tankönyve elértéktelenedett és nagyszámú új tankönyv beszerzése vált szükségessé. A következő két további iskolaévben a III. és IV. évfolyam könyveit szintén újakkal kell majd pótolni. Ez a szerény anyagi eszközökkel rendelkező Segítő Egyesületet újabb erős próbára teszi és ezért kellő tartalékolásról már előre is gondoskodni kell.

Garanvölgyi V. György, vezető-tanár.

Ifjúsági Széchenyi Sportkör. Kerület: Debrecen. Csoport: nyíregyházi. A sportkör igazolási száma: 18—1925. Megalakulás ideje: 1941. szeptember. A sportkör tiszteletbeli elnöke: Tarnay Kálmán igazgató. A sportkör vezető-tanárának neve és lakcíme: Hargitai István, Tűzoltó-utca 10. A sportkör vezetőtanára testnevelő tanár-e? Nem. Az intézet tanulóinak teljes száma: 181. A magántanulók, illetve magánvizsgázók száma: —. A testgyakorlás alól felmentettek száma összesen: 25. A sportkörben működő tagok száma korosztályonként: I. korosztály: —, II. korosztály: —, III. korosztály: 137, IV. korosztály: 19, összesen: 156. A korosztály sportköri foglalkozásának heti óraszáma összesen: 2. A működő szakosztályok: szertorna, atlétika, football, céllövészet. Van-e az iskolának torna-

terme? Van. Van-e az iskolának játékra alkalmas udvara? Van. Hány négyzetméter? 1872 négyzetméter. Külön játszótere? Nincs. Melyik sporttelepen gyakorolnak a tagok? Ny. T. V. E. és Ny. V. S. C. Hányszor hetenként? = 1. Van-e uszoda? Nincs. Hányan tanultak meg úszni az iskolai év alatt? 2. Hányan tudnak úszni összesen? 104. Téli sport űzésére van-e mód? Van. Mely sportnemből rendezett a sportkör házi, intézetközi, csoport, kerületi, országos versenyeket? Atlétika, football, céllövészet. Melyik Kisok-versenyen elért eredmények rövid leírása: Az 1942. dcemben 19-én megrendezett jelvényszerző szertorna-versenyen ezüstjelvényt szerzett 3, bronzjelvényt 5, vasjelvényt 8 tanuló. Az 1942. március 15-én Kassán rendezett kerületi szertorna-versenyen csapatunk megszerezte a bronzcsapatbajnokságot és az összetett egyéni verseny első helyezését. Az 1941—42. évi „Szent László" vándordíj mérkőzésben első ellenfelünktől, a kisvárdai áll. reálgimnázium együttesétől 1:0 arányú vereséget szenvedtünk.

Iskolánk Széchenyi Sportköre az 1941—42. iskolai évben a következő tisztikarral alakult meg: Ifjúsági elnök: Marina Pál IV. évf., alelnök: Erdélyi László III. évf., titkár: Frieder Gyula III. évf., pénztáros: Lőrincz Lajos IV. évf., szertáros: Lukácskó Sándor III. évf., a szertorna-szakosztály elnöke: Rajtik Pál IV. évf., az atlétikai szakosztály elnöke: Marina Pál IV. évf., a football-szakosztály elnöke: Horváth Sándor IV. évf., a céllövő-szakosztály elnöke: Gleviczky Béla IV. évf. tanuló.

A sportkör egyes szakosztályaiban az év folyamán szorgalmas munka folyt, amely kifejezésre jut az egyes versenyeken elért jó eredményekből.

Atletika. Az 1941. október 6-án az aradi vértanuk emlékére rendezett vándordíjas kegyeleti váltófutásban iskolánk csapata az összes résztvevő csapat között és egyúttal a középiskolások csoportjában is a harmadik helyezést érte el. Sportkörünk 1942. május 27. és 30-án iskolaközi éremszerző atlétikai versenyt rendezett. A versenyben két első, három második, három harmadik és öt negyedik helyezéssel iskolánk a négy intézet között második lett. Az 1942. május 31-én a hősök emlékére rendezett vándordíjas kegyeleti váltófutásban is résztvettünk és csapatunk a résztvevő 17 csapat között ötödik, a középiskolások csoportjában pedig a harmadik helyezést érte el.

Szertorna. Az 1941. dec. 19-én rendezett M. O. T. E. Sz. jelvényszerző versenyen a sportkör tagjai közül 3 az ezüst, 5 a bronz és 8 a vasjelvényt szerezte meg. A verseny összes indulója közül Görbedi László I. oszt. tanulónk érte el a legtöbb pontszámot. Résztvettünk továbbá az 1942. március 15-én Kassán rendezett kerületi tornászbajnokságon, ahol a bronzcsapatbajnokságot szereztük meg a következő versenyzőkkel:

Görbedi László I. oszt., Hajdu András II. oszt., Rajtik Pál IV. évf. és Vargha Aladár IV. évf. tanulók. Az összetett egyéni versenyben Rajtik Pál IV. évf. tanulónk az első helyen végzett. A kassai csapatunkkal résztvettünk a K. I. S. O. K. országos tornászbajnokságán is. A nehéz utazási viszonyok miatt versenyzőink nem szerepelhettek teljes tudásukkal s így az induló 18 csapat közül csak a 13-ik helyen végezhettünk.

A szertorna és atletikai szakosztály együttesen 1942. március 8-án az intézet tornacsarnokában jól sikerült testnevelési bemutatót rendezett az alábbi műsorral:

1. Felvonulás. Ima.
2. Szabadgyakorlatsorozat. IV. évf.
3. Gyakorlatok a magaskorláton. I—IV. évf.
4. Frieder Gyula III. évf. tanuló szavalata.
5. Talajtorna-gyakorlatok. I—IV. évf.
6. Helyből-távolugrás. I—IV. évf.
7. Gyakorlatok a nyujtón. I—IV. évf.
8. Műugrások a svédszekrényen. I—IV. évf.
9. Gyakorlatok a lovon. I—IV. évf.
10. Magasugrás rohammal. I—IV. évf.
11. Gyakorlatok a gyűrűn. I—IV. évf.
12. Ima. Elvonulás.

Céllövészet. A céllövőszakosztály ez évi működését az alábbi versenyeken elért eredmények mutatják.

Az 1941 október 16-án a Városi Levente Parancsnokság által rendezett versenyen iskolánk csapata a harmadik lett. Az egyéni versenyben Pozsonyi Antal III. évf. tanulónk első helyezést ért el. Az 1942 április 26-án a középiskolások részére rendezett céllövőversenyen iskolánk csapata (Pozsonyi Antal 124 p., Lukácskó Sándor 121 p., Marina Pál 109 p., Molnár István 108 p. és ifj. Mácza István 107 p.) első helyezést ért el. Az egyéni versenyen az első és második helyet ugyancsak a mi versenyzőink foglalták el. A gyorslövésben Pozsonyi Antal III. évf. tanulónk 5 lövésből 45 ponttal az első helyen végzett.

Az 1942 május 30—31-én megrendezett városi leventeversenyen a II. korcsoportban iskolánk csapata (ifj. Mácza István 130 p., Pozsonyi Antal 125 p., Molnár István 122 p., Lukácskó Sándor 121 p. és Cserági András 118 p.) 616 ponttal első helyen végzett. Az egyéni versenyben a negyedik hely kivételével az első hat helyet fentnevezett versenyzőink szerezték meg. A III. korcsoportban iskolánk csapata a negyedik helyezést érte el.

A sportkör vagyonának mult évi maradványa 113.09 P. Ebben a tanévben befolyt testnevelési járulékokból 141.36 P., egyéb címén 128.82 P. Pénztári maradvány a tanév végén 111.08 P.

Hargitai István, vezetőtanár.

A 89. sz. „Turul" cserkészcsapat a folyó tanévben is 1 rajban dolgozott. A csapat átlagosan havonként tartott csapatösszejövetelt, míg az őrsök hetenként tartották rendes összejöveteleiket. Az összejövetelek célja a cserkészismeretek minél alaposabb elsajátítása volt. Az őrsi összejöveteleket kiegészítették az őrsi kirándulások, amelyek közül különösen kiemelkedik az 1941 október 26-án rendezett kerékpár-portyázás. A résztvevő 10 cserkész e kirándulás keretében Timár községben jól sikerült Széchenyi-ünnepélyt rendezett a község fiatalságának. Karácsony előestéjén bensőséges ünnepélyt rendeztünk, majd utána a csapat tagjai két őrsre oszolva felkerestek két nyíregyházi szegény családot, hogy az általuk összegyüjtött karácsonyi ajándékokkal feldíszített karácsonyfával örömteli ünnepet vigyenek a sokgyermekes családokhoz. A csapatunk, mint minden esztendőben, most is résztvett a húsvéti ünnepek alatt Debrecenben rendezett országos őrsvezetői táboron 5 fővel, a segédtiszti táboron pedig 3 fővel. A csapat kebelében élénk céllövő-munka folyt s ennek eredményeképpen az 1942 április 26-án helyben rendezett céllövőversenyen csapatunk a legénycserkészek között harmadik helyezést ért el 495 ponttal. Az egyéni versenyben Lukácskó Sándor 121 ponttal első, ifj. Mácza István pedig 107 ponttal hetedik lett. A csapat tagjai a légvédelmi parancsnokság felkérésére nagy örömmel vállalkoztak repülőgép-modellek összeállítására és 100 drb modellt készítettek el; a jól sikerült gépekért külön dicséret illeti őket. A cserkészcsapatunk minden nyíregyházi cserkészmegmozduláson résztvett s igyekezett az egyetemes magyar cserkészet ügyét jó munkájával előmozdítani.

Hargitai István, parancsnok.

„Maróczy Géza" Sakkör ifjúsági vezetője: Bory Csaba III. évf. t. A sakkör tagjai hetenkint egyszer tartottak összejövetelt egész évben nagy érdeklődés mellett. Már a megalakuló ülésen mintegy 35 tag lépett az egyesületbe s a belépők száma a későbbi időben elérte az 50-et. A megalakulás után rövid idővl háziversenyt rendeztünk 30 résztvevővel s ennek alapján a következő csapat vett részt a középiskolai versenyen: Bory Csaba III. évf. t., Szalay László IV. évf. t., Gleviczky Béla IV. évf. t., Kozák András IV. évf. t., Milinger István III. évf. t. A háziverseny ez első öt helyezettjét emléklappal jutalmazta a kör. A középiskolai versenyen csapatbajnokságban második helyezést értünk el; egyéni versenyben Bory Csaba III. évf. t. második, Szalay László IV. évf. t. ötödik helyezést ért el.

Márkus Jenő, vezetőtanár.

Diákkaptár. A Diákkaptár az idén is megalakult. Minden osztályban megszerveztük a diákkaptárfiókokat és megvá-

lasztottuk a tisztikart. Az év folyamán befolyt pénzt a Nemzeti Hitelintézet helybeli fiókjánál helyeztük el betét alakjában. Iskolánk kivette részét az erdélyi nyereménykölcsön kötvények elhelyezésében is. Mintegy ezer pengő értékű kötvényt adtak el a fiúk. Az idén indult ócskacipő gyüjtésekor tanulóink 240 pár ócskacipőt gyüjtöttek, amely mennyiséget azután rendeltetési helyére továbbítottuk. Az év folyamán két diákkaptár-gyülésen vettünk részt, és ott sok hasznos dolgot tanultunk.

Kádár Tihamér, vezetőtanár.

A „*Reménysugár*“ c. országos diáklap a folyó tanévben is tíz számban, 180 oldalnyi terjedelemben, 3000 példányszámban jelent meg. Előfizetői között 75 kereskedelmi középiskola és női szaktanfolyam tanulói voltak. A lap előfizetőiből önmagát tartotta fenn, amit csak az ifjúsági olvasótábor szeretete és az tett lehetővé, hogy mindenki, aki a lapért dolgozott, a legcsekélyebb anyagi ellenszolgáltatás nélkül, csakis a nemes ügyre való tekintettel teljesítette kötelességét.

A munkatársak érdeklődése rendkívül sokoldalú volt. Legnagyobb számban gazdasági, történelmi, irodalmi, néprajzi és tájrajzi cikkeket kaptunk, de voltak szép számban versek is. Leközöltünk többek között 11 Széchenyi-tárgyú cikket, 33 gazdasági, 35 történeti, 39 vegyes, 57 egyébtárgyú cikket, 23 novellát, 36 költeményt. A *Sportrovat*, a *Fejtörő*, *Leveles-láda*, *Diáktréfák* c. rovataink is elősegítették a lap iránt való érdeklődést. Pályázatot írtunk ki novellára, tanulmányra, versre és azon mintegy 70 tanuló vett részt. A nyerteseket kisebb-nagyobb pénzjutalomban részesítettük. (Összesen 85 P. értékben.)

A „*Reménysugár*“-nak ezt az évét főleg *Széchenyi-emlékének* szenteltük. Minden számunkban megjelent legalább egy Széchenyi-cikk és munkásságunk betetőzéséül kiadtuk lgjobb Széchenyi-cikkeinket egy jubiláris Széchenyi-könyvben, amely általános elismerést szerzett a Reménysugár és munkatársai számára.

Ezt a nagy munkát csak az egész ország kereskedelmi középiskolai ifjúságának, de elsősorban iskolánk tanulóinak szeretetével és lelkesedésével lehetett elvégezni. Iskolánk tanulói közül különösen *Ubrizsy Ferenc* szerkesztő, *Kósa András* és *Hajdu József* főmunkatársak, *Vargha Aladár* kiadófőnök, *Lőrincz Lajos*, a számadások vezetője és *Meilinger István*, szorgalmas cikkírónk váltak ki. Az utóbbi pályadíjat is nyert egyik munkájával. A Reménysugár Széchenyi-könyvében *Ubrizsy Ferenc*, *Meilinger István*, *Szala Lajos*, *Török János*, *Sorosi Gyula váltak ki* cikkeikkel iskolánk tanulói közül.

A „*Reménysugár*“ adminisztratív munkájában segédkeztek: *Bánszky András* I. o. t., *Zombory József* II. o. t., *Hetei Péter, Fekete István, Hajdu András, Czimer Béla, Veress József, Bencze László, Som József* II. o. t., *Frieder Gyula, Bodnár Sándor, Dudás János, Erdélyi László, Szala Lajos, Lengyel Béla, Rozgonyi György* és *Mácza István*, valamint különösen *Meilinger István* III. o. t., továbbá nagy segítségünkre voltak a szállításban: *Som János* és *Székely Viktor* I. o. t. Osztálymegbizottak voltak: *Bánszky András* I. o. t., *Zombory József* II. o. t., *Frieder Gyula* III. o. t. és *Lőrincz Lajos* IV. o. t. Legyen az ő áldozatos és színvonalas munkájuk útmutató példa a jövő munkatársak számára!

Dr. Merényi Oszkár, a „Reménysugár“ tanárvezetője.

VIII.

Rendkívüli tantárgyak.

A német nyelv tanítási eredményével az elmúlt években többször nem voltunk megelégedve, ezért kisérletképpen az idén először vezettük be iskolánkban a német társalgási gyakorlatokat, egyelőre csak a III. évfolyamban. A gyakorlatok vezetője, *dr. Merényi Oszkár* a gyakorlatokról a következőket jelenti: „A III. évfolyam német társalgási gyakorlataira 20 tanuló iratkozott be. A társalgás bevezetését szükségessé tette az, hogy az osztály létszáma 55 tanuló és szóbeli érettségi tárgyról van szó. A tanulók nagy örömmel és munkakedvvel vettek részt ezen, az iskolánkban új társalgási tanfolyamon, ahol öntevékenységüknek, beszédkészségüknek és tudásvágyuknak több tér nyilott, mint a többi német órákon, amelyeket a nagy létszámú osztályban, osztálytársaikkal együtt töltöttek el. Az eredmény azért is jó, mert kivétel nélkül jeles vagy jó tanulókról van szó“.

Német társalgási tanfolyam résztvevőinek neve és osztályzata a következő: Badacsonyi Zoltán 2, Cserági András 1, Erdélyi László 2, Fekete István 1, Fodor Imre 2, Kiss Kálmán 2, Lukácskó Sándor 1, Mácza István 2, Meilinger István 1, O. Nagy Imre 1, Oszwald Ferenc 1, Seres Géza 1, Sorosi Gyula 1, Szabó Zoltán 2, Szala Lajos 1, Szecsődy László 1, Török János 1, Ujvári Imre 1, Varga János 1, Veszelyi István 1. Összefoglalva: jeles 14, jó 6.

IX.

Adományok, ösztöndijak, jutalmak.

Iskolánk pártfogói és jóakarói ez évben sem feledkeztek meg rólunk és a nehéz gazdasági viszonyok mellett is eljuttatták hozzánk kegyes adományaikat s ezzel lehetővé tették, hogy az arra érdemes tanulóinkat megjutalmazzuk. A következő adományok érkeztek: a Baross Szövetség Nyíregyháza és vidéke fiókjától 150.— P, a Nyíregyházi Takarékpénztár Egyesülettől tanulók jutalmazására 50.— P, a Segítő Egyesület céljaira 50.— P, összesen 100.— P, a Nyíregyházi Termény- és Áruraktár Rt.-től 75.— P, a Kereskedők és Gazdák Körétől a Baruch-alapítvány kamatai címén 50.— P, a Magyar Nemzeti Banktól 30.— P, a Nemzeti Hitelintézet Rt-tól 30.— P, a Magyar Ált. Hitelbanktól 30.— P, a Fűszer- és Vegyeskiskereskedők Egyesületétől 30.— P, Ungár Bélától 20.— P. *Az adományok összege: 465.— P.* Jutalomkönyveket adományoztak: Ujságbolt 7 darabot, Fábián Pál könyvkereskedése 3 drb-ot, Darvas József könyvkereskedése 3 drb-ot, a Debreceni Kerületi Kereskedelmi és Iparkamara 2 drb-ot és Maurer Károly felügyelő bizottsági tag 1 drb-ot.

ÖSZTÖNDÍJBAN RÉSZESÜLTEK a következő tanulók: *200 P-s Horthy Miklós ösztöndíjat kapott* Varga Miklós II. o. t. *200 P-s Kereskedelemügyi miniszteri tandíjmentességi ösztöndíjban* részesült 10 tanuló: Kántor Péter I., Kovácsvölgyi Sándor I., Rőzse Pál I., Zoltai Gyula I., Erdélyi János III., Frieder Gyula III., Varga János III., Kósa András IV., Lőrinczy László IV., Nagy Bertalan IV. évf. t.

A közalkalmazottak gyermekei részére rendszeresített 120.— P-s ösztöndíjat kapta Veszelyi István III. évf. t.

A budapesti áru- és értéktőzsdétől 100.— P-s ösztöndíjat kapott Frieder Gyula III. évf. t.

Az ösztöndíjban részesült tanulók összes száma: 13, a beiratkozott létszám 7 százaléka.

JUTALOMBAN RÉSZESÜLTEK kifogástalan magaviseletükért és jeles előmeneteletükért: Kósa András IV. 50 P, Frieder Gyula, Lukácskó Sándor, Seres Géza, Sorossi Gyula, Szala Lajos, Veszelyi István III. o. t. 30—30 P, Kovácsvölgyi Sándor, Brena Lajos I. Varga János, Nagy Imre, Osváth Kálmán, Török János III. o. t. 20—20 P, Fekete István, Varga Miklós, II. Görbedi László, Papp Sándor, Cserági István I. o. t. 15—15 P.

Szorgalmáért és jó előmeneteléért: Gleviczky Béla, Lőrinczy László, Ubrizsy Ferenc IV. 20—20 P, Erdélyi László, Fekete István III., Pásztor István, Raffay Gyula, Zoltai Gyula I. o. t. könyvjutalomban részesültek. Hajdu József, Nagy Bertalan, Rónaszéki Tibor IV. 30—30 P jutalmat kaptak.

Az iskola legjobb gyorsírója: Molnár István III. o. t. 20 P, az I. o. legjobb gyorsírója Kovácsvölgyi Sándor 10 P, a II. o. legjobb gyorsírója Várady Jenő 10 P, a IV. o. legjobb gyorsírója Kósa András 10 P jutalomban részesült.

Mint az osztály *legjobb magaviseletű tanulója* Berna Lajos I., Fekete István II., Török János III., Lőrinczy László IV. könyvjutalmat kaptak.

Könyvjutalomban részesültek még Meilinger István III. az önképzőkörben, Rajtik Pál IV. a sportkörben és Lőrincz Lajos IV. a Reménysugár szerkesztésében kifejtett *kiváló tevékenységükért.*

A kiosztottjutalmak összege: 625 P.

Az eddigi szokásnak megfelelően, a tanév folyamán több pályatételt tűztünk ki és ezek jutalmát az igazgató a márc. 15-iki ünnepélyen osztotta ki. A pályatételekre ez évben lényegesen kevesebb pályamunka érkezett be, mint az előző években, aminek magyarázatát abban véltük megtalálni, hogy a februárban rendezett Széchenyi-emlékünnepély és a nem sokkal utána rendezett testnevelési bemutató is igénybe vette ifjúságunkat. A pályázat részletes eredménye a következő.

1. *Irodalmi tétel:* Elbeszélés. Érkezett 4 mű. A két jobb munka szerzője Szecsődy László III. és Ubrizsy IV. évf. tanulók 10—10 P, a másik kettőé, Török János III. és Rothman György IV. évf. tanuló 5—5 P jutalomban részesült.

2. *Verspályázat.* A beérkezett 2 pályamunka szerzője: Ubrizsy Ferenc IV. és Mándoki János II. o. t. dicséretet kapott.

3. *Közgazdasági pályázat:* Széchenyi érdemei és közgazdasági jelentősége. Beérkezett 1 mű. Szerző: Meilinger István III. évf. t. 15 P jutalmat kapott.

4. *Áruismereti pályázat:* a) A bauxit diadala tekintettel hazai előfordulására és feldolgozására. A beérkezett pályamű szerzője: Rónaszéki Tibor IV. évf. t. 15 P jutalmat kapott. b) Textilműanyagok ismertetése és szerepe napjainkban. Beérkezett 1 pályázat. Szerzője: Meilinger István III. évf. tanuló 5 P jutalomban részesült.

X. A tanulók névjegyzéke és érdemsorozata.

Kereskedelmi középiskola.

I. Osztály. Osztályfőnök: Márkus Jenő.

Sorszám	A tanuló neve, vallása, ismétlő-e? internátusban lakik?	Magaviselet	Tantárgyak: Hittan	Magyar	Történelem	Gazdasági földr.	Német	Francia	Számtan	Gazd. és jogi ism.	Gyorsirás	Gépirás	Testnevelés	Ált. tanulmányi ered.	Rendszeretet	Tandíj
	Bánszky András rkat.	2	1	2	2	2	2	—	2	2	2	2	1	jó	1	120
	Bodnár Frigyes rkat.	2	2	2	3	2	3	—	3	2	2	2	2	es	2	120
	Bóth László rkat.	2	1	2	2	3	2	—	2	2	2	2	2	jó	2	80
	Brena Lajos rkat.	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	kt	**1**	160
5	*Cserágí István* ág. ev.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	jl	2	160
	Farkas Zoltán gkat.	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	jó	2	100
	Fazekas Gyula ref.	1	2	2	3	3	2	—	3	3	3	2	3	es	2	160
	Földmives András ág. ev.	1	1	1	2	2	2	1	3	2	1	2	1	jó	2	120
	Géczy László ref.	2	1	2	2	2	1	—	2	2	2	2	2	jó	2	120
10	Golenyák Lajos rkat.	2	2	3	3	3	3	—	3	3	3	3	3	es	3	160
	Görbedi László ref.	1	1	1	1	1	1	—	2	1	1	1	1	jl	1	80
	Horváth Endre ref.	2	2	3	2	3	3	—	4	3	4	3	1	et	2	160
	Horváth Menyhért ref.	2	2	2	2	3	3	—	4	3	3	2	fm	et	3	160
	Kántor Péter ref.	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	jó	1	120
15	Kányádi Géza rkat.	2	2	3	3	3	3	—	3	3	3	2	2	es	3	160
	Kékesi Győző ág. ev. ism.	2	1	3	2	3	3	—	3	3	3	1	3	es	3	160
	Kis Elek Sándor ref.	2	2	2	1	3	2	—	2	2	2	2	1	jó	2	160
	Kiss János gkat.	2	1	2	1	2	2	2	3	1	2	2	2	jó	2	120
	Kornis József rkat.	2	3	4	3	4	4	—	3	4	3	2	3	et	3	160
20	Kovács Lajos ref.	2	1	2	2	2	2	2	3	2	3	1	2	es	2	120
	Kovácsvölgyi Sándor ág. ev.	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	kt	**1**	80
	Kusnyerik György ág. ev.	2	2	3	3	3	3	—	3	3	2	1	fm.	es	2	160
	Lengyel Miklós gkat.	2	2	3	3	3	4	—	3	3	3	1	2	et	2	160
	Márton Géza rkat.	2	3	2	3	3	3	—	3	3	2	2	3	es	2	160
25	Molnár Győző András ref.	2	3	3	3	2	3	—	3	3	2	1	3	es	3	160
	Nagy Árpád ref.	2	2	4	3	3	3	—	3	3	4	2	3	et	3	160
	Papp Sándor gkat.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	jl	1	40
	Pásztor István rkat.	2	1	1	2	2	1	—	2	1	1	1	2	jó	2	40
	Perei Imre József rkat.	2	3	4	3	3	4	—	4	4	3	3	3	et	3	160
30	Péczeli László ref.	2	3	4	3	4	4	—	4	3	4	3	3	et	3	160
	Pór Sándor ref.	1	2	3	3	2	2	—	2	2	3	2	2	es	2	160
	Raffay Gyula rkat.	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	2	jó	2	120
	Rácz Sándor ref.	1	1	3	2	2	1	—	3	3	2	2	2	es	2	160
	Rezsőfi István ág. ev.	1	1	2	3	2	2	—	2	2	2	2	2	jó	2	120
35	Rőzse Pál ág. ev.	1	1	2	2	1	2	2	3	2	2	2	fm.	jó	2	120
	Som János rkat.	2	2	2	2	3	1	—	3	3	2	2	1	es	2	160
	Soproni Gáspár ág. ev.	2	1	2	2	3	2	2	2	1	1	1	2	jó	2	120
	Székely Viktor izr.	2	1	3	3	2	1	—	3	2	3	2	3	es	3	160
	Szoták Dénes Dezső rkat.	2	1	3	3	3	3	—	4	4	3	2	3	et	3	160
40	Tar Lajos Tibor ref.	1	1	2	2	2	1	—	2	2	2	2	1	jó	1	160
	Tóbiás László ref.	2	2	4	3	4	4	—	4	3	4	2	3	et	4	160
	Vargha Tamás rkat.	1	1	1	2	3	3	—	3	2	2	1	1	es	2	140
	Völgyesi István gkat.	1	1	2	3	2	2	—	3	2	2	2	1	es	2	160
	Zoltai Gyula ref.	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	1	2	jó	1	80

Kimaradt: Kék Ignác rkat.

Milyen iskolából jött	Jeles	Jó	Elége.
	tanulm. eredménnyel		
Gimnáziumból	—	—	13
Polgári iskolából	10	5	16

II. OSZTÁLY. Osztályfőnök: dr. Marssó József.

Sorszám	A tanuló neve, vallása, ismétlő-e? internátusban lakik?	Magaviselet	Tantárgyak																	Ált. tan. eredmény	Rendszeretet	Tandíj
			Hittan	Magyar ny. és irod.	Történelem	Földrajz	Német ny. és lev.	Francia nyelv	Számtan	Term.-tani ism.	Jogi ismeretek	Könyvvitel	Gyorsírás	Gépírás	Testnevelés							
	András József rkat.	2	2	3	3	3	3	—	4	3	3	2	3	2	fm	et	2	160
	Bakó Zoltán ref.	1	2	2	2	1	3	—	1	2	2	2	1	2	2	jó	2	100
	Baranyi Frigyes ref.	1	1	2	2	1	3	—	2	2	2	2	1	2	2	jó	2	120
	Batta József ref.	3	3	3	3	4	3	—	4	3	3	3	3	2	1	et	3	160
5	Bencze László rkat.	2	3	3	3	3	3	—	4	3	3	4	1	3	3	et	3	160
	Bodnár Nándor gkat.	2	1	3	3	2	3	—	3	3	3	3	2	3	2	es	2	160
	Czimer Béla rkat.	2	1	2	1	2	2	—	3	2	2	2	2	2	1	jó	3	120
	Csonka András gkat.	2	1	3	2	2	3	—	3	3	2	2	2	2	3	es	3	160
	Fekete István rkat.	1	1	1	1	1	1	—	1	2	1	1	1	1	fm.	jl	2	40
10	Hajdu András gkat.	3	2	2	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2	1	es	2	140
	Hetei Péter rkat.	2	2	3	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	es	2	160
	Horvát Miklós rkat ism.	3	2	3	3	3	3	—	4	3	3	4	2	3	3	et	3	160
	Jánószki András ág. ev.	2	1	2	2	2	2	—	2	2	2	2	2	2	2	jó	2	120
	Kelemen Sándor ref.	2	2	3	2	3	3	—	3	3	3	3	2	3	3	es	3	160
15	Kondor Gyula gkat.	3	1	2	3	4	3	2	3	3	3	3	4	3	fm.	et	3	160
	Kovács János ág. ev. ism.	2	2	3	3	3	3	—	3	3	3	3	2	3	2	es	3	160
	Kozák Béla gkat.	2	3	2	3	4	4	—	4	4	3	4	3	3	fm	et	4	160
	Kőrösi Béla ref.	2	3	3	3	3	3	3	4	3	4	4	3	3	2	et	3	160
	Kupferstein Miklós izr.	2	1	3	3	3	3	—	4	3	3	3	3	3	fm.	et	4	160
20	Lucza Sándor rkat.	2	2	3	3	2	3	—	3	3	3	4	4	3	2	et	3	160
	Mándoki János rkat.	2	2	2	3	2	3	—	3	2	3	3	2	2	1	es	2	160
	Márton Ferenc rkat.	1	1	2	2	2	2	2	3	2	2	2	1	2	fm.	jó	2	120
	Mihálydeák Sándor rkat.	2	1	2	1	1	3	—	2	2	2	2	2	2	2	jó	3	160
	Molnár Zoltán rkat.	2	2	3	3	3	3	—	4	3	3	4	2	3	2	et	3	120
25	Orosz Tibor ref.	2	1	3	1	1	1	3	2	2	2	2	2	2	2	es	2	120
	Pintér Ferenc rkat.	2	1	2	1	2	3	—	2	2	2	2	2	2	2	jó	2	160
	Plesu Miklős gkat.	2	1	3	3	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2	es	3	160
	Puskás Balázs ref.	2	1	3	3	3	3	—	3	3	2	2	3	2	2	es	3	160
	Rabe Ernő rkat.	2	1	3	3	3	3	—	4	3	3	3	4	3	2	et	4	160
30	Ráhl Imre rkat. ism.	2	2	3	3	3	4	—	3	3	3	3	4	3	fm	et	3	160
	Román Gyula gkat.	1	1	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	2	1	es	2	160
	Som József rkat.	2	1	3	2	2	2	3	3	3	2	3	3	2	fm.	es	3	160
	Somlyai Árpád ref.	3	2	3	3	3	3	3	2	3	4	1	1	2	fm.	et	3	160
	Stéberl András ág. ev.	2	2	3	3	3	3	—	4	3	3	4	3	2	2	et	3	160
35	Szücs Sándor rkat.	2	2	3	3	3	3	—	3	3	3	3	3	2	1	es	3	160
	Tóth Ferenc rkat.	2	2	3	3	4	4	—	3	4	3	3	4	2	fm.	et	4	160
	Tóth Lajos ref.	3	1	3	3	2	3	—	2	4	2	3	2	2	2	et	3	160
	Török Miklós gkat.	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	jó	2	60
	Varga Miklós ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	jl	1	40
40	Váradi Jenő ref.	2	2	3	3	2	3	—	2	3	3	3	1	3	2	es	2	160
	Veres József ref.	2	1	2	1	2	1	1	2	1	2	3	1	2	1	jó	2	120
	Zombori József ág. ev.	1	1	2	1	2	2	—	2	2	2	3	2	1	1	jó	2	80

Kimaradt: Farkas Dezső ref.

Felső kereskedelmi iskola.

III. évfolyam. Osztályfőnök: Garanvölgyi V. György.

Sorszám	A tanuló neve, vallása, ismétlő-e? internátusban lakik?	Tantárgyak: Magaviselet	Hittan	Magyar	Történelem	Jogi ismeretek	Földrajz	Vegytan	Mennyiségtan	Keresk. számtan	Könyvvitel	Magyar keresk. lev.	Német	Francia	Angol	Gyorsirás	Testgyakorlás	Egészségtan	Gépirás	Német társalgás	Írásb. dolg. külalakja	Tandíj
	Aranyos László rkat.	1	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	3	2	3	—	3	160
	Badacsonyi Zoltán ref.	1	2	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2	—	3	2	1	2	2	2	3	160
	Balla Dezső ref.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	—	4	3	3	3	3	—	3	160
	Bodnár Gyula gkat.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	—	3	3	2	3	3	—	3	160
5	Bodnár Sándor gkat.	1	1	2	2	2	2	2	3	2	2	3	3	—	3	3	1	2	3	—	3	160
	Bory Csaba ref.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	2	3	3	3	—	4	160
	Czető Mihály rkat.	1	1	2	3	2	3	2	3	2	3	3	3	—	3	2	3	2	2	—	3	160
	Cserági András ág. ev.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	2	2	1	2	1	2	160
	Dudás János gkat.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	—	3	2	2	2	2	—	3	160
10	Erdélyi László rkat.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	—	2	1	1	1	1	2	2	80
	Fekete Gyula rkat.	1	1	1	2	2	3	3	3	2	3	3	2	2	—	3	fm.	2	3	—	2	140
	Fekete István rkat.	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	1	1	—	2	2	2	2	2	1	3	160
	Fodor Imre ref.	1	1	2	2	3	1	2	3	3	3	3	2	—	3	2	2	2	2	2	2	160
	Frieder Gyula rkat.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	—	1	80
15	Gyergyai Jenő rkat. ism.	1	2	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	—	4	2	3	3	—	3	160
	Ignácz László rkat.	2	2	3	3	2	3	2	3	3	3	3	3	—	3	3	3	2	3	—	3	160
	Jeszenszky László rkat.	1	1	2	2	2	3	3	3	2	3	2	3	—	3	2	3	2	2	—	2	160
	Kesztenbaum László izr.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	3	3	3	3	—	3	160
	Kiss Kálmán ref.	1	2	2	2	2	3	2	3	3	3	3	2	—	3	3	2	2	2	2	3	160
20	Kiss Zoltán rkat.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	—	2	2	2	2	—	2	160
	Kozma László ref.	2	2	3	3	3	3	3	4	3	3	3	4	3	—	3	1	3	2	—	3	160
	Lengyel András gkat.	1	1	2	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	—	3	fm	3	3	—	3	160
	Lengyel Béla ref.	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	—	2	2	2	2	—	2	120
	Lukácskó Sándor ág. ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	2	120
25	Mácza István rkat	1	1	2	3	3	2	3	3	2	3	3	2	3	—	2	fm.	2	2	2	2	160
	Meilinger István rkat.	1	1	1	2	1	1	1	3	2	3	2	1	1	—	1	fm.	1	2	1	3	120
	Molnár Ferenc ref.	1	2	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	—	3	3	2	2	2	—	3	160
	Molnár Ferenc ref. ism.	1	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	3	fm.	3	3	—	3	160
	Molnár István ref.	1	2	2	3	3	2	1	3	3	2	3	2	1	—	1	1	1	2	—	2	160
30	Mozga István ref.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	—	4	3	1	3	3	—	3	160
	Nagy Imre ref.	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	2	100
	Orosz Miklós ref	2	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	4	3	—	2	1	2	2	—	1	160
	Orosz Zoltán ág. ev. ism.	2	2	3	3	3	3	4	3	3	4	3	3	—	3	2	3	3	2	—	3	160
	Osváth Kálmán ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	2	2	2	1	1	—	2	120
35	Oszvald Ferenc rkat.	1	1	2	3	3	3	3	2	2	3	2	1	—	2	2	2	2	2	1	2	160
	Pozsonyi Antal rkat. ism.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	3	1	2	3	—	3	160
	Rozgonyi György ref.	1	1	2	2	3	2	3	4	3	3	2	3	3	—	3	fm	2	2	—	3	160
	Sándorfi István rkat.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	2	1	1	2	—	2	160
	Seres Géza ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	2	40
40	Som Imre rkat.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	2	3	3	—	3	160
	Sorosi Gyula gkat.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	2	40
	Sóvári János rkat.	1	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	4	—	3	4	3	3	3	—	3	160
	Stern Gábor izr.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	2	3	3	3	3	—	3	160
	Suhányecz György ág. ev.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	2	2	2	—	2	160
45	Szabó Dezső rkat.	1	1	2	2	1	1	1	2	2	2	2	1	2	—	2	fm	2	2	—	2	120
	Szabó Zoltán rkat.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	3	2	3	2	2	2	2	120
	Szala Lajos rkat.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	2	1	1	1	2	100

Sorszám	A tanuló neve, vallása, ismétlő-e? internátusban lakik?	Magaviselet	Tantárgyak																			Írásb. dolg. külalakja	Tandíj
			Hittan	Magyar	Történelem	Jogi ismeretek	Földrajz	Vegytan	Mennyiségtan	Keresk. számtan	Könyvvitel	Magyar keresk. lev.	Német	Francia	Angol	Gyorsírás	Testgyakorlás	Egészségtan	Gépírás	Német társalgás			
	Szecsődy László rkat.	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	1	—	3	2	2	2	2	1	2	160
	Sztankó István ág. ev.	1	1	2	1	3	2	2	3	3	3	3	3	—	3	3	2	3	3	—	3	160
50	Tornai József gkat.	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	3	2	fm.	1	2	—	2	120
	Tóth József ref.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	2	3	2	—	2	160
	Török János gkat.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	—	2	2	1	1	1	2	40
	Ujvári Imre ref	1	1	2	1	2	2	2	2	1	2	2	1	—	2	1	fm.	2	2	1	2	120
	Varga János ág. ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	2	80
55	**Veszelyi István ág. ev.**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	40

Kimaradt: Horváth Lajos, Gombkötő Ferenc

IV. ÉVFOLYAM. Osztályfőnök: Hargitai István.

Sorszám	A tanuló neve, vallása, ismétlő-e? internátusban lakik?	Magaviselet	Tantárgyak: Hittan	Magyar	Történet	Közgazdaságtan	Földrajz	Áruismeret	Keresk. számtan	Gyakorló iroda	Német	Angol	Francia	Gyorsírás	Testgyakorlás	Egészségtan	Gépirás	Írásb. dolg. külalakja	Tandíj
	Barta András ág. ev.	1	1	3	3	3	2	2	3	3	3	—	3	3	2	3	2	2	160
	Bolla Árvai Zoltán rkat.	1	1	3	3	3	3	3	2	3	3	3	—	2	1	2	2	2	160
	Gleviczky Béla rkat.	1	1	2	2	2	1	2	2	1	1	—	1	2	1	2	1	2	160
	Hajdú József gkat.	1	1	1	1	2	1	1	2	1	3	2	—	1	fm.	2	1	2	80
5	Horváth Sándor ref.	1	1	3	3	3	3	3	3	2	3	3	—	2	2	2	2	1	160
	Járó Antal ref.	1	1	2	2	2	3	3	3	3	3	—	2	2	2	2	2	2	160
	Kabai László rkat.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	3	2	2	2	3	160
	Kajdy Károly ref.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	2	2	3	3	160
	Karfunkel Miklós izr.	1	1	3	2	2	2	2	3	3	2	2	—	3	3	2	2	3	160
10	Kertész Aladár rkat.	1	1	2	3	3	3	3	3	3	3	2	—	2	2	2	1	3	160
	Kis József ág. ev.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	—	3	2	2	2	2	160
	Kósa András ág. ev.	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	—	**1**	**1**	**1**	**1**	**1**	80
	Kovács Lajos ref.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	1	2	2	3	160
	Kozák András ref.	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	—	1	1	2	2	2	1	100
15	Lőrincz Lajos ref.	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2	2	—	1	1	2	1	2	100
	Lőrinczy László ref.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	—	2	2	2	2	1	2	80
	Marina Pál gkat.	1	1	3	3	3	2	2	3	3	3	—	3	3	1	2	2	3	160
	Marina Sándor gkat.	1	1	3	3	3	3	2	3	3	3	—	3	3	2	3	3	3	160
	Mónus Albert ref.	1	2	2	2	3	2	2	3	2	3	-	3	2	1	2	2	2	160
20	Mozga Endre ref.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	2	2	3	3	160
	Nagy Bertalan ref.	1	1	1	1	2	2	1	2	2	2	—	2	2	1	2	2	2	80
	Nagy István rkat.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	1	2	2	2	160
	Rajtik Pál gkat.	1	1	3	3	3	3	2	3	3	3	—	3	3	1	2	2	2	160
	Reich Miklós izr.	1	1	3	3	3	3	3	2	2	3	3	—	3	3	2	2	3	160
25	Rónaszéki Tibor rkat.	1	1	1	1	2	1	1	2	2	2	—	2	2	1	1	1	2	100
	Rosenberg Sándor izr.	1	1	2	1	2	3	2	3	3	2	1	—	3	fm.	3	2	3	160
	Rothman György izr.	1	1	1	2	2	3	3	3	2	2	2	–	2	2	3	2	3	160
	Ruman Pál ág. ev.	1	1	3	3	3	3	3	3	2	3	3	—	2	fm.	2	2	3	160
	Sebők József ág. ev.	1	1	1	2	3	2	2	3	2	3	3	–	2	1	2	2	2	160
30	Szalay László rkat.	1	1	3	3	2	3	3	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	160
	Takács (Szilágyi) Pál rkat.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	1	2	3	3	160
	Tiszolczi József ág. ev.	1	1	2	2	3	3	2	3	3	2	—	2	1	fm.	2	2	2	160
	Tivadar György gkat.	1	1	2	1	2	2	1	2	1	2	2	—	1	1	1	2	2	100
	Tündér Sándor rkat,	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	2	1	1	2	2	160
35	Ubrizsy Ferenc rkat.	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	—	1	2	fm.	1	2	2	100
	Uri Kálmán ref.	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	—	1	1	fm.	2	2	2	100
	Vargha Aladár rkat.	1	1	2	2	3	1	1	2	2	2	2	—	3	1	2	2	1	100
	Várnai Endre gkat.	1	1	3	3	3	2	3	3	3	3	3	—	3	2	1	2	2	160
	Vécsy József ref.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	—	3	3	2	3	2	3	160
40	Vékey Zoltán rkat.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	—	2	2	fm	2	2	3	160
	Szücs Péter ref.	Osztályozatlan																	

Kimaradt: Hársfai Béla rkat.

XI.

Érettségi vizsgálatok.

A tanév folyamán csak a rendes, júniusi határidőben tartottunk érettségi vizsgálatot. A szóbeli vizsgálatok június 16., 17., 18., 19. napján folytak le és ezeken *Gáspár Gyula* tankerületi kir. főigazgató elnökölt, mint a m. kir. vallás- és közoktatásügyi, valamint a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter biztosa.

A tankerületi kir. főigazgató a májusi írásbeli vizsgálatokra a következő tételeket tűzte ki:

1. *Magyar fogalmazás és irodalomból:* a) Az ember tragédiája, különös tekintettel a társadalmi és gazdasági vonatkozásokra. b) A Széchényi-korszak jelentősége és a magyar sorskérdések. c) A háborús gazdálkodás feladatai.

Kidolgozta a) magyarirodalmi tételt 8 jelölt; b) történelmi tételt 14 jelölt; c) közgazdasági tételt 20 jelölt.

Eredmény: jeles 5=12 százalék, jó 10=24 százalék, elégséges 27=64 százalék.

2. *Német kereskedelmi levelezésből:* Műlug behozatala Németországból. 1. Kereslet. 2. Áruminta elküldése. 3. Megrendelés és előleg küldése.

Farbenindustrie A. G., Frankfurt.

Kocsis Károly, Nyíregyháza.

1. Nyíregyháza május 3-án közli, hogy a Frankfurter Zeitungban olvasta a Farbenindustrie A. G. hirdetését műlúgról. Magyarországon csak műlúgot szabad eladni szappanfőzés céljaira, ezért szeretne kísérletet tenni a Farbenindustrie. gyártmányával. Mintaküldeményt és használati utasítást kér.

2. A Farbenindustrie május 10-én közli, hogy 1 kg-os árumintát postán feladott Nyíregyháza címére. A műlúg szakszerű leírását csatolja. Ár kg-ként 2.50 RM ab frankfurti raktár. Csomagolásért önköltségi árat számít. Megrendelést kér.

3. Nyíregyháza május 16-án megrendel Frankfurtnál 5 q műlúgot a megadott feltételek szerint. Szállítandó Regensburgig vasúton, Regensburg—Budapest hajón, Budapest—Nyíregyháza vasúton teheráruként. Előlegként a Magyar Nemzeti Bank útján átutaltatott 1000 márkát. Mielőbbi szállítást kér.

1. és 3. gót, a 2. latin betűvel írandó.

Eredmény: jeles 2=5 százalék, jó 13=31 százalék, elégséges 23=54 százalék, elégtelen 4=10 százalék.

3. *Francia kereskedelmi levelezésből:* Áruszállítás szárazföldön.

a) Kovács Lajos déligyümölcs-kereskedő, Nyíregyháza, Bessenyei-tér 6., 1942 május 20-án árajánlatot kér Leduc István szállítmányozótól, Marseille, Városház-tér 6., 150 láda narancs vonaton történő szállítására Marseilleből—Nyíregyházáig. Kéri a céget, hogy postafordultával közölje feltételeit, mert narancsban nagy hiány mutatkozik, viszont szeretné a vevőit minél hamarább kielégíteni. Gyors és kedvező elintézést kérve, üdvözletét küldi a cégnek.

b) Leduc István szállítmányozó közli árait és feltételeit. A Marseille — Párizs — München — Budapest — Nyíregyháza utat ajánlja és ládánként 40 frankot kér. Ebben az árban csak az elvámolási költség foglaltatik, míg a fuvar és szállítási mellékköltségek a megbízót terhelik. A szállítás kb. 8 napot fog igénybevenni. Reméli, hogy az árakat kedvezőnek fogja találni és ő a maga részéről igyekezni fog a megbízást a lehető leggyorsabban és legpontosabban lebonyolítani.

Eredmény: jeles 3=16 százalék, jó 7=37 százalék, elégséges 9=47 százalék.

4. *Angol kereskedelmi levelezésből:* Az üzleti könyvek évi lezárása alkalmával Batta Elek baromfi exportőr, Nyíregyháza, megküldi John Bird, London S. E. 14., Haymarket 12. cégnek az 1941 december hó 31-én lezárt folyószámlakivonatot, mely 214.15.8 egyenleget mutat Batta cég javára. Kéri Bird úrtól ezt a kivonatot saját könyveivel összehasonlítani és ha helyesnek bizonyul, az egyenleget új számlára elővezetni vele megegyezően.

Bird elismeri a folyószámla kivonat átvételét, azt kellőképpen megvizsgálta, helyesnek találta és megfelelően elővezeti az egyenlegét L 214.15.8 új számlára.

Megirandó: a két levél.

Eredmény: jeles 2=9 százalék, jó 11=50 százalék, elégséges 8=36 százalék, elégtelen 1=5 százalék.

5. *A kereskedelmi számtanból.*

a) Nyíregyháza hozat Rotterdámból:

1 láda, btó 75 kg, ta 18% szegfűszeget á 1.26 Fl, per 1/2 kg
2 bál, btó 171 kg, ta 3% feketeborsot á 0.64 Fl, per 1/2 kg

A vevő a számlát a magyar-német devizakompenzáció keretében egyenlíti ki 181.40 árfolyamon 22.5 százalék felárral, jutalék 2 ezrelék, költség 3.— P.

Fuvardíj a 10 kg-ra felkerekített bruttósúly után q-ként 12.60 P., szállítási mellékköltségek 6.80 P.

Vámtétel 1 q nettósúlyra a szegfűszegnél 30.— arany K, a borsnál 240.— K, rendes mérlegpénz. Forgalmi adóváltság 20 százalék, vámkezelési illeték 1/2 százalék, mind a két tétel az adóalapból. A Fl átszámító tétele 181.— P. 22.5 százalék felárral.

Beszállítás és egyéb költség 16.90 P.

Elkészítendő a számla, a devizajegyzék, a fuvarjegyzék, a vámnyugta a forg. adóelszámolással és kiszámítandók a beszerzőárak, a költségeket a súlyok arányában osztva el (a vám különös költség!), végül az eladási árak 24 százaléka nyereshaszon figyelembe vételével. Értékesíthető súlyok a számla szerinti nettósúlyok.

b) Major Károly, Nyíregyháza textilkereskedő cég számláján a Nemzeti Hitelintézet Rt. nyíregyházi fiókja a következő tételeket könyvelte:

Követel:

jan.	1.	Egyenleg	lej. dec. 31.	8626.— P.
febr.	3.	Befizetés	lej. febr. 4.	5000.— P.
márc.	2.	U. az	lej. márc. 3.	2100.— P.

Tartozik:

jan.	21.	Kifizetés	lej. jan. 21.	8000.— P.
febr.	18.	Átutalás	lej. febr. 18.	6212.40 P.
márc.	20.	Kifiz.	lej. márc. 20.	1000.— P.

Major ápr. 6-án egész betétjét kiveszi. A bank a folyószámlát angol módon zárja le és felszámít 6/2.75 százalék kamatot, 2 ezrelék jutalékot és 3.— P. költséget.

Elkészítendő a folyószámla-kivonat!

c) New-Yorkban az északamerikai gyapot ára 19.58 c/libra. Mennyi a budapesti paritás P/q-ban, ha a libra egyenlő 0.4536 kg és a dollárt — mivel most Budapesten nem jegyzik — a svájci frank segítségével számítjuk át pengőre. Zürichben 100 dollár — 431.— Fr. és Budapesten 100 Fr. — 80.60 P. 23.25 százalék felárral.

Eredmény: jeles 8 =20 százalék, jó 11=27 százalék, elégséges 21 =51 százalék, elégtelen 1 =2 százalék.

6. *A gyakorló irodából:*

Asztalos és Társa, Nyíregyháza főkönyvi számláinak forgalma 1941 október 31-én:

1. Mérleg	37.500.— P	37.500.— P
2. Pénztár	8.900.— P	6.500.— P
3. Folyószámlák	13.000.— P	15.000.— P
4. Áru	38.000.— P	14.500.— P
5. Berendezés	1.500.— P	
6. Váltó	3.800.— P	800.— P
7. Elfogadvány	1.000.— P	5.000.— P
8. Asztalos Imre b. tag tőke	350.— P	16.602.— P
9. Láng Béla k. tag tőke		10.000.— P
10. Asztalos Imre b. tag magán	680.— P	680.— P
11. Láng Béla k. tag magán	780.— P	80.— P
12. Üzletbér	450.— P	300.— P
13. Alkalmazottak illetménye	480.— P.	
14. Költség	235.— P	

15. Tőkekamat	135.— P		
16. Munkadíj	200.— P		
17. Kamat	20.— P	30.— P	
18. Váltódiszkont		38.— P	

A Pénztárnapló „Havi forgalma“: 8.900.— P, 6.500.— P, 91.630.— P.

Mérlegadatok: árukészlet: 100 q Jonathan alma á 140.— P és 100 q Aranyparmen alma á 120.— P; adósok összes tartozása 7.000.— P; hitelezők összes követelése 9.000.— P; berendezés avulása 1 százalék; aktiv váltók diszkontja 30.— P. A nyereséget 3:2 arányban kell felosztani és a belső tag vagyonbetétét növeli, a külső tag rendelkezésére áll.

Készítsük el a Zárókimutatást és könyveljük el az Eredmény- és Mérlegtételeket a részletszámlák felsorolása nélkül.

Könyveljük el a nyitó-tételeket és a november havi üzleteseményeket a Pénztárnaplóban és a közösárukönyvben.

Készítsük el a kijelölt leveleket és iratokat.

Üzletesemények november hóban:

2-án kifizetjük az üzletbért 3 hóra 450.— P-t.

4-én korábbi összeköttetésünkre hivatkozva ajánlatot teszünk Marosi Testvéreknek, Bp. 600 q őszirózsa burgonyának az itteni piacon való vételére és Bp-en való eladására, részesügylet formájában. Közöljük, hogy az őszirózsa burgonyát jelenleg igen előnyösen lehetne beszerezni. Feltételek: 1. az ügylethez egyenlő arányban járulunk hozzá és a haszonból is egyenlő arányban részesedünk, 2. az eladófelet közösen fedezendő 1 százalék lebonyolító jutalék illeti, 3. az összes költségeket közösen viseljük. Az ajánlat elfogadása esetén 3.000.— P átutalását kérjük a Szabolcsi Kereskedelmi Bank Rt.-hoz, hb. (1. sz. levél.)

6-án eladunk Jánosi Pálnak, Bp. felében hitelre és felében 2 havi elfogadványa ellenében 50 q Jonathan almát á 160.— P és 30 q Aranyparmen almát á 140.— P. Felszámítunk a vevőnek 105.— P tényleg kiadott költséget.

8-án Marosi Testvérek, Bp. elfogadják feltételeinket és értesítenek a kért 3.000.— P átutalásáról. (2. sz. levél.)

9-én a bankunk értesít Marosi Testvérek átutalásáról. (3. sz. levél.)

10-én vásárolunk 400 q őszirózsa burgonyát a Királyteleki Uradalomtól á 10.— P, ab vasútállomás kocsiba rakva, amelyet a bankukra kiállított csekkel egyenlítünk ki.

13-án válaszolunk Jánosi Pálnak, Bp. f. hó 11-i kifogásoló levelére, amelyben közölte, hogy a 6-án küldött árut csak 5.— P-s árengedménnyel hajlandó megtartani, mert az alma ütődötten érkezett. Csodálkozásunknak adunk kifejezést, mert az áru csomagolásánál a legnagyobb körültekintéssel jártunk el.

A kért engedményt így nem áll módunkban megadni, de a régi üzleti összeköttetésünkre való tekintettel, kivételesen hajlandók vagyunk q-ként 3.— P-s engedményt nyujtani. (4. sz. levél.)

14-én vásárolunk 200 q őszirózsa burgonyát Tóth Károly földbirtokostól á 10.— P ab vasútállomás, kocsiba rakva. Megengedjük, hogy az áru értékéről reánk pr 1 hó intézvényezhessenek.

16-án elfogadjuk Tóth Károly intézvényét 2.000.— P-ről. (Állítsuk ki a váltót.)

16-án Jánosi Pál, Bp. a 3.— P-s q-kénti engedményt elfogadja és kéri ennek jóváírását. (80 q á 3.— = 240.— P.)

17-én a közösárut feladjuk Marosi Testvérek, Bp. címére és fizetünk szállítási és egyéb költségek címén 515.— P-t.

19-én Asztalos Imre b. tag felvesz 250.— P-t.

22-én Marosi Testvérek, Bp. értesítenek a közösáru átvételéről és 21.— P átvételi költség kifizetéséről. Közlik még, hogy eladtak a közösáruból 300 q-t készpénzre á 13.— P. (A költségek elszámolása az ügylet végleges lebonyolításakor.)

23-án fizetünk adó címén 50.— P-t.

25-én Marosi Testvérek, Bp. értesítenek, hogy a még eladatlan 300 q burgonyát is értékesítették á 13.— P pr. 2 hó.

26-án Marosi Testvérekkel végleg elszámolunk.

28-án Marosi Testvérek, Bp. tartozásuk törlesztésére küldenek értéklevélben 1.000.— P-t.

30-án kifizetjük az alkalmazottaink e havi illetményét 360.— P-t.

30-án a belsőtagnak járó 200.— P munkadíjat jóváírjuk.

30-án kisebb költségek a hó folyamán 115.— P.

Eredmény: jeles 9 = 22 százalék, jó 13 = 32 százalék, elégséges **18** = 44 százalék, elégtelen 1 = 2 százalék.

A IV. évfolyamot 40 tanuló végezte el, akik valamennyien jelentkeztek érettségi vizsgálatra. Ezenkívül jelentkezett még 1 jelölt, ki a budapesti központi magánvizsgálati bizottság előtt a IV. évfolyamról sikeres magánvizsgálatot tett, így a teljes érettségi vizsgálatot tevők száma 41. Javító vizsgálatot tett 4 jelölt.

A szóbeli vizsgálatok részletes eredményéről és az érettségizettek pályaválasztásáról külön táblázat ad felvilágosítást:

Kimutatás
az érettségi vizsgálatok eredményéről.

Sorszám	A jelölt neve	Születési helye és éve	Vallása	Minősítése
	Barta András	Nyíregyháza, 1920	ág. ev.	megfelelt
	Bolla Árvai Zoltán	Nyíregyháza. 1922.	rkat.	megfelelt
	Gleviczky Béla	Ede'ény, 1922	rkat.	jelesen felelt meg
	Hajdú József	Nyíregyháza, 1920	gkat.	jól felelt meg
5	Horváth Sándor	Mátészalka, 1923.	ref.	megfelelt
	Járó Antal	Budapest, 1924.	ref.	jól felelt meg
	Kabai László	Nyíregyháza, 1924.	rkat.	megfelelt
	Kajdy Károly	Szamosberence, 1920.	ref.	javít
	Karfunkel Miklós	Nyíregyháza, 1924.	izr.	jól felelt meg
10	Kertész Aladár	Nyíregyháza, 1924.	rkat	megfelelt
	Kis József	Nyíregyháza, 1923.	ág. ev.	jól felelt meg
	Kósa András	Nyíregyháza, 1923.	ág ev.	jelesen felelt meg
	Kovács Lajos	Baktalórántháza, 1924.	ref.	javít
	Kozák András	Barabás, 1923.	ref,	jól felelt meg
15	Lőrincz Lajos	Tunyog, 1923.	ref	jól felelt meg
	Lőrinczy László	Besenyőd, 1921.	ref.	jelesen felelt meg
	Marina Pál	Felső-visó, 1920.	gkat	megfelelt
	Marina Sándor	Felső-visó, 1922.	gkat.	megfelelt
	Mónus Albert	Döge, 1919.	ref.	megfelelt
20	Mozga Endre	Pátroha. 1923.	ref.	ismetel
	Nagy Bertalan	Besenyőd, 1921.	ref.	jól felelt meg
	Nagy István	Püspökladány, 1921.	rkat.	megfelelt
	Rajtik Pál	Nyíregyháza, 1922.	gkat.	megfelelt
	Reich Miklós	Nyíregyháza, 1924.	izr.	megfelelt
25	Rónaszéki Tibor	Kemecse, 1923.	rkat.	jól felelt meg
	Rosenberg Sándor	Nyíregyháza, 1924.	izr.	jól felelt meg
	Rothman György	Budapest, 1924.	izr.	jól felelt meg
	Ruman Pál	Nyíregyháza, 1923	ág. ev.	megfelelt
	Sebők József	Nyíregyháza. 1921.	ág. ev	jól felelt meg
30	Szalay László	Kemecse, 1918.	rkat.	megfelelt
	Takács (Szilágyi) Pál	Besenyőd, 1921.	rkat.	javít
	Tiszolczi József	Nyíregyháza, 1920.	ág. ev.	megfelelt
	Tivadar György	Nyíregyháza, 1922.	gkat.	jól felelt meg
	Tündér Sándor	Nyíregyháza. 1924.	rkat.	megfelelt
35	Ubrizsy Ferenc	Győröcske, 1921.	rkat.	jelesen felelt meg
	Uri Kálmán	Balkány, 1923.	ref.	jól felelt meg
	Vargha Aladár	Nyíregyháza, 1923.	rkat.	jól felelt meg
	Várnai Endre	Buj, 1923.	gkat.	megfelelt
	Vécsy József	Kisvárda, 1919.	ref.	javít
40	Vékey Zoltán	Tiszabercel, 1921.	rkat.	javít
	Balla Géza	Hajdunánás, 1909.	ref.	jól felelt meg
	Aranyos Zoltán	Ujfehértó, 1920.	ref.	megfelelt
	Juhász István	Fehérgyarmat, 1920.	rkat.	megfelelt
	Kékesi Béla	Nyíregyháza, 1922.	ág. ev.	megfelelt
45	Nagymáté Péter	Nagytárkány, 1918.	ref.	megfelelt

Az érettségi vizsgálatok összesített eredménye: jelesen felelt meg 4, jól felelt meg 15, megfelelt 20, javít 5, ismétel 1.

Nem felelt meg: történelemből 1, közgazdaságtanból és jogi ismeretekből 3, ker. számtanból 1, gyakorló irodából 1, német nyelv és kereskedelmi levelezésből 3, angol kereskedelmi levelezésből 1.

A pályavlasztás megoszlása: katonai 14, rendőrtiszti 1, vasúti tiszti 3, pénzügyőri tiszti 1, ipari 4, kereskedői 12, magántisztviselői 4, gazdálkodói 2, jegyzői 2, tovább tanul 2.

XII. Statisztika.

1. A tanulók száma és fontosabb adatai.

		I. osztály	II. osztály	III. évfolyam	IV. évfolyam	Összesen
a) tanulók száma	Beírt nyilvános tanuló — — —	45	43	57	42	187
	Osztályozott nyilvános tanuló —	44	42	55	40	181
	Ezek közül ismétlő — — —	1	3	2	—	6
Osztályozott tanulók: b) életkora	1927-ben született — — —	7	—	—	—	7
	1926-ban „ — — —	13	8	—	—	21
	1925-ben „ — — —	18	15	9	—	42
	1924-ben „ — — —	4	13	17	10	44
	1923-ban „ — — —	2	2	7	11	22
	1922-ben „ — — —	—	4	17	5	26
	1921-ben vagy korábban született —	—	—	5	14	19
c) vallása	róm. katolikus — — — —	14	17	21	12	64
	gör. katolikus — — — —	5	8	7	6	26
	református — — — —	16	12	18	12	58
	ág. evangélikus — — — —	8	4	7	6	25
	izraelita — — — —	1	1	2	4	8
d) anyanyelve, nyelvismerete	magyar anyanyelvű — — —	44	42	55	40	181
	csak magyarul beszél — — —	42	38	53	39	172
	magyarul és németül beszél — —	1	—	1	—	2
	magyarul és tótul „ — —	1	2	1	1	5
	magyarul és románul „ — —	—	2	—	—	2
e) szülők foglalkozás szerint	középbirtokos — — — —	1	—	1	1	3
	kisbirtokos — — — —	9	8	10	8	35
	gazdasági tisztviselő — — —	—	—	1	2	3
	gazdasági segédszemély — —	—	—	1	—	1
	nagyiparos — — — —	—	2	—	—	2
	kisiparos — — — —	8	5	12	10	35
	ipari tisztviselő — — — —	—	1	2	—	3
	nagykereskedő — — — —	1	1	—	3	5
	kiskereskedő — — — —	5	1	6	1	13
	közlekedési kisvállalkozó — —	—	1	—	—	1
	közlekedési tisztviselő — —	—	2	2	—	4
	közlekedési segédszemély — —	7	4	8	2	21
	közfisztviselő és díjnok — —	4	1	—	5	10
	pap, tanár, tanító — — —	1	3	2	—	6
	más értelmiségi önálló — —	—	1	—	—	1
	közhivatalban alkalmazott altiszt —	—	1	2	1	4
	katona- és csendőraltiszt — —	—	2	3	5	10
	nyugdíjas köztisztviselő — —	3	—	—	2	5
	nyugdíjas altiszt — — —	4	7	5	—	16
	tőkés, járadékos, háztulajdonos —	—	1	—	—	1
	egyéb és ismeretlen foglalkozású —	1	1	—	—	2
f) szülők lakóhelye szerint	Nyiregyházán lakik — — —	24	15	28	22	89
	Szabolcs vm.-ben lakik	18	19	19	12	68
	Bereg „ „	—	—	—	1	1
	Békés „ „	—	1	—	—	1
	Gömör „ „	—	—	1	—	1
	Szatmár „ „	1	3	6	5	15
	Ung „ „	—	1	—	—	1
	Zemplén „ „	1	3	1	—	5

Osztályozott tanulók			I. osztály	II. osztály	III. évfolyam	IV. évfolyam	Összesen
	g) közül bejáró	1. *Vasuton, autobuszon :*					
		Apagy	községből	1	—	—	—	1
		Balkány	”	—	—	1	—	1
		Besenyőd	”	2	—	—	3	5
		Büdszentmihály	”	—	—	1	—	1
		Demecser	”	—	1	2	—	3
		Dombrád	”	—	—	1	—	1
		Gebe	”	1	—	—	—	1
		Kállósemjén	”	—	1	—	—	1
		Kemecse	”	—	—	—	2	2
		Királytelek	”	—	—	1	—	1
		Kisvárda	”	—	—	2	1	3
		Levelek	”	1	—	1	—	2
		Mád	”	—	—	1	—	1
		Mátészalka	”	—	2	3	2	7
		Nagyhalász	”	—	—	1	—	1
		Nagykálló	”	—	1	2	1	4
		Nyirbátor	”	2	1	—	—	3
		Nyirgyulaj	”	1	—	—	—	1
		Nyirmada	”	—	3	—	—	3
		Nyirtét	”	1	—	—	—	1
		Paszab	”	1	1	—	—	2
		Pátroha	”	—	—	1	—	1
		Pócspetri	”	—	1	—	—	1
		Rakamaz	”	4	1	—	—	5
		Sóskut	”	—	—	1	—	1
		Sóstóhegy	”	—	1	—	1	2
		Timár	”	—	1	—	—	1
		Tiszalök	”	3	—	1	—	4
		Tiszanagyfalu	”	—	—	1	—	1
		Tokaj	”	1	3	—	—	4
		Ujfehértó	”	—	1	1	—	2
		2. *Kerékpáron :*						
		Oros	”	1	—	—	—	1
		3. *Kocsin :*		—	—	—	—	—
		4. *Gyalog :*						
		Orosborbánya	”	—	2	—	—	2
			Összesen :	19	20	21	10	70
	h) lakás szerint (internátus)	Szülőinél lakik — — —		41	35	45	32	153
		Kosztadónál lakik — —		3	7	10	8	28
		Internátusban lakik — —		—	—	—	—	—
	i) óramulasztás	30 óránál kevesebbet mul. tanulók száma		28	24	22	19	93
		Az igazoltan mulasztott órák száma		1051	1535	2467	1433	6486
		Az igazolatlanul mulasztott órák száma		—	32	—	4	36
	j) általános előmenetele	Kitünő rendü — — — —		2	—	5	1	8
		Jeles ” — — — —		3	2	5	—	10
		Jó ” — — — —		15	10	11	11	47
		Elégséges rendü — — —		8	6	10	8	32
		Tulnyomóan elégséges — — —		7	8	15	20	50
		Elégtelen egy tárgyból — — —		2	4	2	—	8
		” két ” — — —		3	9	7	—	19
		” 3—4 ” — — —		2	2	—	—	4
		” 4-nél több tárgyból —		2	1	—	—	3
	k) közül rendkivüli tárgyat tanul	Német társalgást —		—	—	20	—	20
	l) tandijmentes, tandijat fizet	Tandijmentes — — — —		—	—	—	—	—
		40 pengőt fizet — — —		2	2	4	—	8
		60 pengőt fizet — — —		—	1	—	—	1
		80 pengőt fizet — — —		4	1	3	4	12
		100 pengőt fizet — — —		1	1	2	7	11
		120 pengőt fizet — — —		11	7	8	—	26
		140 pengőt fizet — — —		1	1	1	—	3
		160 pengőt fizet — — —		25	28	37	29	119

2. Tanulmányi eredmény.

TANTÁRGYAK	Osztályok. Nyilvános tanulók száma. Érdemjegyek.															
	I osztály 44				II. osztály 42				III. évf. 55				IV. évf. 40			
	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen	Jeles	Jó	Elégséges	Elégtelen
Magaviselet	16	28	—	—	7	29	6	—	47	8	—	—	40	—	—	—
Hit- és erkölcstan	25	14	5	—	22	17	3	—	32	17	6	—	35	5	—	—
Magyar (fogalmazás) nyelv és irod.	10	18	11	5	2	15	25	—	15	21	19	—	8	12	20	—
Történelem	7	19	18	—	8	10	24	—	15	16	24	—	9	11	20	—
Gazdasági földrajz	8	16	17	3	6	16	16	4	15	14	26	—	8	11	21	—
Árnismeret és vegytan	—	—	—	—	—	—	—	—	14	17	22	2	9	13	18	—
Német nyelv és levelezés	9	18	12	5	4	7	28	3	17	12	21	5	2	13	25	—
Francia nyelv és levelezés	8	5	—	—	2	4	6	—	8	5	11	—	4	6	8	—
Angol nyelv és levelezés	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	20	2	2	7	13	—
Számtan, kereskedelmi számtan	5	13	20	6	3	12	17	10	11	17	26	1	1	14	25	—
Menny.-tan és politikai számtan	—	—	—	—	—	—	—	—	8	14	30	3	—	—	—	—
Természettani ismeretek	—	—	—	—	2	13	24	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Gazd. és jogi ismeretek	11	15	15	3	2	16	22	2	14	14	27	—	4	13	23	—
Könyvvitel	—	—	—	—	2	15	18	7	12	10	32	1	—	—	—	—
Magyar keresk. levelezés	—	—	—	—	—	—	—	—	12	15	28	—	—	—	—	—
Gyakorló iroda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	11	21	—
Gyorsírás	9	19	12	4	9	17	11	5	12	21	20	2	7	15	18	—
Gépírás	16	24	4	—	3	24	15	—	11	27	17	—	7	28	5	—
Testnevelés	11	18	12	—	10	18	4	—	16	19	11	—	16	14	3	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	16	24	15	—	6	28	6	—
Írásbeli dolgozatok külső alakja	—	—	—	—	—	—	—	—	3	26	25	1	4	20	16	—
Rendszeretet	8	24	11	1	1	18	19	4	—	—	—	—	—	—	—	—

3. Az iskolaépület adatai.

1. Az udvar be nem épített része: 2902 négyzetméter.
2. Kert —.
3. Gazdasági terület —.
4. Az iskolaépület: a) főépület, tantermek: 4 osztályterem 48, 49, 49 53 négyzetméter, nyelvi terem 12, gépíróterem 28 négyzetméter, tanári szoba 36, igazgatói iroda 25, igazgatói előszoba 11 négyzetméter, szertár 9 négyzetméter. (Az építkezés miatt szükségessé vált kényszerű elhelyezésnek megfelelő adatok.)

b) Tornacsarnok. Tornaterem: 200 négyzetméter, öltöző 32 négyzetméter, tornaszertár 10 négyzetméter, előszoba 10 négyzetméter. (A tornatermet az állami líceum és tanítóképző intézet és a községi Jókai Mór polgári fiúiskola is használja.)

4. Az iskolai felszerelések értéke.
(Helyesbített adatok.)

Sorszám	Tétel	Gyarapodás				Állomány		
		Vétel	Ajándék	Érték		Darab	Érték	
		darab		P	f		P	f
1	Butorok, felszerelések	46	—	238	02	178	12.000	92
2	Fizikai szertár	—	—	—	—	170	7.003	99
3	Kémiai szertár	—	—	—	—	146	1.417	87
4	Áruismereti szertár	—	—	—	—	107	780	36
5	Földrajzi szertár	1	—	18	30	53	337	98
6	Történelmi szertára	—	—	—	—	170	253	40
7	Torna szertár	—	—	—	—	103	4.250	96
8	Gépiró szertár	—	—	—	—	30	7.164	80
9	Cserkészcsapat szertára	—	—	—		102	1.311	06
10	Irodai gyüjtemény	—	—	—	—	50	164	60
11	Könyvtárak, kötet	101	41	956	84	6302	16.230	01
12	Gyorsíróköri gyüjtemény	—	—	—	—	29	60	40
13	Reménysugár	—	—	—	—	42	441	70
14	Sakk-kör	—	—	—	—	74	97	40
	Összesen:	148	41	1213	16	7556	51.515	45

5. Az iskola népessége az 1920/21. tanévtől.

	Osztályozott rendes tanuló					Osztályozott magánvizsgázó					Együtt	Sikeres érettségi vizsgát tett
	I.	II.	III	IV.	összesen	I.	II.	III	IV	összesen		
1920—21. tanév	37	26	46	—	109	4	10	31	—	45	154	—
1921—22. „	44	35	22	45	146	11	8	12	25	56	202	74
1922—23. „	50	40	32	23	145	9	8	5	8	30	175	35
1923—24. „	45	37	41	28	151	10	6	8	8	32	183	41
1924 25. „	44	40	46	42	172	15	6	7	6	34	206	47
1925—26. „	46	37	38	43	164	16	12	4	2	34	198	43
1926—27. „	46	45	38	36	165	11	4	5	4	24	189	48
1927—28. „	50	38	35	38	161	13	8	8	6	35	196	37
1928—29. „	62	40	38	33	173	2	8	6	5	21	194	40
1929—30. „	47	52	37	39	175	—	—	4	5	9	184	42
1930—31. „	45	47	50	35	177	—	—	—	8	8	185	61
1931—32. „	38	38	46	46	168	—	—	—	—	—	168	45
1932—33. „	38	36	38	44	156	—	—	—	—	—	156	38
1933—34. „	39	34	31	36	140	—	—	—	—	—	140	35
1934—35. „	44	33	34	27	138	12	6	5	2	25	163	28
1935—36. „	47	44	36	30	157	11	7	8	9	35	192	40
1936—37. „	51	45	42	37	175	—	—	—	—	—	175	36
1937—38. „	51	48	44	35	178	—	—	—	—	—	178	38
1938—39. „	55	53	41	41	190	—	—	—	—	—	190	36
1939—40. „	54	49	42	36	181	—	—	—	—	—	181	41
1940—41. „	44	55	47	41	187	—	—	—	—	—	187	39
1941—42. „	44	42	55	40	181	—	—	—	—	—	181	39

XIII.

Női kereskedelmi szaktanfolyam.

1. *A tanfolyam története.*

A női kereskedelmi szaktanfolyam 1909. évben nyilt meg a községi polgári leányiskolával kapcsolatosan. A felső kereskedelmi iskola megnyitásának évében, az 1918/19-ik iskolai évben nem működött, de a következő iskolai évben újra megnyilt és azóta a felső kereskedelmi iskolával, illetve a kereskedelmi középiskolával kapcsolatosan állandóan működik. Engedélyezési száma: VKM. 112.392—1923. VI. ü. o.

2. *Az 1941—42. tanév története.*

A tanév ünepélyes megnyitása szeptember 11-én volt, az iskolaépület bővítési munkálatai miatt. Másnap megkezdődött a tanítás és a hivatalos szünetek leszámításával zavartalanul folyt. Sem a háború okozta nehézségek, sem az építkezés különösebb zavart nem okoztak.

A tanfolyam iránt a tanév elején igen élénk érdeklődés nyilvánult meg. A jelentkezők egy részét azonban vissza kellett utasítanunk férőhely hiányában. A tanteremben rendelkezésre álló helynek megfelelően 48 tanuló iratkozott be, néhány közülük főigazgatói engedéllyel.

A tanári testületben csak annyi változás történt, hogy májusban Szabó Sándor rkat. hitoktató katonai szolgálatra vonult be. Óráit Fojtik Viktor vette át.

A tanári testület a női keresk. szaktanfolyamok Szervezetének pontos betartásával végezte nevelői és oktató munkáját és arra törekedett, hogy a tanulókat vallásos és hazafias szellemben a legszükségesebb kereskedelmi alapvető ismeretekre és ügyességekre úgy megtanítsa, hogy az üzleti élet derék munkásaivá váljanak. Minden tárgyban ügyeltünk a helyes és tiszta magyaros beszédre. A keresk. középiskolai rendtartás előírta megemlékezéseknek eleget tettünk. Október 6-án és március 15-én hazafias ünnepélyt, decemberben a Vörös Keresztes ünnepélyt és májusban műsoros előadást rendeztünk. Megtartottuk a két szülői értekezletet az ellenőrző értekezletek után.

Hivatalos látogatásban egy ízben volt részünk. November hóban meglátogatta a tanfolyamot *vitéz Tereh Géza* tanügyi tanácsos, főigazgatói szakelődó és több napos, mindenre kiterjedő tanulmányi látogatása eredményeként megállapította, hogy a női tanfolyamon komoly nevelő és oktató munka folyik.

Tanulóink tanulmányi előmenetével és magaviseletével általában meg voltunk elégedve. Nagyobb fegyelmi vétség nem volt, kisebb is alig fordult elő. Az egészségi állapotot is kielégítőnek találtuk.

A tanítás június 8-án ért véget. Az irásbeli vizsgát június 9, 10 és 11-én tartottuk, a szóbelit pedig Gáspár Gyula tankerületi kir. főigazgató elnöklete alatt jún. 17-én. A vizsgálatot minden tanuló sikerrel tette le.

A tanévet június 25-én zártuk be.

3. *Az iskola fenntartója, tanfolyami bizottsága és tanári testülete.*

A tanfolyam fenntartója: Nyíregyháza m. város.

Az iskolafenntartó város a tanfolyam fölött a közvetlen felügyeletet a képviselőtestület által választott 10 tagú tanfolyami bizottság útján gyakorolja. *A tanfolyami bizottság* az 1942. évben a következő tagokból áll:

a) a város részéről: *Szohor Pál* polgármester, a bizottság elnöke, *Babicz József* kereskedő, *Häuffel Lajos* kereskedő, *Lakner Béla* ipartestületi elnök, *dr. Polinszky Pál* városi tanácsnok, *Cserveny-Schober Károly* a M. N. B. fiókjának főnöke, vitéz *Tornay István* kereskedő, *dr. Vietórisz József* c. kir. tanker. főigazgató, ny. gimnáziumi igazgató.

b) a tanfolyam részéről: *Tarnay Kálmán* igazgató, a bizottság előadója és *dr. Merényi Oszkár*, a bizottság jegyzője.

A tanári testületről külön kimutatás ad felvilágosítást.

c) A tanári testület névjegyzéke és iskolai munkaköre.

Folyószám	A tanár neve foglalkozása	Minősége	Képesítése, szaktárgyai	Szolgálati éve: összesen	Szolgálati éve: a tanfolyamon	Mely tárgyakat és heti hány órában tanított?		Heti óraszáma	Jegyzet
1	**TARNAY KÁLMÁN** keresk. középisk. igazgató	igazgató	F. ker. isk. és közép isk. ker. és pol. számtan·mennyiségtan-természettan	33	4	ker. számtan	3	3	
2	**GARANVÖLGYI VILMOS** keresk. középisk. r. tanár	óraadó	Felső keresk. iskolai könyvvitel, magyar és német ker. levelezés, ker. ismeretek	16	12	keresk. levelezés	2	2	
3	**HARGITAI ISTVÁN** keresk. középisk. r. tanár	óraadó	Felső keresk. iskolai B. szakcsoport	8	3	könyvvitel	3	3	
4	**Dr. MERÉNYI OSZKÁR** keresk. középisk. r. tanár	óraadó	Középiskolai magyar-német	24	1	magyar	2	2	A Jókai önképző-kör vezetője.
5	**TAKÁCS JULIA**	átalányos óraadó	Felső ker. és középiskolai gépírás	10	3	gyorsírás gépírás (3 csoportban)	5 15	20	A Nagy Sándor gyorsgépírókör vezetője. Értekezleti jegyző.
6	**TARJÁN BÉLÁNÉ** **PALITZ RÓZSA dr.** keresk. középisk. h. tanár	óraadó	Középiskolai vegytan-természetrajz-földrajz	3	2	földrajz keresk. ismeret szépírás	2 2 1	5	Osztályfőnök.
7	**BATTA LÁSZLÓ**	óraadó hitok.	ref vallástanár	8	4	hittan	1	1	
8	**FOJTIK VIKTOR**	óraadó hitok.	rkat. lelkész	6	1	hittan	1	1	
9	**SIMON GYÖRGY**	óraadó hitok.	gkat. vallástanár	4	4	hittan	1	1	
10	**SÓLYI GÉZA**	óraadó hitok.	ev. lelkész	2	2	hittan	1	1	

4. *A tanulmányi kirándulásokról Tarjánné Palitz Rózsa dr. jelenti:* A női tanfolyam 42 növendékével megtekintettük a Nyíregyházi Villamossági R. T. bemutató termét. Szakszerű előadást hallottunk arról, hogy a vevőszerzésben a különféle világítási eszközök hogyan vannak segítségére a kereskedőnek. Először a fénynek és színnek az emberi szemre és lélekre gyakorolt hatásáról, majd pedig a szem szerkezetéről és munkabírásáról kaptunk tájékoztatást. A vetített képekkel kísért előadás folyamán megismerkedtünk a meleg, rideg és torzító fénnyel s ezzel kapcsolatosan a helyes és helytelen kirakat-, reklám- és színpadvilágítással, továbbá a fény és árnyék hatásával. Láttuk a családi hajlék, a munkaasztal, a tanterem korszerű, egészséges megvilágítását. Végül a neoncsövek, a higanygőzlámpa és nátrium-gőzlámpa tarka világába vezetett el az előadó. Az egész bemutató-helyiség a legcélszerűbben és legmodernebben szolgálja a reklám céljait.

A Rácz-féle sörfejtő és likőrgyárat is meglátogattuk. A tulajdonos, magyaros szívességgel magyarázta el az automatikus üvegmosó, a sörfejtő, a dugaszoló és a pasztőrizáló gépek szerkezetét. Megnéztük a hatalmas méretű hütőkamrát és láttuk a sör raktározásának és szállításának módjait is. Végül a rum és likőr készítési módszereivel ismerkedtünk meg. Jelen volt 44 tanuló.

Dr. Merényi Oszkár szaktanár vezetésével az osztály 43 tanulója meglátogatta a Józsa-múzeum néprajzi emlékeket őrző termeit. A régi halászati és vadászati eszközök megtekintése után, az eredeti „sárhajónak" akadt a legtöbb megcsodálója. Majd az ősi magyaros berendezési tárgyak: bútorok, edények, szövő- és fonószék megismerése után, a leányokat legjobban érdeklő magyaros himzések és szürminták megtekintésére került a sor. A látogatásnak igazi értéket Kiss Lajos múzeumi igazgató érdekes magyarázata adott.

5. *Könyvtárak, szertárak.* A szaktanfolyamnak külön könyvtára és szertárai nincsenek, hanem a kereskedelmi középiskola könyvtárát és szertárait használja.

6. *Ifjúsági körök, egyesületek.* A tanfolyamnak két ifjúsági köre működik, a Jókai-önképzőkör és a Nagy Sándor gyors- és gépírókör. E tanévi működésükről a vezetőtanárok az alábbiakban számolnak be:

Jókai-önképzőkör. A női szaktanfolyam „Jókai Mór" Önképzőköre a folyó tanévben tíz rendes vagy ünnepélyes ülést tartott. A kör ifj. elnöke *Kristóf Ágnes,* titkára *Andrikó Katalin,* jegyzője *Batta Anna* lett.

A gyüléseken 25 szavalat, 12 előadás, 16 énekszám, 14 felolvasás vagy szabad előadás, 2 színdarab, 17 bírálat hangzott el.

A szaktanfolyam Önképzőköre az októberi és márciusi hazafias ünnepélyeken kívül rendezett Vörös Kereszt-ünnepélyt, februárban Széchenyi-ünnepélyt, májusban majális mű-

sort s ezeknek jövedelméből tevékeny részt vett az iskola Berzsenyi-Széchenyi-könyvének és a Széchenyi-jubileumi könyvnek kiadásában.

Az ülések legfőbb anyaga a gazdasági és nevelési kérdéseken kívül az volt, hogy ügyes előadások és bemutató szavalatok segítségével irodalomtörténetünk legfőbb alakjaival foglalkoztunk. Ez az elgondolás szép sikerrel járt.

Az Önképzőkör tagjai közül különösen kiváltak a következők: *Kristóf Ágnes ifj.* elnök szép beszédeivel, *Szabó Margit* fínom szavalataival és énekszámaival, *Szabó Magda* szép szavalataival, *Andrikó Katalin, Dobos Julia, Filetóth Gizella* a Széchenyi-ünnepélyen való szereplésükkel, *Kremniczky Kornélia* énekszámaival és előadásaival. Legyen az ő szorgalmas munkájuk példa a következők számára!

Dr. Merényi Oszkár, tanárelnök.

Nagy Sándor Gyors- és Gépírókör. A gyorsírókköri munka 1941 október 20-án indult meg és abban a női tanfolyam növendékei igen nagy buzgalommal vettek részt. A tisztikar tagjai voltak — elnök: Turcsán Anna, alelnök: Mátvai Ilona, jegyzők: Andrikó Katalin, Hadady Anna, titkár: Kollár Erzsébet, pénztáros: Bory Éva, rendezők: Batta Anna, Filetóth Gizella, Kazsimir Jolán. A kör 20 rendes tagból állott. A nyíregyházi körzeti gyorsíróversenyen a kör valamennyi tagja résztvett.

Az eredmény a következő: a 120 fokon Mátvai Ilona II. díjat nyerte, jutalma: 15 P, Novák Erzsébet a III. díjat kapta. Turcsán Anna, Andrikó Katalin és Kocsis Piroska pontszámot hoztak. A 100 fokon Batta Anna oklevelet nyert és 8 P díjazásban részesült. Filetóth Gizella, Somogyi Magdolna oklevelet kapott, míg Petneházy Erzsébet, Belovay Emma, Kővári Irén, Szilágyi Erzsébet, Somogyi Jolán, Zsigmond Éva, Bory Éva, Kazsimir Jolán és Hadady Anna eredményesen dolgoztak, pontszámot hoztak.

Május 13-án házi gyorsíróversenyt is rendeztünk, amely szép eredménnyel végződött. A 120 fokon hibátlan dolgozatot adott be Mátvai Ilona, a női tanfolyam gyorsíróbajnoka, jutalma 10 P, a második: Turcsán Anna, jutalma 10 P, 5—5 P-t kaptak: Kocsis Piroska és Novák Erzsébet, könyvjutalomban részesült: Perjéssy Sarolta, oklevelet kaptak: Andrikó Katalin, Bory Éva. A 100 fokon Kőváry Ilona hibátlan dolgozatáért könyvet kapott, valamint könyvjutalomban részesült Filetóth Gizella. Oklevelet kaptak: Kollár Erzsébet, Somogyi Magdolna, Batta Anna, Belovay Emma, Zsigmond Éva és Kazsimir Jolán.

A kör tagjai az idén is nagy lelkesedéssel vettek részt a szabatos gyorsírási pályázatokon. „Az Irás“ 1942. évi szabatos beszédírási pályázatán díszkönyvet nyertek: Kocsis Piroska és

Perjéssy Sarolta. A szabatos irodai gyorsírási pályázaton díszkönyvet kaptak: Pecsenye Klára, Kazsimir Jolán, Andrikó Katalin, gyorsíróirónt nyert: Oláh Ilona, oklevelet nyertek: Filetóth Gizella, Hadady Anna, Mátvai Ilona, Kocsis Piroska, Bory Éva, gyorsírási könyvet kaptak: Bory Éva és Belovay Emma. A „Magyar Gyorsíró Szemle" szabatos irodai gyorsírási pályázatán: Kővári Irén díszkönyvet, Andrikó Katalin, Kazsimir Jolán, Mátvai Ilona, Somogyi Jolán a Szemle-Könyvtár egy-egy számát, Batta Anna, Kocsis Piroska, Perjéssy Sarolta, Turcsán Anna emléklapot, Bory Éva, Filetóth Gizella és Horváth Sarolta dicséretet nyert. A „Gyorsíró" pályázat eredménye még nem ékezett meg, reméljük, hogy lelkiismeretes munkájukkal itt is eredményt érnek el.

A gépírókör október 27-én alakult meg és minden második héten tartotta gyakorló óráit. A kör tagjai szívesen és örömmel jártak a köri órákra, mert tudatában voltak annak, hogy az életben csak a jó gépírók tudnak jó álláshoz jutni. A tisztikar tagjai voltak: elnök: Batta Anna, alelnök: Rávai Irén, jegyzők: Kristóf Ágnes, Perjéssy Sarolta, titkár: Novák Erzsébet, pénztáros: Andrikó Katalin, rendezők: Béda Ilona, Bory Éva. A kör 16 rendes és 1 póttagból állott.

A kör házi gépíróversenyt rendezett és a 60 szótagos sebességi fokon első lett: Rávai Irén, aki 10 P jutalmat kapott, második Novák Erzsébet, harmadik: Andrikó Katalin, akik 5—5 P-t nyertek. Béda Ilona könyvjutalmat nyert, míg Kristóf Ágnes, Bory Éva és Filetóth Gizella dicséretben részesültek.

Takács Júlia, a gyors- és gépírókör vezetője.

7. A tanulók névjegyzéke és érdemsorozata.

Folyószám	A tanuló neve, vallása	Magaviselet	Tantárgyak													Irásbeli dolg. külalakja	Ált. tan. eredmény	Tandij
			Hittan	Magyar	Ker. ismeret	Ker. levelezés	Könyvitel	Ker. számtan	Fölorajz és áruism.	Gyorsirás	Gépirás	Szépirás	Testgyakorlás	Egészségtan				
	Andrikó Katalin ág. ev.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	jl	40
	Barna Erzsébet gkat.	1	1	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	es	100
	Batta Anna ref.	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2	2	jó	60
	Belovai Emma ref.	1	3	3	3	3	3	3	3	1	2	3	3	2	3	es	100
5	Béda Ilona rkat.	1	1	3	3	3	3	3	3	2	1	2	fm.	2	2	es	100
	Bory Éva rkat.	1	1	2	2	2	2	3	2	1	1	2	fm.	2	3	jó	60
	Dobos Julianna rkat.	1	1	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	es	100
	Filetóth Gizella rkat.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	jl	60
	Hadady Anna ref.	1	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	es	100
10	Horváth Sára gkat.	1	1	3	2	3	2	2	1	2	2	2	1	2	2	jó	100
	Ilauszki Gizella ág. ev.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	es	100
	Jiró Julianna ref.	1	1	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	jl	100
	Kazsimir Jolán rkat.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	jl	60
	Kocsis Piroska ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	jl	20
15	Kollár Mária rkat.	1	1	1	2	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	jó	100
	Kővári Irén rkat.	1	1	3	2	2	1	2	1	1	2	1	1	2	2	jó	100
	Kremniczky Kornélia ág. ev.	1	1	2	2	2	2	2	1	1	2	3	2	2	3	jó	100
	Kristóf Ágnes ág. ev.	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	2	1	2	2	jó	100
	Márkus Julianna ág. ev.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1	2	3	es	100
20	*Mátvai Ilona* gkat.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	jl	60
	Nádasdi Erzsébet ref.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	es	100
	Novák Erzsébet rkat.	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	2	jó	40
	Oláh Ilona ág. ev.	1	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	es	100
	Pecsenye Klára ref.	1	1	3	3	3	2	2	2	2	3	3	2	2	2	es	100
25	*Perjéssi Sarolta* ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	jl	40
	Petneházi Erzsébet ref.	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	jl	40
	Pócsi Jolán gkat.	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1	3	2	2	3	es	100
	Rávai Irén ág ev.	1	2	3	3	3	3	2	3	3	1	2	2	2	2	es	100
	Solczi Erzsébet ref.	1	1	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	es	100
30	Somogyi Jolán ref.	1	1	2	3	3	3	3	2	2	3	1	2	2	3	es	100
	Somogyi Magdolna rkat.	1	1	3	3	2	2	3	3	1	2	3	2	2	2	es	100
	Suhanesz Katalin ág. ev.	1	1	2	3	2	2	3	3	2	2	3	2	2	3	es	100
	Szabó Ilona ref.	1	1	3	2	3	3	3	2	3	3	2	2	3	3	es	100
	Szabó Magdolna gkat.	1	2	2	2	2	2	3	3	2	3	3	2	2	2	es	100
35	Szabó Margit rkat.	1	1	2	2	2	2	3	2	2	3	2	1	2	2	jó	100
	Szikszay Magdolna ref.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	es	100
	Szikszay Sarolta ref.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	fm.	3	3	es	100
	Szilágyi Erzsébet ref.	1	1	2	1	3	2	2	1	1	2	1	2	2	2	jó	100
	Szőke Emma rkat.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	jó	100
40	Szűcs Gabriella ág. ev.	1	1	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3	es	100
	Tiszolczi Margit gkat.	1	2	3	1	3	3	3	2	3	3	2	2	2	2	es	100
	Török Mária gkat.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2	3	es	100
	Turcsán Anna ág. ev.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	jl	60
	Vajda Mária rkat.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	es	100
45	Veress Éva rkat.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	es	100
	Zsigmond Éva rkat.	1	1	3	3	3	3	3	3	2	3	2	1	2	3	es	100

Kimaradt: Kántor Piroska és Szentmihályi Ibolya.

7. Statisztika.

a) A tanulók száma és fontosabb adatai.

Az osztályozott tanulók

a)	Beírt nyilvános tanuló					48
	Osztályozott nyilvános tanuló					46
b) életkora	1927-ben született					11
	1926-ban „					16
	1925-ben „					7
	1924-ben „					6
	1923-ban „					1
	1922-ben „					1
	1921-ben „					2
	1920-ban vagy korábban					2
c) vallása	Róm. kat.					14
	Gör. kat.					7
	Ref.					15
	Ág. h. ev.					10
d) anyanyelve, nyelvismerete	Magyar anyanyelvű					46
	Csak magyarul tud					46
e) szülők foglalkozása szerint	Kisbirtokos					5
	Gazdasági tisztviselő					1
	Kisiparos					10
	Kiskereskedő					2
	Egyéb közlekedési segédszemély					10
	Köztisztviselő					3
	Pap					1
	Közhivatali altiszt					4
	Katonatiszt					1
	Katona, csendőr és rendőr altiszt					5
	Egyéb és ismeretlen foglalkozású					4
f) a szülők lakóhelye szerint	Nyíregyházán lakik					33
	Szabolcs megyében „					8
	Szatmár „ „					2
	Zemplén „ „					3
g) közül bejárt	*Vasuton:*					
	Gáva					1
	Kemecse					1
	Kótaj					1
	Kállósemjén					1
	Ujfehértó					1
					Összesen:	5
h) lakás szerint (internátus)	1. *Szüleinél lakik*					38
	2. Kosztadónál lakik					6
	3. Internátusban lakik					2
i) óramulasztás	30 óránál kevesebbet mulasztott					26
	Igazoltan mulasztott órák száma					1130
	Igazolatlanul mulasztott órák száma					—
j) általános előmenetele	Jeles rendű					8
	Jó „					12
	Elégséges „					26
k)	Rendkívüli tárgyakat nem tanultak					
l) tandijmentes, tandijat fizet	40 P-t fizet					1
	50 „ „					3
	60 „ „					2
	70 „ „					3
	80 „ „					2
	90 „ „					2
	100 „ „					33

b) Magaviselet és a tantárgyak tanulmányi eredménye.

Tantárgyak	Nyilvános tanulók száma, Érdemjegyek. 46			
	jeles	jó	elégséges	elégtelen
Magaviselet	46	—	—	—
Hittan	35	7	4	—
Magyar	6	16	24	—
Ker. ismeret	11	12	23	—
Ker. levelezés	6	15	25	—
Könyvvitel	11	13	22	—
Ker. számtan	10	11	25	—
Földrajz és árúism.	10	13	23	—
Gyorsírás	18	12	15	—
Gépírás	14	16	16	—
Szépírás	9	17	20	—
Testgyakorlás	12	25	6	—
Egészségtan	11	30	5	—
Írásbeli dolgozatok külalakja	4	23	19	—

c) Az iskola népessége 1920—21. tanévtől.

Tanév	Osztályozott nyilvános tanulók	Tanév	Osztályozott nyílvános tanulók
1920—21	43	1931—32	25
1921—22	64	1932—33	12
1922—23	40	1933—34	16
1923—24	45	1934—35	17
1924—25	49	1935—36	20
1925—26	35	1936—37	28
1926—27	36	1937—38	25
1927—28	48	1938—39	37
1928—29	49	1939—40	42
1929—30	37	1940—41	43
1930—31	43	1941—42	46

XIV.

Tájékoztató az 1942—43. iskolai évre.

1. Kereskedelmi iskola.

FELVÉTEL. A tanulók beiratását június 26. és 27-én végezzük. Az utólagos beiratás az üresen maradt helyekre szeptember 7-én lesz.

A kereskedelmi középiskola I. osztályába olyan tanulót lehet felvenni, aki valamely hazai gimnázium vagy polgári iskola IV. osztályát sikerrel elvégezte és az iskolai év szeptember havának 15. napján a 14. életévet betöltötte, de a 18. életévét még nem érte el. A felsőbb osztályokba való felvételhez a kereskedelmi középiskola előző osztályának sikeres elvégzését igazoló tanulmányi értesítő szükséges. A korhatár a II. osztályban 15—19 év, a III. osztályban 16—20 év.

A felső kereskedelmi iskola valamelyik évfolyamából az évfolyam ismétlésére utasított tanulók a kereskedelmi középiskola megfelelő osztályába csak különbözeti vizsgálat alapján iratkozhatnak be.

A IV. évfolyamba azok a tanulók vehetők fel, akik az előző évfolyamot sikerrel végezték.

Minden tanuló felvételkor személyesen tartozik jelentkezni. Az iskolánkba első ízben beiratkozó tanuló apja, anyja vagy gyámja kíséretében köteles megjelenni. Az I. osztályba iratkozó tanuló választhat, hogy csak német nyelvet akar-e tanulni, vagy franciát is.

A felvétel a tanuló születési anyakönyvi kivonata, az előző év iskolai bizonyítványa vagy tanulmányi értesítője és a felvételi díj lefizetése alapján történik.

Az egyes osztályokba 40 tanuló vehető fel. A tankerületi királyi főigazgató még további 5 tanuló felvételét engedélyezheti.

FIZETENDŐ DIJAK. A felvételkor fizetendő felvételi díj 30.— P. Az évi tandíj 160.— P, és két részletben, szeptember és február hó elején fizetendő. A szülő kívánságára az igazgató a 8 havi részletben való fizetés kedvezményét engedélyezheti. Figyelmeztetjük a szülőket, hogy az egész évi tandíjat akkor is kötelesek megfizetni, ha a tanuló évközben komoly ok nélkül kimarad. Jeles és jó előmenetelű, szegénysorsú tanulók tandíjkedvezményt kaphatnak.

A JAVÍTÓ, PÓTLÓ- ÉS KÜLÖNBÖZETI VIZSGÁK szeptember 4. és 5-én d. e. 8 órakor kezdődnek. A tanulmányi értesítőt, illetve bizonyítványt a tanuló a vizsga megkezdése előtt az igazgatónak átadni köteles. A javító- és pótló vizsgálat díjtalan.

A TANÉV MEGNYITÁSA. Az 1942—43. iskolai évet szeptember 9-én, szerdán d. e. 10 órakor nyitjuk meg ünnepélyesen. Ezt megelőzően 9 órakor a felekezetek saját templomaikban évnyitó istentiszteletet tartanak.

A tanítás szeptember 10-én, csütörtökön reggel 8 órakor kezdődik,

A TANULÓK ELHELYEZÉSE. A tanulónak az iskolai év alatt Nyiregyházán kell laknia és csak olyan szálláson helyezhető el, amely egészségügyi szempontból megfelelő és ahol a tanuló hazafias s valláserkölcsi gondozása biztosítva van. A szülő vagy gvám e tekintetben minden változást személyesen vagy írásban tartozik az igazgatónak bejelenteni. Más községből való bejárásra az igazgató a tanári testülettel egyetértésben csak abban az esetben ad engedélyt, ha a tanuló jó magaviseletű és távolléte a szülői háztól tanulmányaiban nem hátráltatja. Fel kell azonban hívnunk a szülők figvelmét arra, hogy tapasztalataink szerint a vidékről való bejárásnak a tanulókra egészségi, erkölcsi és tanulmányi szempontból káros hatása van. A tanulók elhelyezésében az igazgató készséggel nyujt segédkezet a szülőknek.

AZ IFJÚSÁGI SEGÍTŐ EGYESÜLET a szegény tanulókat tankönyvekkel látja el. A kérelmeket az osztály és a kért könyvek megjelölésével szeptember 7-ig kell beadni.

HIVATALOS ÓRÁK. Az igazgató a nyári szünetben hétfőn és csütörtökön 10—11 óráig tart hivatalos órát. Az igazgatói iroda telefonszáma: 24-61.

2. Női kereskedelmi szaktanfolyam.

FELVÉTEL. A női kereskedelmi szaktanfolvamra olyan leányok iratkozhatnak be, akik a gimnázium, vagy polgári iskola IV. osztályát sikeresen elvégezték. A tanítási órák főként a délutáni órákra esnek.

BEIRATKOZÁS június 26. és 27.-n, utólagos beírás az üresen maradt helyekre szeptember 7-én. Az igazgató 40 tanulót vehet fel, ezenfelül még néhány tanuló főigazgatói engedéllyel beiratkozhat.

ÉVNYITÓ ÜNNEPÉLY szeptember 9-én, szerdán délelőtt 10 órakor lesz. Ezt megelőzően 9 órakor évnyitó istentiszteletek. A tanítás szeptember 10-én, csütörtökön délután 2 órakor kezdődik.

FIZETENDŐ DÍJAK. A beiratáskor fizetendő felvételi díj 30.— P. Az évi tandíj 100.— P és két részletben, szeptember és február elején fizetendő. A szülő kívánságára az igazgató a nyolc havi részletben való fizetés kedvezményét engedé-

lyezheti. Figyelmeztetjük a szülőket, hogy az egész évi tandíjat akkor is kötelesek megfizetni, ha a tanuló évközben bármily okból kimarad. Jeles és jó előmenetelű, szegénysorsú tanulók tandíjkedvezményt kaphatnak.

XV.

Tankönyvjegyzék.

KERESKEDELMI KÖZÉPISKOLA.

I. osztály.

Barta—Fekete: Magyar olvasókönyv a gazdasági középiskolák I. o. számára. Athenaeum.

Barta—Fekete: Magyar nyelvkönyv a gazd. középisk. I. o. számára. Athenaeum.

Farkas—Molnár: Egyetemes gazdaságtörténelem a gazd. középiskolák I. o. számára. Egyetemi Nyomda.

Hézser—Wallner: Gazdasági földrajz a gazd. középisk. I. o. számára. Franklin.

Bariska—Heinrich: Német olvasó- és gyakorlókönyv a ker. középiskolák I. o. számára. Athenaeum.

Bariska—Heinrich: Német nyelvtan a ker. középiskola számára.

Welledits—Rakitovszky: Francia nyelvkönyv a kereskedelmi középisk. I. o. számára. Athenaeum.

Strobel—Oravecz—Hives: Számtan a kereskedelmi középiskolák I. o. számára. Franklin.

Horn—Urbányi—Zwierina: Kereskedelmi ismeretek a ker. középiskolák I. o. számára. Franklin.

Radnai Béla: Az egységes magyar gyorsírás tankönyve I. rész. Fogalmazási gyorsírás a keresk. középiskola I. osztálya számára. Kókai bizománya.

Jónásné—Krisch: A gépírás tankönyve a ker. középisk. I—III. o. számára. Franklin.

II. osztály.

Barta—Fekete: Magyar olvasókönyv a gazd. középisk. II. o. számára. Athenaeum.

Barta—Fekete: Magyar nyelvkönyv a gazd. középisk. II. o. számára.

Molnár—Farkas: Egyetemes gazdaságtörténelem a gazd. középisk. II. o. számára. Egyetemi Nyomda.

Hézser—Wallner: Gazdasági földrajz a gazd. középisk. II. o. számára. Franklin.

Bariska—Heinrich: Német olvasó- és gyakorlókönyv a ker. középisk. II. o. számára. Athenaeum.

Bariska—Heinrich: Német nyelvtan a ker. középiskola számára.

Fülei Szántó—Horn: Jogi ismeretek a ker. középisk. II. o. sz. Franklin.
Velledits—Rakitovszky: Francia nyelvkönyv a ker. középisk. II. o. számára. Athenaeum.
Strobel—Oravecz—Hives: Számtan a ker. középisk. II. o. számára. Franklin.
Bogyó—Havas: Hétjegyű logaritmustábla és táblázatok a politikai számtanhoz. Franklin.
Bogdánffy—Strobel: Természettan a ker. középisk. II. o. számára. Athenaeum.
Zwierina Jenő: Könyvviteltan a ker. középisk. II. o. sz. Frankl.
Radnai Béla: Az egységes magyar gyorsírás tankönyve. II. r. Irodai gyorsírás a ker. középisk. II. o. sz. Kókai bizománya.
Jónásné—Krisch: A gépírás tankönyve a ker. középisk. I—III. o. számára. Franklin.

III. osztály.

Barta—Fekete: Magyar olvasókönyv III. rész a gazd. középiskolák III. o. számára. Athenaeum.
Barta—Fekete: Magyar nyelvkönyv II. rész a gazd. középiskolák III—IV. o. számára. Athenaeum.
Farkas—Molnár: Egyetemes gazdaságtörténelem a gazd. középiskolák III. o. számára. Egyetemi nyomda.
Mérei—Zádor: Áruismeret és vegytan I. Szervetlen vegytan a ker. középisk. III. o. számára. Athenaeum.
Bariska—Heinrich: Német olvasó- és gyakorlókönyv a ker. középiskolák III. o. számára. Athenaeum.
Bariska—Heinrich: Német nyelvtan a ker. középiskola számára.
Velledits—Rakitovszky: Francia nyelvkönyv III. rész a ker. középisk. III. o. számára. Athenaeum.
Strobel—Oravecz—Hives: Mennyiségtan a ker. középiskola III. o. számára. Franklin.
Bogyó—Havas: Hétjegyű logarithmustábla és táblázatok a politikai számtanhoz. Franklin.
Fülei—Szántó—Horn: Jogi ismeretek a ker. középisk. III. o. számára. Franklin.
Zwierina: Könyvviteltan a ker. középisk. III. o. számára. Franklin.
Radnai: Az egységes magyar gyorsírás tankönyve a ker. középiskola III. o. számára. Kókai bizománya.
Jónásné—Krisch: A gépírás tankönyve a ker. középiskola I—III. o. számára. Franklin.

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA.

IV. évfolyam.

Bakács—Vincze: Magyar olvasókönyv a magyar irodalom történetével a IV. évf. számára. Athenaeum.

Domanovszky—Kováts: Történelem a IV. évf. sz. Lampel.
Horn József: Közgazdaságtan a IV. évf. számára. Franklin.
Fodor: Gazdasági földrajz a IV. évf. sz. Egyetemi Nyomda.
Szathmáry: Áruismeret a IV. évf. számára. Franklin.
Juckel: Kereskedelmi számtan a IV. évf. sz. Singer és Wolfner.
Kuntner—Gyalokay: Gyakorló iroda. Athenaeum.
Dengl—Bakács—Heinrich: Német gyakorló és olvasókönyv a IV. évf. számára. Franklin.
Dengl—Bakács—Heinrich: Német ker. levelezés tankönyve IV. évf. számára. Toldi.
Vonház—Tóth: Francia nyelvkönyv és ker. levelező a IV. évf. számára. Franklin.
Latzkó—Rózsa: Angol nyelvtan és olvasókönyv a IV. évf. számára. Franklin.
Yolland—Látzer—Szántó: Angol keresk. levelező a IV. évf. számára Franklin.
Radnai: Egységes magyar gyorsírás tankönyve a IV. évf. számára. Kókai bizománya.
Jónásné—Krisch: A gépírás tankönyve. Franklin.
Szukováthy—Schuschny: Egészségtan a IV. évf. számára. Franklin.

NŐI KERESKEDELMI SZAKTANFOLYAM.

Barta—Vincze: Magyar helyesírás és fogalmazás női keresk. szaktanfolyamok részére.
Schack—Wirker: Kis kereskedelmi levelező.
Nagy Zoltánné—Sándor János: Földrajz és áruismeret. Egyetemi Nyomda.
Jónásné—Krisch: A gépírás tankönyve.
Radnai Béla: Egységes magyar gyorsírás I—II. r. Fogalmazási és irodai gyorsírás.
Juckel: Kereskedelmi számtan női tanf. részére. Singer és Wolfner.
Dr. Urbányi: Keresk. ismeretek női tanfolyam részére. Franklin.

Tartalomjegyzék:

		OLDAL
I.	*Dr. Merényi Oszkár:* Gróf Széchenyi István és legkedvesebb magyar költője, Berzsenyi Dániel	3
II.	Az 1941/42. iskolai év története	13
III.	Az iskola hatóságai és tanári testülete . . .	23
IV.	A tanárok iskolánkívüli, irodalmi és társadalmi munkássága	26
V.	Jelentés a kereskedelmi üzemi gyakorlatokról és tanulmányi kirándulásokról	27
VI.	Könyvtárak, szertárak gyarpodása	30
VII.	Ifjúsági körök és egyesületek	32
VIII.	Rendkívüli tárgyak	39
IX.	Adományok, ösztöndíjak, jutalmak	40
X.	A tanulók névjegyzéke és érdemsorozata . .	42
XI.	Érettségi vizsgálatok	47
XII.	Statisztikai adatok	53
XIII.	Női kereskedelmi szaktanfolyam	57
XIV.	Tájékoztató az 1942/43. iskolai évre	66
XV.	Tankönyvjegyzék	68